

EL SANTO EVANGELIO SEGÚN SAN JUAN

El Verbo hecho carne

¹ Asij sini yan n̄ nne tsínj gu'naj nuguan' daj. N̄ nne sí' nga Yan'anj xanga'. N̄ huin sí' Yan'anj. ² N̄ nuguan' daj nne asij sini yan nga Yan'anj. ³ N̄ ga'nin' Yan'anj xanga' sun sisi gui'yaj nuguan' daj daran' ni rasun mán. N̄ sisi nitaj nuguan' daj, n̄ a 'ngo rasun si ga'ue guiman mánj. ⁴ N̄ nuguan' daj gui'yaj sisi gahuin n̄'na' ni rasun. N̄ xi'í si hua n̄'na' né', gui'yaj nuguan' daj, n̄ xiguin mán né'. ⁵ N̄ yan'an daj huin si xiguin rian rumi' mán né'. N̄ rian rumi' daj nun ga'ue guina'aj yan'an da mánj.

⁶ N̄ ga'nij Yan'anj ga'na' 'ngo tsínj gu'naj Juan. ⁷ N̄ ga'na' sí' gahuin sí' 'ngo tsínj nata' xi'í yan'an daj. Ngaa n̄ guxuman ruhua daran' ni ngüi n̄'yaj ni sij yan'an daj xi'í nuguan' nata' sí' huin ruhua sí' nata' sí' gunun ni ngüi. ⁸ Sé Juan huin yan'an xiguin da mánj. Sanj maan si ga'na' sij gahuin sij tsínj nata' xi'í yan'an daj.

⁹ N̄ yan'an daj huin yan'an xanga'. N̄ ga'na' yan'an daj xiguin rian daran' ni ngüi mán chruhua xungüi nan anj. ¹⁰ N̄ tsínj huin yan'an daj gane chruhua xungüi. N̄ nunj si gui'yaj sij xungüi nan, sanj nun nani'i ni ngüi sij mánj.

¹¹ N̄ ga'na' sij rian man ni dugüi' sij, sanj nun nahuin ra'a ni sí' sij mánj. ¹² Sanj daran' ni ngüi nahuin ra'a sij, n̄ guxuman ruhua ni sí'

n̄i'yaj ni sí' si-xugui sij, ni riqui sij sisi gahuin ni sí' da'n̄j man'an Yan'anj x̄anga'. ¹³ N̄i sé tun man'an n̄ni ni sí' nḡa chrej ni sí' ga'nga ni sí' mánj. N̄i sé xi'í si huin ruhua 'nḡo tsínj, n̄i ga'nga ni sí' mánj. San̄i Yan'anj gui'yaj sisi gahuin ni sí' da'n̄j man'an Yan'anj anj.

¹⁴ N̄i nuguan' daj gahuin 'nḡo tsínj gane scanij né'. (N̄i guini'i ni únj sisi hua 'ueé n̄in' ruhua sij nej. Daj si urin sij huin da'n̄j chrej sij.) N̄i ducu gui'yaj sij sinduj rian xi'í né'. N̄i n̄inanj nuguan' x̄anga' ga'mi sij nej.

¹⁵ N̄i ga'mi s̄a' Juan rian ni nḡüi xi'í sij. N̄i nucuj ga'mi sí'. N̄i gataj sí':

—Hua gataj snan'ān gunun a ni é re' sisi tsínj 'na' da ruc̄j, n̄i gahuin achij sij rian man'ānj. Daj si asij achin ga'nga man'ānj, n̄i hua gane sij aj. —Daj gataj Juan gunun ni nḡüi.

¹⁶ N̄inanj nuguan' s̄a' nicaj sij ga'na' sij. N̄i nic̄o' huaj 'yaj sij sinduj rian daran' né'. ¹⁷ N̄i ga'ui' Moisés si-ley Yan'anj rian ni nḡüi. San̄i ga'na' Jesucristo digyán sí' rian né' daj huin sinduj 'yaj Yan'anj nḡa né'. N̄i digyán sí' rian né' daj hua nuguan' x̄anga' nej. ¹⁸ N̄i a 'nḡo ni nḡüi nun guini'i Yan'anj mánj. N̄i nne nuguan'an n̄unḡej chrej Jesús huin Yan'anj. N̄i Jesús huin urin da'n̄j Yan'anj. N̄i hué Jesús huin si digyán rian né' daj hua Yan'anj guini'i né'.

Testimonio de Juan el Bautista

¹⁹ N̄i ga'n̄j ni tsínj israelita nne xuman' Jerusalén ḡo'ngo chrej nḡa ḡo'ngo ni tsínj levita gan'anj ni sí' rian Juan. N̄i gachínj snan'anj ni sí' sij. N̄i gataj ni sí':

—Nĭ ʊn tsínj huín re'. —Daj gataj ni sí'.

Nĭ ga'mi Juan ni nuguan' nan rian ni sí'. ²⁰ Nĭ nun gataj sij sisi Cristo huin sij. Sanĭ gataj yya sij:

—Sĕj huin Cristo mánj. —Daj gataj Juan gunun ni tsínj daj.

²¹ Ngaa nĭ nachínj snan'anj ni tsínj daj sij. Nĭ gataj ni sij:

—Ngaa nĭ hué re' huin tsínj gu'naj Elías ní'. —Daj gataj ni sij.

—Sĕj huin mánj. —Gataj Juan.

—Hué re' huin tsínj ga'na' ga'mi si-nuguan' Yan'anj ní'. —Gataj ni sij.

—Sĕj huin mánj. —Gataj Juan.

²² Ngaa nĭ:

—Nĭ ʊn tsínj huin yyá re' únj. Daj si hua nĭan naĭa' ni únj gunun ni tsínj ga'nĭj ga'na' ni únj rián re' aj. Nĭ ʊn sin huin atáj re' xi'í man'án re' únj. —Daj gataj ni sij gunun Juan.

²³ Ngaa nĭ gataj Juan gunun ni sij:

—Huĕj huin tsínj a'mi nucuj quij qui'yanj naĭo. Nĭ ataj man'anj gunun ni ngüi: “Nagui'yaj nĭca á re' niman án re' xi'í si ga'na' Señor rian án re'.” Daj si da'nga' daj gataj Isaías, tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. —Daj gataj Juan gunun ni tsínj daj.

²⁴ Nĭ da'aj ni tsínj gan'anj ga'mi nga Juan huin tsínj fariseo. ²⁵ Nĭ nachínj snan'anj ni sí' Juan. Nĭ gataj ni sí':

—Sé re' huin Cristo. Nĭ sé re' huin Elías. Nĭ sé re' huin tsínj ga'na' ga'mi si-nuguan' Yan'anj rian ni ngüi. Ngaa nĭ ʊn sin huin nĭ duguata' nneé re' ni ngüi únj. —Daj gataj ni tsínj daj gunun Juan.

26 Ngaa n̄i gataj Juan gunun ni sij:

—Duguata' nnee man'ānj ni ngüi nga nnee. San̄i scanij ni é re' niquin' 'ngo tsínj nun ni'i ni é re' mánj. 27 N̄i hué sij huin tsínj 'na' da rucūj. San̄i huin achij sij daj nga man'ānj. N̄i xi'í si huin achij sij, n̄i na'aj yānj guir̄ij dacánj sij ngaa n̄inaj sij. —Daj gataj Juan gunun ni sij.

28 N̄i hué nan gahuin anéj chrej xinéj nnee gu'naj Jordán rian gu'naj Betábara. Daj si hué yu'uj daj duguata' nnee Juan ni ngüi.

El Cordero de Dios

29 Hué dan n̄i ango güi guini'i Juan sisi ga'na' Jesús rian sij. N̄i gataj Juan:

—N̄i'yaj á re'. Hué tsínj nan huin xachij 'n̄ij 'na' rian Yan'anj sisi ga'ne sij gaquin' da'ui ni ngüi man chruhua xungüi. 30 N̄i ga'mī xi'í tsínj nan. N̄i gatā gunun ni é re': “Da rucūj, n̄i ga'na' 'ngo tsínj huin achij daj nga man'ānj. Daj si hua nne sij asij ngaa achin ga'ngā. 31 N̄i nun guini'inj un tsínj huin sij. San̄i ga'nāj duguata' nnēj ni ngüi sisi guini'i ni ngüi israelita daj hua sij.” —Daj gataj Juan gunun ni sij.

32 N̄i gataj ruhua' yún Juan xi'í si guini'i sij:

—N̄i guini'inj sisi 'na' guinij Espíritu Santo xata'. N̄i daj rún' hua 'ngo xu'man hua-á' guinij-í' rian Jesús. N̄i gunáj-á' nga sij. 33 N̄i nun guini'inj un tsínj huin sij. San̄i si ga'nīj yūnj duguata' nnēj ni ngüi, n̄i gataj sij gunūnj: “Ngaa guini'í re' 'na' guinij Espíritu Santo gūna nga 'ngo tsínj daj, n̄i hué sij gui'yaj si ga'na' Espíritu Santo rian ni ngüi aj.” Daj gataj Yan'anj gunūnj. 34 N̄i hua guini'í yyāj sisi guinij Espíritu Santo chr̄a sij. N̄i

huēj huin testigo sisi hué xānga' sij huin da'níj Yan'anj anj.

Los primeros discípulos

³⁵ Ní ango güi ní niquin' ruhua' yún Juan yu'uj daj nga hujj tsínj nico' sij. ³⁶ Ní ngaa guini'i Juan gachin Jesús, ní gataj sij:

—Ní'yaj nungüej é re'. Hué tsínj daj huin xachij 'nij 'na' rian Yan'anj anj. —Daj gataj Juan.

³⁷ Ní ngaa gunun nungüej tsínj nico' Juan si gataj sí', ní guinico' nungüej sij Jesús. ³⁸ Ngaa ní nanicaj Jesús. Ní ngaa guini'i sij sisi nico' nungüej sí' man'an sij, ní gataj sij:

—Ní un sin nano' nungüej é re' únj. —Gataj Jesús.

Ngaa ní gataj nungüej sij:

—Rabí, ní a nné re' únj. —Gataj nungüej sij.

(Ní nuguan' Rabí huin ruhuaj gata, Maestro.)

³⁹ Ngaa ní gataj Jesús:

—Gün' guini'yaj nungüej é re' aj. —Gataj Jesús.

Ngaa ní gan'anj ní'yaj nungüej sij rian nne Jesús. Ní gunáj nungüej sij nga sí' güi daj. Daj si guisíj ga' gan'anj di'ní.

⁴⁰ Ní tsínj gu'naj Andrés huin 'ngo tsínj gunun si gataj Juan. Ní hué sij huin si guinico' Jesús. Ní Andrés huin jnánj Simón Pedro. ⁴¹ Ngaa ní hua sini nari' Andrés jnánj sij Simón. Ní gataj sij:

—Hua nari' únj Mesías. —Daj gataj Andrés.

(Ní nuguan' Mesías huin ruhuaj gata, Cristo.)

⁴² Ngaa ní nicaj Andrés jnánj sij gan'anj sij rian nne Jesús. Ní ngaa guini'i Jesús, ní gataj sí':

—Tsínj gu'naj Simón huín re'. Nì da'níj Jonás huín re' nej. Sanì gu'naj re' Cefas. —Daj gataj Jesús.

(Nì nuguan' Cefas huin ruhuaj gata, Pedro.)

Jesús llama a Felipe y a Natanael

⁴³ Ango güi nì huin ruhua Jesús gan'anj sij estado Galilea. Nì nari' sij Felipe. Nì gataj sij gunun sí':

—Guñicó' re' man'ānj gun'. —Daj gataj Jesús gunun Felipe.

⁴⁴ Nì 'nə' Felipe xuman' Betsaida rian huin xánj Andrés nga Pedro nej. ⁴⁵ Ngaa nì nari' Felipe tsínj gu'naj Natanael. Nì gataj Felipe gunun sí':

—Hua nari' únj tsínj xì'i garun Moisés rian si-ley Yan'anj asij ná. Nì hué daj garun ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná xì'í tsínj daj nej. Nì hué tsínj daj huin Jesús da'níj José huin tsínj 'nə' xuman' Nazaret. —Daj gataj Felipe gunun Natanael.

⁴⁶ Ngaa nì gataj Natanael:

—Nitaj tsínj sa' 'nə' xuman' Nazaret mánj. —Gataj Natanael.

Ngaa nì:

—Gun' guñi'í re' aj. —Gataj Felipe.

⁴⁷ Nì ngaa guini'í Jesús gahuin nìchrun' Natanael, nì gataj sí':

—Nan 'nə' 'ngə tsínj xānga' yya huin tsínj israelita. Nì nitaj tsínj digya' yun'unj huin sij mánj. —Daj gataj Jesús.

⁴⁸ Ngaa nì gataj Natanael gunun Jesús:

—Daj huin guini'í re' man'ānj únj. —Gataj Natanael gunun Jesús.

Ni gataj Jesús:

—Asij achin gaquinj Felipe ga'na' re' riānj, ni guini'inj ngaa nné re' riqui chrun ayu higo aj. —Daj gataj Jesús.

⁴⁹ Ngaa ni gataj Natanael:

—Rabí, hué re' huin da'níj Yan'anj. Ni hué re' huin si-rey ni ngüi israelita nej. —Daj gataj Natanael.

⁵⁰ Ngaa ni gataj Jesús gunun Natanael:

—Xuman ruhuá re' ni'yáj re' yünj urin si gatā gunún re' sisi guini'inj nné re' riqui chrun ayu higo ní'. Sanj guini'í re' si sá' nico daj ngá si sá' nan anj. —Daj gataj Jesús.

⁵¹ Ni gataj ruhua' yún Jesús gunun sij:

—Xanga' atā gunun re' sisi guini'i a ni é re' sisi naxi'ni man'an xata'. Ni gahui si-ángel Yan'anj. Ni nanij-í' riānj huinj da'níj ni ngüi. —Daj gataj Jesús.

2

Las bodas de Caná

¹ Ni ngaa guisij gachin huá'nij güi, ni huin 'ngo gui'yanj nara'a ni ngüi xuman' Caná huin xuman' ngaj estado Galilea. Ni gan'anj nni Jesús gui'yanj daj. ² Ni gaquinj ni sij gan'anj Jesús ngá ni tsínj nico' sí' gui'yanj da nej. ³ Ni ngaa ganahuij vino, ni gataj nni Jesús gunun sí':

—Nitaj nnee vino rian ni sij gá mánj. —Daj gataj unj.

⁴ Ngaa ni gataj Jesús rian nni sij:

—Ni un sin huin ni ga'mí re' daj riānj únj. Achin guisij güi gaxi'i si-sünj anj. —Daj gataj Jesús.

⁵ Ngaa n̄i gataj ún' rian ni tsínj mañ 'yaj sun daj:

—Gui'yaj á re' daran' si gataj sij rian án re' aj.
—Daj gataj nni Jesús gunun ni sij.

⁶ N̄i nne huatan' gucuaj yej arasun ni tsínj israelita sisi guiman nnee chruhua-á' naniã' ni sij daj rún' ataj si-ducuanj Moisés. N̄i da' go'ngo gucuaj nicaj gan'anj xia lichru nnee aj. ⁷ Ngaa n̄i gataj Jesús gunun ni tsínj mañ 'yaj sun daj:

—Gara á re' nnee chruhua ni gucuaj nan anj.
—Daj gataj Jesús.

Ngaa n̄i 'ngo gara n̄in' rian ni gucuaj, gui'yaj ni sij. ⁸ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Yyaj n̄i guiri a ni é re' doj nnee ga'ui' a ni é re' rian tsínj a'nin' xi'í gui'yanj. —Daj gataj Jesús.

Ngaa n̄i da'nga' daj gui'yaj ni sij.

⁹ N̄i tsínj daj go'o doj. N̄i xacaj cuenta du'ua sij sisi hua sa' nnee ganahuin vino daj. Sani nun ni'i sij n̄i a 'na' aj. Urin ni tsínj mañ 'yaj sun ni'i. Daj si hué ni sij huin ni tsínj ri nnee daj. Asíj n̄i gaquínj tsínj a'nin' rian gui'yanj daj ga'na' tsínj xacaj yun'unj xana. ¹⁰ N̄i gataj sij gunun sí':

—Daran' ni ngüi a'ui' sini vino sa'. N̄i ngaa go'o nico ni tsínj 'na' gui'yanj, n̄i a'ui' ni sij vino nitaj si hua sa'. Sani so' nara sa' vino sa' da yyaj aj. —Daj gataj tsínj daj.

¹¹ N̄i hué daj gaxi'i Jesús gui'yaj sij si sa' nico xuman' Caná xuman' ngaj estado Galilea. Xi'í daj n̄i xacaj ni ngüi cuenta sisi tsínj sa' n̄in' ruhua huin Jesús. N̄i guxuman ruhua ni tsínj nico' sij guini'i ni sí' sij.

¹² Asíj n̄i gan'anj Jesús xuman' Capernaum. N̄i gan'anj n̄ni sij nej, ni jnánj sij nej, ni tsínj nico' sij nej. N̄i doj güi guimán ni sij yu'uj daj.

Jesús purifica el templo

¹³ N̄i ngaa gahuin n̄ichrun' gahuin gui'yanj pascua, gui'yaj ni tsínj israelita, ngaa n̄i gahui Jesús gan'anj sij xuman' Jerusalén. ¹⁴ N̄i chruhua nuhui nico, n̄i nari' Jesús ni tsínj mán du'uej sicuj ngā xachij nej, xu'mañ nej. N̄i nari' sij ni tsínj naduna san'anj nne ni sí' 'yaj sun ni sí'. ¹⁵ Ngaa n̄i gui'yaj Jesús 'ngō xuguati. N̄i guiri sij daran' ni sí' ne' chrej xe' nuhui daj ngā ni xachij nej, ni sicuj nej. N̄i gayu si-san'anj ni tsínj naduna san'anj, gui'yaj sij. N̄i guru n̄itu sij ni mesa si'yaj ni sí'. ¹⁶ N̄i gataj sij gunun ni tsínj du'uej xu'mañ:

—Guxun a ni é re' si mañ nan. S̄i gui'yaj á re' yu'ue ducua' chrē mánj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj daj.

¹⁷ Ngaa n̄i nanun ruhua ni tsínj nico' Jesús si garun ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. N̄i gataj ni sí': “Ducu huin ruhuāj si gā s̄a' ducua' re'.” Daj garun 'ngō tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná.

¹⁸ N̄i ngaa guini'i ni tsínj israelita si gui'yaj Jesús, n̄i nachínj snan'anj ni sí' sij. N̄i gataj ni sí':

—Daj hua da'nga' d̄igyán re' rian ni únj guini'i únj sis̄i hua si-chréj re' gui'yaj re' da únj. —Daj gataj ni sij.

¹⁹ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Duguane ni é re' nuhui nan, ni chra hua'nij güi, ni ñagui'yaj ñaca ruhua' yünj. —Gataj Jesús gunun ni sij.

²⁰ Ngaa ni gataj ni tsínj israelita:

—Sij huij xia huatan' yya yo' gui'yaj sun ni sij nuhui nan. Ni asa' ga'ue ñagui'yáj re' nuhui nan chra hua'nij güi, ruhua' re' únj. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.

²¹ Sani ga'mi Jesús xi'í nnee cúj man'an sij sisi hué-é' huin ducua' Yan'anj, ataj sij. ²² Xi'í daj ni ngaa ganá'nij Jesús scanij ni niman, ni ganun ruhua ni tsínj nico' sij sisi da'nga' daj ga'mi sij. Ngaa ni guxuman ruhua ni sij nuguan' ataj si-nuguan' Yan'anj. Ni guxuman ruhua ni sij nuguan' ga'mi Jesús nej.

Jesús conoce a todos los hombres

²³ Ni ngaa gane Jesús xuman' Jerusalén gahuin gui'yanj pascua, ni nico ni ngüi guxuman ruhua ni'yaj man'an sij ngaa guini'i ni sí' si sa' gui'yaj sij. ²⁴ Sani nun ga'uej ruhua Jesús guñicaj dugüi' sij nga ni sí' xi'í si hua ni'i sij daj hua niman ni sí'. ²⁵ Ni nitaj si nana'ui' sij go'ngo ni tsínj gataj rian sij daj hua niman ni ngüi manj. Daj si hua ni'i sij daj hua niman ni ngüi aj.

3

Jesús y Nicodemo

¹ Ni hua 'ngo tsínj fariseo gu'naj Nicodemo huin sí' 'ngo tsínj huin achij rian ni tsínj israelita. ² Hué dan ni ne' ni, ni ga'na' Nicodemo rian Jesús. Ni gataj sij:

—Maestro, ni'i ni únj sisi ga'níj Yan'anj ga'na' re' digyán re' rian ni ngüi. Daj si ni a 'ngo tsínj si ga'ue gahuin nucuaaj gui'yaj sa' daj rún' 'yáj re' sisi nitaj Yan'anj chracuij sij mánj. —Daj gataj Nicodemo gunun Jesús.

³ Ngaa ni gataj Jesús gunun sí':

—Xanga' yya atā gunun re' sisi tsínj si ga'nga naca ruhua' yún, ni si ga'ue gahuin nucuaaj sij guini'i sij rian nicaj sun Yan'anj mánj. —Daj gataj Jesús.

⁴ Ngaa ni nachínj snan'anj Nicodemo Jesús. Ni gataj sij:

—Saní daj ga'ue gui'yaj 'ngo tsínj achij nanicaj ruhua' yún sij ga'nga naca sij únj. Asa' ga'ue natu ruhua' yún sij riqui nni sij, ni ga'nga ruhua' yún sij únj. —Gataj Nicodemo.

⁵ Ngaa ni gataj Jesús:

—Xanga' atā gunun re' sisi si ga'nga 'ngo tsínj daj, gui'yaj nnee nga Espíritu Santo, ni si ga'ue gatu sij rian nicaj sun Yan'anj mánj. ⁶ Ga'nga né' nga nnee cúj né', gui'yaj nni né' nga chrej né'. Saní sisi ga'nga né', gui'yaj Espíritu Santo, ni hua ni'na' niman né'. ⁷ Si garáj yan'anj ruhua' re' si gatā gunún re': "Hua nian ga'nga naca ruhua' yún a ni é re'." Daj gatā gunún re'. ⁸ Ni a'ui' nane niaj diaj. Ni nunj si unún re' a'ui' nane, saní nun ni'í re' ni a 'naj ni a huan'an mánj. Ni hué daj huin nga daran' ni ngüi ga'nga naca ruhua' yún, gui'yaj Espíritu Santo aj. —Daj gataj Jesús.

⁹ Ngaa ni:

—Asa' ga'ue gahuin nan únj. —Gataj Nicodemo.

¹⁰ Ngaa ni gataj Jesús:

—Hué re' huin tsínj digyán rian ni tsínj israelita, ni un sin huin ni nunún re' nuguan' nan únj. ¹¹ Xanga' atā gunun re' sisi a'mi ni únj nuguan' ni'i ni únj. Ni hué ni únj nata' rian ni ngüi xi'í si guini'i únj nej. Sani nun xuman ruhua ni é re' nuguan' a'mi ni únj mánj. ¹² Ni sisi nun xuman ruhua á re' ngaa a'mi xi'í ni nuguan' hua chruhua xungüi nan, ni daj ga'ue guxuman ruhua ni é re' ngaa ga'mi xi'í ni nuguan' 'na' xata' únj. ¹³ Ni a 'ngo ni tsínj nun gahui gan'anj xata'. Urinj huin tsínj gane xata'. Ni nani man'anj xata' ga'naj chruhua xungüi nan huinj da'nij ni ngüi. Ni xanj huin xata' nej. ¹⁴ Ni daj rún' gui'yaj tsínj gu'naj Moisés doco' sí' xucuj chra chrun qui'yanj naco, ni hué daj hua nian gui'yaj ni sij doco' ni sij man'anj chra 'ngo chrun huinj da'nij ni ngüi. ¹⁵ Ngaa ni daran' ni ngüi xuman ruhua ni'yaj man'anj, ni gane niganj ni sij nga Yan'anj. Ni si gan'anj ni'ya ni sij mánj. —Daj gataj Jesús gunun tsínj gu'naj Nicodemo.

De tal manera amó Dios al mundo

¹⁶ Ni gataj ruhua' yún Jesús gunun Nicodemo:

—Hué dan ni ducu gahuin 'i ruhua Yan'anj ni'ya ni ngüi man chruhua xungüi. Ngaa ni riqui Yan'anj urin da'ni ga'na' sí' chruhua xungüi nan. Ngaa ni daran' ni ngüi guxuman ruhua ni'yaj da'nij Yan'anj, ni si ga ni'ya ni sij mánj. Sani gane niganj ni sij nga Yan'anj. ¹⁷ Daj si nun ga'nij Yan'anj da'ni ga'na' chruhua xungüi sisi guta' sij gaquin' xiraj ni ngüi mánj. Sani ga'na' sí' si naca' sí' ni ngüi aj. ¹⁸ Ni ngüi guxuman ruhua ni'yaj da'nij Yan'anj, ni nitaj castigo gahuin ni sij mánj.

San̄i ni ngüi nun xuman ruhua ni'yaj sí', ni hua gahuin ni sij castigo, gui'yaj Yan'an̄j xi'í si nun xuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij tsínj huin urin da'níj Yan'an̄j.

¹⁹ Ni ni ngüi nun xuman ruhua daj, ni gahuin ni sij castigo xi'í nuguan' nan: Ngaa ga'na' yan'an̄ huin man'an̄j guixiguin chruhua xungüi, ni garan' ruhua ni sij gache ni sij rian rumi'. Ni nun garan' ruhua ni sij gahuin nichrun' ni sij rian yan'an̄ xiguin daj. Daj si quij 'yaj ni sij. ²⁰ Hué dan ni daran' ni ngüi 'yaj quij, ni nun huin xan' ruhua ni sij ni'yaj ni sij yan'an̄ xiguin daj. Ni nun gahuin nichrun' ni sij rian yan'an̄ si na'uej ruhua ni sij gurugüi' si quij 'yaj ni sij mánj. ²¹ San̄i ni ngüi 'yaj xanga', ni huin nichrun' ni sij rian yan'an̄ xiguin daj. Ngaa ni rugüi' si 'yaj sa' ni sij. Ngaa ni xacaj ango ni ngüi cuenta sisi 'yaj sa' ni sij, 'yaj Yan'an̄j anj. —Daj gataj Jesús.

El amigo del esposo

²² Da' síj ni gan'an̄j Jesús nga ni tsínj nico' sij estado Judea. Ni gane ni sij nga ni tsínj mán yu'uj daj. Ni duguata' nnee ni sij ni ngüi daj. ²³ Ni hué daj duguata' nnee Juan ni ngüi xuman' Enón. Ni nichrun' ngaj xuman' Esrón nga xuman' Salim. Ni hua nico nnee yu'uj daj. Ni huaj ni ngüi gata' nnee ni sij. ²⁴ Ni hué nan gahuin ngaa nun huin gahuin garij ni sij Juan ducuaga'. ²⁵ Hué dan ni gaxi'i ga'mi guitsi go'ngo ni tsínj nico' Juan nga ni tsínj israelita xi'í daj gahuin sa' ni ngüi rian Yan'an̄j. ²⁶ Ngaa ni ga'na' ni sij rian man'an̄ Juan. Ni gataj ni sij:

—Rabí, n̄i'yaj re' sisi tsínj gachéj nga re' anéj chrej xinéj gu'naj Jordán, huin tsínj xi'í ga'mí re' cuanj. N̄i yyaj n̄i ata' nnee sij ni ngüi. N̄i huaj daran' ni ngüi rian sij. —Daj gataj ni sij gunun Juan.

²⁷ Ngaa n̄i gataj Juan:

—N̄i a 'ngo tsínj s̄i ga'ue nahuin ra'a 'ngo rasun sisi nitaj riqui Yan'anj mánj. ²⁸ Hua gunun a ni é re' nuguan' gatā gunun a ni é re': Sēj huin Cristo mánj. San̄i ga'n̄ij Yan'anj ga'na' sin̄ij rian sí'. ²⁹ N̄i ngaa huin 'ngo gui'yanj xacaj 'ngo tsínj daj 'ngo yun'unj x̄ana, n̄i hué sí' gahuin nic̄a ún'. N̄i niquin' 'ngo tsínj nicaj dugüi' ngā tsínj xacaj yun'unj x̄ana daj. N̄i ducu huin niā' ruhua sí' ngaa gunun sí' ga'mi tsínj xacaj yun'unj x̄ana daj. N̄i daj rún' 'yaj tsínj niquin' ngā dugüi' sí', n̄i da'nga' daj 'yaj man'ānj nej. N̄i huin niā' ruhuāj xi'í Cristo. ³⁰ N̄i hua niān si gahuin achij Cristo. San̄i man'ānj gūna guñico' ne' rucu nánj. —Daj gataj Juan gunun ni sij.

El que viene de arriba

³¹ N̄i gataj ruhua' yún Juan gunun ni sij:

—Tsínj 'n̄a' xata', n̄i huin rian sij rian daran' rasun. N̄i tsínj 'n̄a' chruhua xungüi, n̄i n̄inanj a'mi sij nuguan' man chruhua xungüi xi'í si ga'nga sij xungüi nan. San̄i tsínj 'n̄a' xata', n̄i huin achij sij rian daran' anj. ³² N̄i a'mi sij xi'í nuguan' guini'i sij ngā nuguan' gunun sij xata'. San̄i na'ue guxuman ruhua ni ngüi si ataj sij mánj. ³³ San̄i tsínj guxuman ruhua si-nuguan' sij, n̄i ataj sí' sisi x̄anga' si-nuguan' Yan'anj. ³⁴ Tsínj ga'n̄ij Yan'anj ga'na', n̄i a'mi

sij si-nuguan' Yan'anj. Daj si a'ui' 'ueé Yan'anj Espíritu Santo rian sij. ³⁵ Nì 'i ruhua Yan'anj ni'ya da'ni. Nì naga'ui' Yan'anj daran' rasun rian da'ni nej. ³⁶ Nì ngüi guxuman ruhua ni'yaj da'níj Yan'anj, nì gane niganj ni sij nga Yan'anj. Sanì ni ngüi na'uej ruhua gunun si ataj da'níj Yan'anj, nì sì gane ni sij nga Yan'anj mánj. Sanì 'ngo ga'man ruhua Yan'anj ni'ya ni sij. —Daj gataj Juan.

4

Jesús y la mujer samaritana

¹ Hué dan nì xacaj Jesús cuenta sisi gunun ni tsínj fariseo sisi hua gahuin nico ni ngüi nico' Jesús daj nga Juan. Nì nico doj ni ngüi gata' nnee, gui'yaj Jesús daj nga Juan nej. ² (Sanì sé Jesús huin si duguata' nnee ni ngüi mánj. Maan ni tsínj nico' sij duguata' nnee ni ngüi aj.) ³ Nì ngaa xacaj Jesús cuenta sisi gunun ni tsínj fariseo nuguan' daj, nì gahui sij estado Judea. Nì gachin sij gan'anj sij estado Galilea. ⁴ Sanì hua nian si gachin sij estado Samaria gan'anj sij. ⁵ Nì guisíj sij 'ngo xuman' ngaj estado Samaria huin 'ngo xuman' gu'naj Sicar. Nì nìchrun' ngaj xuman' daj du'ua yo'ój ga'ui' tsínj gu'naj Jacob rian da'níj sí' José ngaa ná. ⁶ Yu'uj daj nun 'ngo pozo nnee ganj Jacob ngaa ná. Nì guininaj Jesús huaj sij chrej. Nì gan'anj gane sij naránj ruhua sij du'ua pozo daj. Nì síj gaxuj.

⁷ Ngaa nì ga'na' 'ngo yun'unj xana samaritana pozo daj guiri ún' nnee. Nì gataj Jesús rian ún':
—Riqui re' doj nnee go'oj. —Daj gataj Jesús.

8 Nì hua gan'anj ni tsínj nico' Jesús gan'anj guṽan ni sí' si x̄a ni sij xuman' daj.

9 Ngaa nì gataj yun'unj x̄ana samaritana daj gunun Jesús:

—Tsínj israelita huín re'. Nì un sin huin nì achínj re' nnee go'o re' riānj huñj 'ngo yun'unj x̄ana samaritana únj. —Daj gataj ún' si nitaj si nicaj dugüi' ni tsínj israelita nḡa ni tsínj samaritana.

10 Ngaa nì gataj Jesús:

—Sis̄i x̄acaj re' cuenta xi'í sinduj guṽ'yaj Yan'anj xi'í re', nì sis̄i guṽni'í re' un tsínj achínj nnee rián re', ngaa nì ḡachinj re' nnee rian sij, nì r̄iqui sij nnee 'yaj si ḡa n̄'na' n̄iganj re' nḡa Yan'anj anj. —Gataj Jesús gunun ún'.

11 Ngaa nì gataj yun'unj x̄ana daj:

—Nì a 'ngo rasun nitaj nicáj re' guṽiri re' nnee mánj. Nì ducu gunun pozo nan. Nì nì a guṽiri re' r̄iqui re' nnee 'yaj si ḡa n̄'nāj n̄iganj nej únj.

12 Nì xi né' Jacob duna pozo nan rian ni únj. Nì go'o ni da'nij man'an sí' nnee nun chruhua pozo nan nḡa dán sí' xucu nej. Huin achíj re' doj daj nḡa sí' ruhuá re' ní'. —Daj gataj yun'unj x̄ana daj gunun Jesús.

13 Ngaa nì gataj Jesús gunun ún':

—Daran' ni ngüi go'o nnee nun chruhua pozo nan, sanj n̄ago'o ruhua' yún ni sij nnee aj. 14 Sanj tsínj go'o nnee ḡa'ui' man'ānj, nì nitaj aman n̄ago'o sij nnee ḡa mánj. Nì daj rún' huin 'ngo pozo rian nachi nita 'ueé nnee, nì da'nga' daj ḡahuin chruhua niman 'ngo tsínj go'o nnee ḡa'ui' man'ānj. Nì ḡa n̄'na' n̄iganj tsínj daj nḡa Yan'anj, guṽ'yaj nnee daj. —Daj gataj Jesús.

15 Ngaa n̄i gataj yun'unj x̄ana daj:

—Señor, r̄iqui re' nnee daj go'ōj. Ngaa n̄i s̄i nago'o ruhua' yūnj ḡa mánj. N̄i s̄i ga'na' gūiri ruhua' yūnj nnee pozo nan ḡa mánj. —Gataj ún' gunun Jesús.

16 Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Güij gaquinj nica re', n̄i ḡa'na' nungüej é re' nan. —Gataj Jesús gunun ún'.

17 Ngaa n̄i:

—Nitaj nicāj mánj. —Gataj ún'.

Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Dugu'naj ga'mí re' gatáj re' sisi nitaj nica re'.

18 Daj si s̄ij un'un' nica re'. N̄i tsínj nne nga re' acuan', n̄i sé nica re' huin mánj. X̄anga' yya a'mí re' aj. —Daj gataj Jesús.

19 Ngaa n̄i gataj ún':

—Señor, xacaj cuentāj sisi huín re' 'ngo tsínj a'mi si-nuguan' Yan'anj anj. ²⁰ N̄i xi ni únj ni nico' ni sí' Yan'anj xiráj quij nan. San̄i ataj á re' huin ni é re' ni tsínj israelita sisi urin xuman' Jerusalén huin yu'uj ḡa'ue gūinico' né' Yan'anj, ataj á re'. —Gataj yun'unj x̄ana gunun Jesús.

21 Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Xica'uij, gūxuman ruhuá re' nuguan' atā nan gunun re'. Daj si hua 'ngo güi, n̄i s̄i gahui a ni é re' chr̄a quij nan gūinico' a ni é re' chrej né'. N̄i s̄i gan'anj án re' xuman' Jerusalén gūinico' a ni é re' chrej né' mánj. ²² Nun ni'i ni é re' daj hua Yan'anj nico' a ni é re' mánj. San̄i ni'i ni únj daj hua Yan'anj nico' ni únj. Daj si xi'í ni tsínj israelita 'na' načaj Yan'anj ni ngüi. ²³ San̄i hua 'ngo güi sisi ni ngüi nico' x̄anga' Yan'anj, n̄i

guṇico' ni sij Yan'anj 'ngo ducuánj naça. Nṽ yyaj nṽ gaxi'i ni ngüi guṇico' xanga' ni sij Yan'anj nga niman ni sij. Daj si nana'ui' chrej né' Yan'anj sisi da'nga' daj gui'yaj né' guṇico' né' Yan'anj. ²⁴ Nṽ un yu'uj huaj né', nṽ nne Yan'anj xanga' yu'uj daj. Daj si daj rún' huin 'ngo nane sa' huin Yan'anj. Nṽ ni ngüi nico' Yan'anj, nṽ hua nian guṇico' xanga' ni sij Yan'anj nga niman ni sij. —Daj gataj Jesús gunun yun'unj xana daj.

²⁵ Ngaa nṽ gataj yun'unj xana daj:

—Ni'inj sisi ga'na' tsínj ganacaj ni ngüi huin tsínj gu'naj Cristo. Nṽ ngaa ga'na' sí', nṽ nata' yya sí' daran' nuguan' rian né'. —Gataj ún'.

²⁶ Ngaa nṽ:

—Hué man'anj huin Cristo tsínj a'mi nga re' nánj. —Gataj Jesús.

²⁷ Ngaa nṽ hora daj nṽ guisíj ni tsínj nico' Jesús. Nṽ gara yan'anj ruhua ni sij xi'í si a'mi Jesús nga 'ngo yun'unj xana. Sanṽ nṽ a 'ngo ni sij nun nachínj snan'anj un sin xi'i ga'mi sí' nga ún'.

²⁸ Ngaa nṽ duna yun'unj xana daj si-siu unj. Nṽ gan'anj gataj unj rian ni tsínj man xuman' daj:

²⁹ —Gan'anj né' nṽ guṇi'i né' 'ngo tsínj gataj gununj daran' si gui'yā. Cristo huin sij, ruhua á re' ní'. —Daj gataj yun'unj xana daj.

³⁰ Ngaa nṽ gahui ni tsínj daj gan'anj nṽ'yaj ni sij rian nne Jesús.

³¹ Nṽ ngaa achin guisij ni sij, nṽ gui'yaj fuerza ni tsínj nico' Jesús sisi xa sí'. Nṽ gataj ni sij gunun Jesús:

—Rabí, xa re' aj. —Daj gataj ni sij.

³² Sanṽ gataj Jesús gunun ni sij:

—Hua si xa riānj anj. Sanj nun ni'i ni é re' daj hua-á'. —Gataj Jesús.

³³ Ngaa nj gaxi'i ni tsínj nico' Jesús nachínj snan'anj ni sij dugüi' ni sij. Nj gataj ni sij:

—Hua 'ngö ngüi ga'nä' nicaj xa sij, ruhua á re' ní'. —Daj gataj ni sij.

³⁴ Sanj gataj Jesús:

—Daj rún' chra xāj huin si gui'yā si huin ruhua si ga'nij ga'nāj. Nj da'nga' daj huin ruhuāj ganahuij si-sünj, gui'yā aj. ³⁵ Ataj ni é re': "Achin yacuan'anj yahui, ngaa ni ga'nin' né' strigo." Daj ataj ni é re'. Sanj atā gunun a ni é re' sisi nāchi nicaj á re' rian án re' guini'yaj á re' ni ngüi sisi daj rún' hua nnaā strigo hua ni ngüi. Daj si guisij gamij nnaā strigo ga'nin' né'. ³⁶ Tsínj ri nnaā strigo daj, nj nahuin ra'a sij du'ue sij. Nj nagui'yaj chre' sij ni ngüi gane niganj nga Yan'anj. Ngaa nj uyan gahuin niā' ruhua tsínj unun nga tsínj a'nin' nej. ³⁷ Xānga' si ataj ni ngüi: "Nini tsínj unun, nj nini tsínj a'nin' nej." Daj ataj ni ngüi. ³⁸ Nj ga'nī gan'anj án re' sisi ga'mi a ni é re' nuguan' sá' rian ni ngüi. Sanj ango ni tsínj hua gan'anj gui'yaj sun. Nj rian gui'yaj sun nucuaaj ni sij, nj ráj xina ni ngüi 'yaj si-nuguan' ni é re'. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

³⁹ Nj guxuman ruhua nico ni ngüi man xuman' Samaria ni'yaj ni sij Jesús xi'í nuguan' nata' yun'unj xāna daj rian ni sij. Daj si nata' unj rian ni sij: "Gataj Jesús daran' si gui'yā." Daj nata' unj rian ni sij. ⁴⁰ Hué dan nj guisij ni tsínj samaritano rian nne Jesús. Nj gachínj jni'yaj ni sij rian sí' sisi guna sí' nga ni sij. Ngaa nj gunāj

sí' huĭj güi xuman' daj. ⁴¹ Nĭ gahuin nico ni ngüi guxuman ruhua gunun si-nuguan' man'an Jesús.

⁴² Nĭ gataj ni sij gunun yun'unj xana daj:

—Sé urin si nata' man'án re' rian ni únj 'yaj si guxuman ruhua ni únj ni'yaj únj man'an sij mánj. Sanĭ yyaj nĭ gunun ni únj si ga'mi sij. Nĭ ni'i ni únj sisĭ hué sij huin Cristo tsínj gui'yaj ganani ni ngüi man chruhua xungüi. —Daj gataj ni sij.

Jesús sana al hijo de un noble

⁴³ Nĭ ngaa guisĭj huĭj güi, nĭ gahui Jesús xuman' daj gan'anj sij estado Galilea. ⁴⁴ Daj si hua gataj Jesús sisĭ nitaj si a'mi sa' ni tsínj rian 'ngo tsínj a'mi si-nuguan' Yan'anj sisĭ huin ni sij ni tsínj xanj mánj.

⁴⁵ Nĭ ngaa ga'na' Jesús estado Galilea, nĭ nahuin ra'a sa' ni tsínj man estado daj man'an sí' xi'í si guini'i ni sij si sa' nico gui'yaj sí' xuman' Jerusalén. Daj si gan'anj ni sij gui'yanj da nej.

⁴⁶ Ngaa nĭ ga'na' ruhua' yún Jesús xuman' Caná huin xuman' ngaj estado Galilea nej. Nĭ xuman' daj huin rian ganahuin nnee vino, gui'yaj sij aj. Nĭ yu'uj daj nne 'ngo tsínj nicaj sun rian rey. Nĭ a'nan' da'nĭj sno'o sij. ⁴⁷ Nĭ ngaa gunun tsínj nicaj sun daj sisĭ gahui Jesús estado Judea ga'na' sij estado Galilea, nĭ gan'anj sij rian nne Jesús. Nĭ ga'mi yaco sij rian sí' sisĭ gan'anj sí' ducua' sij. Ngaa nĭ jnahuin da'nĭj sij, gui'yaj sí' si doj nĭ gahui' da'nĭj sí', ataj sí'. ⁴⁸ Ngaa nĭ gataj Jesús:

—Nгаа нун гуḡini'i a ni é re' si sa' nico 'yā, nḡ
 nun guxuman ruhua á re' nḡ'yaj á re' yūnj mánj.
 —Daj gataj Jesús.

⁴⁹ Sani gataj tsínj nicaj sun daj:

—Señor, gan'anj né' si ruhua gahui' da'nī aj.
 —Daj gataj sij.

⁵⁰ Nгаа nḡ gataj Jesús:

—Güij nan' ducua re' si nne nḡ'na' da'nḡj re'
 nánj. —Daj gataj Jesús.

Nḡ guxuman ruhua tsínj daj nuguan' gataj
 Jesús rian sij. Nḡ nan' sij ducua sij.

⁵¹ Nḡ nгаа huaj sij nasḡj sij ducua sij, nḡ gahui
 ni tsínj 'yaj sun rian sij. Nḡ gataj ni sij:

—Nne nḡ'na' da'nḡj re' nánj. —Daj gataj ni sij.

⁵² Nгаа nḡ nachínj snan'anj tsínj daj un hora
 gaxi'i nahuin da'nḡj sij.

Nгаа nḡ gataj ni sij:

—Ga' 'ngō di'nḡ guqui ganiquin' gachi'. —Daj
 gataj ni sij.

⁵³ Nгаа nḡ xacaj cuenta tsínj daj sisi hué guē
 hora daj huin si gataj Jesús gunun sij sisi nne
 nḡ'na' da'nḡj sij. Nгаа nḡ guxuman ruhua ni
 ducua sij ni'yaj ni sij Jesús. ⁵⁴ Nḡ hué nan guisḡj
 huḡj si sa' nico gui'yaj Jesús nгаа gahui sij estado
 Judea gan'anj sij estado Galilea.

5

El paralítico de Betesda

¹ Hué dan nḡ gahuin 'ngō gui'yanj gui'yaj ni
 tsínj israelita. Nгаа nḡ gahui Jesús gan'anj
 sij xuman' Jerusalén. ² Nḡ Jerusalén nun 'ngō
 laguna le' gu'naj Betesda snan'anj a'mi ni tsínj

israelita. Nĭ ngaj nĭchrun' laguna daj rian atúj ni xachij xuman' Jerusalén. Nĭ hua un'un' corredo ganicaj laguna daj. ³ Nĭ yu'uj daj guimán nico ni ngüi duri nga ni ngüi yacuan nej, ni ngüi nare' dacój nej. Nĭ ana'uij ni sij sisi guisiqui' nnee. ⁴ Daj si nanij 'ngo ángel ga'nĭj Señor rian laguna daj. Nĭ disiqui' ángel daj nnee. Sanĭ nun guĭni'i ni sij un hora guxuman ángel. Nĭ ngaa guisiqui' nnee daj, nĭ un tsínj gatú sini yan chruhua nnee, nĭ xi'nej xi'i a'nan' sí'. ⁵ Nĭ ngaj 'ngo tsínj du'ua nnee daj. Nĭ sĭj ico xĭnun' hua'nĭj yya yo' a'nan' sij. ⁶ Nĭ ngaa guini'i Jesús sisi sĭj nico yo' ngaj sij a'nan' sij, ngaa nĭ nachínj snan'anj sí' sij. Nĭ gataj sí':

—Ruhuá re' nahuin sa' re' ní'. —Daj gataj Jesús.

⁷ Ngaa nĭ gataj tsínj a'nan' daj:

—Señor, nitaj ganicaj yĭnj chruhua nnee ngaa siqui' nnee. Ngaa huin ruhuāj gatū chruhua nnee, nĭ hua sĭni ango ni sij huin yoō atuj. —Daj gataj tsínj daj.

⁸ Nĭ gataj Jesús gunun sij:

—Nāchica nĭ nācaj re' duhuéj re'. Nĭ gache re' aj. —Daj gataj Jesús.

⁹ Ngaa nĭ 'ngo hora ganahuin tsínj daj. Nĭ nacaj sij duhuéj sij. Nĭ gan'anj sij. Nĭ güi naránj ruhua ni ngüi huin. ¹⁰ Ngaa nĭ gataj ni tsínj israelita rian tsínj nahuin sa' daj:

—Yyaj huin güi naránj ruhua né'. Nitaj chrej hua si nicáj re' duhuéj re' gan'anj re' mánj. —Daj gataj ni sij.

¹¹ Ngaa nĭ gataj tsínj daj:

—Tsínj gui'yaj ganahuinj gataj gunūnj: “N̄acaj re' duhuéj re', n̄i gache re'.” Gataj sij gunūnj. —Daj gataj tsínj daj gunun ni sí'.

¹² Ngaa n̄i nachínj snan'anj ni sí' sij. N̄i gataj ni sij:

—N̄i un tsínj gataj sisi n̄acaj re' duhuéj re', n̄i gache re' únj. —Gataj ni sij.

¹³ San̄i nun ni'i tsínj daj un tsínj gui'yaj nahuin sa' sij. Daj si guxun Jesús man'an sí' scanij ni ngüi mán yu'uj daj. ¹⁴ Da' síj da nari' Jesús tsínj daj nuhui nico. N̄i gataj Jesús:

—N̄i'yaj re'. Hua ganahuin sa' yyá re' aj. N̄i si nanicaj re' gui'yaj re' gaquin', sa' nun ga'na' 'ngo sayun nico doj rián re' aj. —Daj gataj Jesús.

¹⁵ Ngaa n̄i gan'anj tsínj daj. N̄i nata' sij rian ni tsínj israelita sisi Jesús gui'yaj ganahuin sa' sí'. ¹⁶ Xi'í daj n̄i chran' yun'unj ni tsínj israelita Jesús. N̄i dagahui' ni sij sí', ruhua ni sij. Daj si güi naránj ruhua ni ngüi huin güi nahuin sa' tsínj daj, gui'yaj Jesús.

¹⁷ San̄i gataj Jesús gunun ni sij:

—N̄i hua gue 'yaj sun chrē. N̄i xi'í daj 'ngo 'yaj sun man'anj nej. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

¹⁸ N̄i xi'í 'ngo daj, n̄i naanj huin ruhua ni tsínj israelita dagahui' ni sij Jesús. Daj si nun dagahuin sí' si gataj ni sij xi'í güi naránj ruhua ni ngüi. N̄i gataj Jesús sisi Yan'anj huin chrej man'an sij nej. N̄i huin ruhuaj gata sisi uyan huin man'an sij nga Yan'anj anj.

La autoridad del Hijo

¹⁹ Ngaa n̄i gataj Jesús gunun ni sij:

—Xanga' yya ataj snan'ān gūnun a ni é re': Na'ue guī'yā ni sun daj rún' huin ruhua man'ānj. Maan si ni'inj si 'yaj chrē. Nī hué daj 'yā nej. Daj si huīnj da'níj Yan'anj. Nī 'ngo 'yaj nūngüej chrē únj daran' anj. ²⁰ Nī 'i ruhua chrē ni'ya-á' man'ānj xi'í si da'níj Yan'anj huīnj. Nī digyán-án' daran' si 'yaj-á' riānj. Nī gara yan'anj ruhua á re' guī'yaj ni ango si sa' nico doj achin digyán Yan'anj riānj. ²¹ Nī na'nij ni níman 'yaj chrē. Nī daj rún' hua nī'na' ni sij 'yaj chrē, nī hué daj 'yā nga ni tsínj sisi huin ruhuāj gāhuin nī'na' ni sij. ²² Nitaj si nagui'yaj yya Yan'anj si-gaquin' ni ngüi mánj. Sanī ga'nin' Yan'anj sun riānj sisi huéj huin si nagui'yaj yya nga si-gaquin' ni ngüi. Daj si man'ānj huin da'níj Yan'anj. ²³ Ngaa nī xi'í si huīnj da'níj Yan'anj, nī gūnun yan'anj daran' ni ngüi riānj daj rún' nūn yan'anj ni sij rian man'an Yan'anj. Nī daran' ni ngüi na'uej ruhua gūnun yan'anj riānj, nī nitaj si nūn yan'anj ni sij rian man'an Yan'anj nej. Nī Yan'anj huin si ga'níj ga'nāj.

²⁴ 'Xanga' ataj snan'ān gūnun a ni é re': Tsínj unun si-nuguan'ānj, nī gūxuman ruhua sij nī'yaj sij tsínj ga'níj ga'nāj, ngaa nī gane nīganj sij nga Yan'anj. Nī nitaj castigo gāhuin sij, guī'yaj Yan'anj mánj. Daj si rún' huin níman huin sij si hua nī'na' niman sij, guī'yaj Yan'anj. ²⁵ Xanga' ataj snan'ān gūnun a ni é re': 'Na' guisij güi ngaa gūnun ni níman si-nuguan'ānj huīnj da'níj Yan'anj. Nī yyaj guisíj güi daj. Nī ni ngüi gūnun si-nuguan'ānj, nī ga nī'na' niman ni sij. ²⁶ Daj si daj rún' hua nī'na' chrē, nī da'nga' daj riqui chrē

sisì hua nì'na' man'ānj huñj da'níj-í'. ²⁷ Nì riqui Yan'anj si na'gui'yaj yyāj nga si-gaquin' ni ngüi xi'í si huñj da'níj ni ngüi.

²⁸ 'Nì sì gara yan'anj ruhua á re' xi'í nuguan' nan mánj. Daj si 'na' guisij güi ngaa gunun daran' ni níman ngaj riqui yu'uj si ga'mī. ²⁹ Ngaa nì gāna'nij daran' ni ngüi gui'yaj sa'. Nì gāne nìganj ni sij nga Yan'anj. Nì gāna'nij ni ngüi gui'yaj quij. Sanì gāhuin ni sí' castigo, gui'yaj Yan'anj.

Testigos de Cristo

³⁰ 'Nì na'ue gāhuin nucuj gui'yā si aran' ruhuāj. Sanì daj rún' a'nin' chrē sun riānj, nì da'nga' daj 'yaj yyāj rian ni ngüi. Nì hua nìca yya 'yaj yyāj. Nì sé güenda man'ānj 'yaj yyāj rian ni ngüi. Sanì 'yaj yyāj daj rún' aran' ruhua chrē huin si ga'níj ga'nāj chruhua xungüi aj.

³¹ 'Sisì huēj huin testigo xi'í man'ānj, sanì nitaj si ní'yanj si-nuguan'ānj mánj. ³² Sanì hua ango si huin testigo xi'í man'ānj anj. Nì ni'ñj sisì a'mi xānga' Yan'anj xi'íj.

³³ 'Ga'níj a ni é re' ni tsínj gan'anj na'chin' snan'anj Juan. Nì xānga' huin si gataj sí'. ³⁴ Nitaj si hua niān si ga'mi sa' ni ngüi xi'íj. Maan si atā nan rian án re' xi'í si huin ruhuāj sisì ganacaj Yan'anj a ni é re'. ³⁵ Nì daj rún' hua 'ngo yan'an xiguin sa' rian ni ngüi, nì da'nga' daj rugüi' sa' rian ni é re', gui'yaj si-ducuanj Juan. Nì doj ni güi gāhuin niā' ruhua ni é re' nga yan'an daj.

³⁶ 'Sanì hua ango nuguan' nico a'mi xi'íj daj nga nuguan' ga'mi Juan. Daj si ga'nin' chrē sun riānj si gui'yā. Nì xi'í sun 'yā daj ga'ue xācaj á

re' cuenta sisi ga'níj chrē ga'nāj chruhua xungüi nan anj. ³⁷ Ní man'an chrē huin testigo a'mi xi'íj. Saní nitaj aman gunun a ni é re' si ga'mi chrē. Ní nitaj aman guini'i a ni é re' daj hua chrē nej. ³⁸ Ní nun gatu si-nuguan' chrē chruhua niman a ni é re'. Daj si nun guxuman ruhua á re' ni'yaj á re' man'ānj huin tsínj ga'níj chrē ga'na'. ³⁹ Diguí'yun 'ueé a ni é re' si-nuguan' Yan'anj sisi ga'ue ganari' a ni é re' gane niganj ni é re' nga Yan'anj anj. Saní hué si-nuguan' Yan'anj daj huin si a'mi xi'íj. ⁴⁰ Saní na'uej ruhua á re' ga'na' á re' riānj sisi gane niganj án re' nga Yan'anj, guí'yā mánj.

⁴¹ 'Nitaj si nano'ōj si ga'mi sa' ni ngüi xi'íj. ⁴² Saní ni'inj daj hua ruhua ni é re' sisi nitaj si 'i ruhua á re' ni'yaj á re' Yan'anj mánj. ⁴³ Ga'nāj rian án re' nga si-xugüi chrē. Saní nun xuman ruhua á re' ni'yaj á re' man'ānj. Saní sisi hua ango tsínj ga'na' nga si-xugüi man'an sij, ngaa ní guxuman ruhua á re' si gataj tsínj daj. ⁴⁴ Xi'í si huin ruhua á re' ga'mi 'ueé ni dugüi' a ni é re' xi'í a ni é re', ní si ga'ue guxuman ruhua á re' ni'yaj á re' man'ānj. Saní nun nahuij ruhua á re' si ga'mi 'ueé Yan'anj xi'í a ni é re' mánj. Ní nitaj ango Yan'anj mánj. ⁴⁵ Si gahuin ruhua á re' sisi man'ānj huin si ga'mi gaquin' rian chrē xi'í a ni é re' mánj. Saní tsínj gu'naj Moisés huin si ga'mi gaquin' xi'í a ni é re'. Ní ana'uij a ni é re' sisi gahui sa' á re' rian Yan'anj, guí'yaj sí. ⁴⁶ Sisi guxuman ruhua á re' ni'yaj á re' Moisés, ní guxuman ruhua á re' ni'yaj á re' man'ānj nej. Daj si garun Moisés nuguan' rian yanj xi'íj. ⁴⁷ Saní

sis̄i nun xuman ruhua á re' si garun Moisés, n̄i asa' ga'ue guxuman ruhua á re' si ataj sinuguan'anj únj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj huin achij rian ni tsínj israelita.

6

Alimentación de los cinco mil

¹ Da' s̄ij da n̄i gan'anj Jesús anéj chrej du'ua laguna xachij gu'naj Galilea. N̄i gu'naj laguna daj Tiberias nej. ² N̄i nico ni ngüi guinico' gan'anj sij. Daj si guini'i ni sí' si sa' nico gui'yaj sij xi'í si ganahuin ni ngüi a'nan', gui'yaj sij. ³ Ngaa n̄i gahui Jesús chra' ngo quij gan'anj sij. N̄i gan'anj gane sij nga ni tsínj nico' sij. ⁴ N̄i hua gahuin n̄ichrun' gui'yanj pascua, gui'yaj ni tsínj israelita. ⁵ Ngaa n̄i guini'yaj Jesús sis̄i 'na' nico ni ngüi rian sij. Hué dan n̄i gataj sij gunun tsínj gu'naj Felipe:

—N̄i a guirun' chrachrúnj sis̄i xa daran' ni ngüi nan, ruhua re' únj. —Daj gataj Jesús.

⁶ San̄i maan si huin ruhua Jesús xacaj sij cuenta daj gataj Felipe. Daj si ni'i sa' man'an Jesús si gui'yaj sij.

⁷ Ngaa n̄i gataj Felipe:

—Sis̄i guirun' huij ciento denario chrachrúnj, san̄i s̄i guis̄ij xa daran' ni ngüi nan doj mánj. —Daj gataj Felipe gunun Jesús.

⁸ N̄i niquin' 'ngo tsínj nico' Jesús huin sí' jnánj Simón Pedro. N̄i Andrés gu'naj sí'. N̄i gataj sí' gunun Jesús:

⁹ —Nan niquin' 'ngo tsin' sno'o nicaj un'un' gue chrachrúnj cebada nga huij xucuj le. San̄i asa'

guisij doj nan xa nico ni ngüi nan únj. —Daj gataj sij gunun Jesús.

¹⁰ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Gui'yaj á re' sisi gane ni sij. —Daj gataj Jesús.

N̄i man n̄in' ruhua chin' yu'uj daj. N̄i guisij 'ngō si un'un' mil ni tsínj gan'anj guiman yu'uj daj.

¹¹ Ngaa n̄i guida'a Jesús chrachrúnj daj. N̄i naga'ui' sij si guruhua Yan'anj. Ngaa n̄i da'nga' sij chrachrúnj daj rian ni tsínj nico' sij sisi naga'ui' ni sí' ra'a ni ngüi mán yu'uj daj. N̄i hué daj gui'yaj sij nga xucuj nej. N̄i xa ni sij daj rún' garan' ruhua ni sij. ¹² N̄i ngaa guisij gara ran riqui ni sij, n̄i gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij:

—Naran' ni é re' ni chrachrúnj xitin' gunáj da sisi si guere'ej aj. —Daj gataj Jesús.

¹³ Ngaa n̄i naran' ni sij si gunáj daj. Ngaa n̄i gara xuhuij xuguti chrachrúnj xitin' guna daj ngaa guisij xa ni ngüi un'un' chrachrúnj daj.

¹⁴ N̄i ngaa guini'i ni tsínj daj si sa' gui'yaj sun Jesús, n̄i gataj ni sij:

—Xanga' n̄i hué tsínj nan huin tsínj ga'na' chruhua xungüi huin sí' tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj anj. —Daj gataj ni sij xi'í Jesús.

¹⁵ Ngaa n̄i rian xacaj Jesús cuenta sisi huin ruhua ni sij guida'a ni sij sí' gahuin sí' rey rian ni sij, n̄i guxun anéj sí' man'an sí' gan'anj ruhua' yún sí' chra quij sisi gane urin sí' yu'uj daj.

Jesús anda sobre el mar

¹⁶ N̄i ngaa ruhua guini, n̄i nanij ni tsínj nico' Jesús ga'na' ni sij du'ua laguna xachij daj. ¹⁷ N̄i

gahui ni sij chruhua 'ngō riō achéj rian nnee. Nī huaj ni sij guisij ni sij anéj chrej du'ua laguna ne' xuman' gu'naj Capernaum. Nī huaj gahuin rumi'. Nī achin si nasij Jesús rian man ni sij. ¹⁸ Nī ahui nane nucuaj rian nnee daj. Nī naxuman nnee, gui'yaj nane nucuaj daj. ¹⁹ Nī ngaa huaj ni sij guisij ni sij 'ngō si un'un' huatan' kilómetro rian laguna daj, nī guini'i ni sij sisi huaj 'na' Jesús achéj sí' rian nnee. Nī gahuin nichrun' sí' rian riō nun ni sij. Nī guxu'ui' ni sij. ²⁰ Sanī gataj Jesús gunun ni sij:

—Sī guxu'ui' ni é re' si man'anj huin. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

²¹ Ngaa nī gahuin niā' ruhua ni sij sisi gahui sí' chruhua riō daj. Nī hora guisij riō daj du'ua yo'ój rian huaj ni sij.

La gente busca a Jesús

²² Hué dan nī ango güi nī xacaj ni ngüi man anéj du'ua laguna daj cuenta sisi gan'anj ni tsínj nico' Jesús chruhua urin riō niquin' yu'uj daj. Sanī guini'i ni sij sisi nun gan'anj Jesús nga ni sij. ²³ Sanī ga'na' doj riō gahui xuman' Tiberias du'ua laguna nichrun' rian xa ni ngüi chrachrúnj ngaa naga'ui' señor Jesús si guruhua Yan'anj. ²⁴ Nī ngaa guini'i ni ngüi sisi nitaj Jesús niquin' yu'uj daj, nga ni tsínj nico' sij, nī gahui ni sij chruhua riō gan'anj nano' ni sij Jesús xuman' Capernaum.

Jesús, el pan de vida

²⁵ Nī ngaa guisij ni sij anéj chrej du'ua laguna daj, nī nari' ni sij Jesús. Ngaa nī nachínj snan'anj ni sij sí'. Nī gataj ni sij:

—Rabí, aman guisíj re' nan únj. —Daj gataj ni sij.

²⁶ Ngaa n̄j gataj Jesús:

—Xanga' atā gunun a ni é re' sis̄i sé xi'í si guini'i a ni é re' si s̄a' digyānj rian ni ngüi huin si nano' ni é re' yūnj mánj. San̄i nano' ni é re' yūnj xi'í si xa ni é re' chrachrúnj da' gara riqui ni é re' aj.

²⁷ 'S̄i gui'yaj sun ni é re' xi'í n̄inanj si guiri' a ni é re' ni rasun xa á re' mánj. Daj si nahuij rá'yanj ni rasun daj. San̄i gui'yaj sun a ni re' sis̄i ḡa s̄a' niman án re'. Ngaa n̄j ḡa n̄i'na' n̄iganj yya niman ni é re' aj. Hué si s̄a' nan huin si riquij rian án re' huñj da'n̄ij ni ngüi. Daj si gataj Yan'anj huin chrē sis̄i ḡa'ue gui'yā daj xi'í a ni é re' aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

²⁸ Ngaa n̄j gataj ni sij:

—N̄i un sun gui'yaj sun ni únj, ruhua Yan'anj únj. —Daj gataj ni sij.

²⁹ Ngaa n̄j gataj Jesús:

—Nan huin sun huin ruhua Yan'anj gui'yaj sun a ni é re' sis̄i ḡuxuman ruhua á re' n̄i'yaj á re' man'ānj huñj tsínj ga'n̄ij Yan'anj ga'n̄a' rian án re' aj. —Gataj Jesús gunun ni sij.

³⁰ Ngaa n̄j gataj ni sij:

—N̄i un si s̄a' nico gui'yáj re' guini'i ni únj, ngaa n̄j ḡuxuman ruhua ni únj n̄i'yaj ni únj man'án re' únj. Daj hua si gui'yáj re' únj. ³¹ Xa xi ni únj si ḡu'naj maná ngaa gachéj ni sij riqui quij qui'yanj n̄aco, gui'yaj Yan'anj as̄ij ná. Daj si ataj si-nuguan' Yan'anj: “Ga'ui' Yan'anj chrachrúnj

'nā' xata' xa ni sij." Daj ataj si-nuguan' Yan'anj.
—Daj gataj ni sij gunun Jesús.

³² Ngaa nī gataj Jesús:

—Xanga' atā gunun a ni é re' sisi sé Moisés huin si riqui chrachrúnj 'nā' xata' xa ni é re' mánj. Sanī chrē huin si riqui chrachrúnj xanga' 'nā' xata' xā á re' aj. ³³ Daj si chrachrúnj riqui Yan'anj rian án re' huin man'ānj, tsínj 'nā' xata'. Nī hua nī'na' nīganj niman ni ngüi, 'yaj man'ānj. —Daj gataj Jesús.

³⁴ Ngaa nī:

—Nīganj riqui re' chrachrúnj daj xā ni únj, Señor. —Daj gataj ni sij.

³⁵ Ngaa nī gataj Jesús:

—Huēj huin chrachrúnj 'yaj si hua nī'na' ni ngüi. Nī tsínj 'nā' riānj, nī nitaj aman gachin xi'nā riqui sij mánj. Nī tsínj xuman ruhua ni'yaj man'ānj, nī nitaj aman nago'o sij nnee mánj. ³⁶ Nī hua gatā gunun a ni é re' sisi nūnj si guini'i a ni é re' man'ānj, sanī nun guxuman ruhua á re' nī'yaj á re' man'ānj mánj. ³⁷ Daran' ni ngüi riqui chrē riānj, nī gā'na' ni sij riānj. Nī nitaj aman guirij xe' ni sij gā mánj. ³⁸ Sé si 'nāj xata' sisi gui'yā si aran' ruhua man'ānj. Sanī gui'yā si aran' ruhua chrē si ga'nīj ga'nāj. ³⁹ Nī na'uej ruhua chrē sisi gā ni'ya nī a 'ngo ni ngüi riquij riānj mánj. Sanī gāna'nij daran' ni ngüi daj, gui'yā güi gānahuij xungüi nan. ⁴⁰ Nī nuguan' nan huin si huin ruhua chrē: Sisi gāne nīganj daran' ni ngüi xuman ruhua ni'yaj man'ānj huinj da'nīj Yan'anj. Nī huēj gui'yaj si gāna'nij ni sij

güi gānahuij xungüi aj. —Daj gataj Jesús gunun ni ngüi.

⁴¹ Hué xi'í daj n̄i gaxi'i ga'mi gaquin' ni tsínj israelita xi'í Jesús. Daj si gataj sij: “Man'ān huin chrachrúnj 'n̄a' xata'.” Daj gataj sij. ⁴² Ngaa n̄i gataj ni sij:

—Nitaj da'n̄ij José huin Jesús mí'. N̄i ni'i né' chrej sij nḡa nni sij nej. N̄i un sin huin ataj sij sisi 'n̄a' sij xata' únj. —Daj gataj ni sij.

⁴³ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—S̄i ga'mi gaquin' ni é re' scanij a ni é re' xi'ij mánj. ⁴⁴ N̄i a 'nḡo ni ngüi s̄i ga'ue ga'na' riánj sisi nitaj si nicaj chrē ga'na' sij riánj mánj. N̄i hué chrē huin si ga'n̄ij ga'n̄aj. N̄i huēj gui'yaj sisi gāna'nij tsínj 'n̄a' riánj güi gānahuij xungüi nan. ⁴⁵ N̄i ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná, n̄i garun ni sij nuguan' nan rian yanj: “Yan'anj huin si digyán rian daran' ni ngüi.” Daj garun ni sij. N̄i huin ruhuaj gata sisi daran' ni ngüi unun si ataj chrē, n̄i nari' si-nuguan' chrē, n̄i 'n̄a' ni sij riánj. ⁴⁶ N̄i a 'nḡo ni ngüi nun guini'i chrē. Urin man'ānj tsínj 'n̄a' rian chrē huēj huin si guini'i chrē aj.

⁴⁷ 'Xānga' atā gunun a ni é re': Ni ngüi xuman ruhua ni'yaj man'ānj, n̄i gane n̄iganj ni sij nḡa Yan'anj. ⁴⁸ Huēj huin chrachrúnj 'yaj si ga n̄i'na' n̄iganj niman án re' aj. ⁴⁹ N̄i xi ni é re', sanj xa ni sí' maná ngaa gachéj ni sí' riqui quij qui'yanj n̄aco asij ná. Ngaa n̄i gahui' ni sij nánj. ⁵⁰ Sanj a'mī xi'í chrachrúnj 'n̄a' xata' huin man'ānj. ⁵¹ Huēj huin chrachrúnj hua n̄i'na' 'n̄a' xata'. N̄i ni tsínj x̄a chrachrúnj da, n̄i gane n̄iganj ni sij.

Ni chrachrúnj rīquīj daj xā á re' huin nnee cū. Ni ga'ue ga nī'na' ni ngüi man chruhua xungüi, gui'yaj nnee cū aj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj israelita.

⁵² Ngaa ni ga'man ruhua ni dugüi' ni tsínj israelita. Ni gataj ni sij gunun ni dugüi' ni sij:

—Asa' ga'ue gui'yaj tsínj nan rīqui sij nnee cúj sij xā né' únj. —Daj gataj ni sij.

⁵³ Ngaa ni gataj Jesús:

—Xanga' ataj snan'ān gunun a ni é re' sisi si xa á re' nnee cū, ni sisi si go'o a ni é re' si-tun man'ānj huīnj da'nīj ni ngüi, ni si ga'ue ga nī'na' niman ni é re' mánj. ⁵⁴ Tsínj xa nnee cū, ni go'o sij si-tun man'ānj, ni gane niganj niman sij, gui'yā. Ni huēj gui'yā sisi gana'nij sij güi ganahuij xungüi nan. ⁵⁵ Daj si nnee cū huin chrachrúnj xanga' xā á re'. Ni si-tun man'ānj huin nnee xanga' go'o a ni é re' nej. ⁵⁶ Ni tsínj xa nnee cū, ni go'o si-tun man'ānj, ni nne nuguan'an sij ngāj. Ni nnēj nuguan'an nga sij nej. ⁵⁷ Hua nī'na' chrē si ga'nīj ga'nāj. Ni hua nī'na' man'ānj, gui'yaj chrē. Ni hué ducúanj da huin sisi ga nī'na' niman tsínj xa man'ānj, gui'yā. ⁵⁸ Ni a'mī xi'í chrachrúnj 'na' xata' huin man'ānj: Nini huin maná xa ni xi a ni é re' ngaa ná. Ni gahui' ni sí'. Sé daj huin chrachrúnj nan mánj. Ni tsínj xā chrachrúnj huin man'ānj, ni gane niganj niman sij nga Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

⁵⁹ Ni digyán Jesús ni nuguan' nan rian ni ngüi ngaa nahuin yu' ni sij chruhua nuhui nico nne xuman' Capernaum.

Palabras de vida eterna

⁶⁰ Nĭ ngaa gunun ni tsínj nico' Jesús nuguan' daj, nĭ gataj da'aj ni sij:

—Cu hua nuguan' a'mi sij. Daj hua 'ngō né' ga'ue gunun nuguan' nan, ruhua á re' únj. —Daj gataj ni sij.

⁶¹ Ngaa nĭ xacaj Jesús cuenta sisi a'mi huĭ ni sij xi'í si ga'mi sí'. Ngaa nĭ gataj sí':

—Chran' yun'unj nuguan' nan gatā gunun a ni é re' ní'. ⁶² Daj ga'huin ruhua á re' sisi guĭni'i a ni é re' si ga'huĭ man'ānj guĭnan' man'ānj rian gane sinĭj huĭnj da'nĭj ni ngüĭ únj. ⁶³ Hua nĭ'na' niman né' 'yaj Espíritu Santo. Sé nnee cúj né' 'yaj si hua nĭ'na' niman né' mánj. Nuguan' ga'mi rian án re' huin nuguan' 'na' rian Espíritu Santo. Nĭ ga'ue ga' nĭ'na' niman án re', guĭ'yaj nuguan' daj. ⁶⁴ Sanĭ hua da'aj ni é re' achin guxuman ruhua nĭ'yaj yĭnj. —Daj gataj Jesús.

Daj si asĭj sini yaĭ, nĭ hua ni'i Jesús ni tsínj nun guxuman ruhua nĭ'yaj man'an sij. Nĭ hua ni'i sij tsínj na'ga'ui' sij ra'a ni tsínj nicaj sun. ⁶⁵ Ngaa nĭ gataj Jesús:

—Hué xi'í si nun guxuman ruhua da'aj á re', nĭ hua gatā gunun a ni é re' sisi nĭ a 'ngō ni ngüĭ sĭ ga'ue ga'na' riānj sisi nitaj si nĭcaj chrē ga'na' ni sij riānj anj. —Daj gataj Jesús.

⁶⁶ Nĭ asĭj güi daj, nĭ duna da'aj ni tsínj nico' Jesús si gachéj ni sí' nga sij.

⁶⁷ Ngaa nĭ nachínj snan'anj Jesús ni xuhuij ni tsínj nico' sij. Nĭ gataj sij:

—Nĭ hué daj huin ruhua á re' duna á re' man'ānj ní'. —Gataj Jesús gunun ni sij.

⁶⁸ Ngaa nĭ gataj Simón Pedro:

—Nĭ ʊn tsínj rĭan ɡan'anj ni únj únj. Si-nuguan' man'án re' 'yaj si hua nĭ'na' nĭɡanj ni únj rĭan Yan'anj. ⁶⁹ Nĭ hua guxuman ruhua ni únj ni'yaj ni únj man'án re'. Nĭ ni'i ni únj sisi man'án re' huin Cristo huín re' da'nĭj Yan'anj xanga'. —Daj gataj Pedro gunun Jesús.

⁷⁰ Ngaa nĭ gataj Jesús:

—Sé si nacuĭj ni xuhuij ran' ni é re' a'. Sanĭ 'ngō a ni é re' huin sichre aj. —Daj gataj Jesús.

⁷¹ Nĭ ngaa gataj Jesús nuguan' daj, nĭ ga'mi sij xi'í Judas da'nĭj tsínj ɡu'naj Simón Iscariote. Daj si Judas huin tsínj naga'ui' Jesús ra'a ni tsínj nicaj sun. Nĭ huin Judas 'ngō ni xuhuij ni tsínj nico' Jesús.

7

Incredulidad de los hermanos de Jesús

¹ Da' sĭj da nĭ gachéj Jesús estado Galilea. Nĭ nun ɡa'uej ruhua sij ɡache sij estado Judea si nano' ni tsínj israelita man'an sij. Nĭ daɡahui' ni sí' sij, ruhua ni sí'.

² Nĭ gahuin nĭchrun' güi ɡuĭ'yaj ni tsínj israelita ɡuĭ'yanj ngaa ɡuĭ'yaj ni sij hue' recoj. ³ Ngaa nĭ gataj ni jnánj Jesús gunun sij:

—Güĭj sō' estado Judea. Ngaa nĭ ɡuĭni'i ni tsínj nico' sō' si sã' nico 'yaj sō' jnánj. ⁴ Sisi huin ruhua 'ngō tsínj daj ɡuĭni'i ni ngüĭ daj hua man'an sij, ngaa nĭ nitaj si arij huĭ sij si 'yaj sij mánj. Sisi yya 'yáj re' si sã' nico, ngaa nĭ ɡuĭ'yáj sō' sun daj rĭan ɡuĭni'i daran' ni ngüĭ aj. —Daj gataj ni jnánj Jesús gunun sij.

⁵ Daj si da ni jnánj Jesús nun guxuman ruhua ni'yaj Jesús. ⁶ Ngaa ni gataj Jesús gunun ni sij:

—Achin si guisij güi gui'yaj sünj si-sun man'ānj. Daj nanj gahuin güi ni ga'ue gui'yaj sun anin' é re' si-sun anin' é re' aj. ⁷ Nitaj xi'í ga'mi quij ni tsínj man chruhua xungüi gaquin' nan xi'í a ni é re' mánj. Sanj nitaj si huin xan' ruhua ni sij ni'yaj ni sij man'ānj. Daj si ataj snan'ān rian ni ngüi sisi nitaj si hua sa' si 'yaj ni sij. ⁸ Güij anin' é re' gui'yanj daj. Achin si gan'anj man'ānj. Daj si achin guisij güi gui'yaj sünj si-sun man'ānj. ⁹—Hué daj gataj Jesús gunun ni jnánj sij, ni guna sij estado Galilea.

Jesús en la fiesta de los tabernáculos

¹⁰ Sanj ngaa guisij gahui ni jnánj sij gan'anj ni sí' gui'yanj daj, ni hué daj gan'anj man'an Jesús nej. Sanj nun digyán renga' sij man'an sij rian ni ngüi mánj. ¹¹ Sanj nano' ni tsínj israelita Jesús. Ni gataj ni sí' gunun ni dugüi' ni sí':

—Ni a huaj tsínj da únj. —Daj gataj ni sí'.

¹² Ni ducu ga'mi guitsi dugüi' ni ngüi xi'í Jesús. Ni gataj da'aj ni sij:

—Tsínj sa' huin sí'. —Gataj da'aj ni sij.

Sanj gataj ango da'aj ni sij:

—Sé daj huin mánj. Tsínj digya' yun'unj ni ngüi huin sí'. —Gataj ango da'aj ni sij.

¹³ Sanj ni a 'ngo ni ngüi nun ga'mi renga' xi'í Jesús. Daj si xu'ui' ni sij ni'yaj ni sij ni tsínj israelita.

¹⁴ Huaj ganahuij da'aj gui'yanj, ni gatúj Jesús chruhua nuhui nico. Ni gaxi'i sij digyán sij rian ni ngüi. ¹⁵ Ni gara yan'anj ruhua ni tsínj israelita

nga si-nuguan' Jesús. Nì gataj ni sij gunun ni dugüi' ni sij:

—Daj gui'yaj tsínj nan gahuin chrún sij, nì nun digui'yun sij mánj. —Daj gataj ni sij.

¹⁶ Ngaa nì gataj Jesús:

—Sé si-nuguan'anj huin nuguan' a'mī mánj. Sanì si-nuguan' si ga'níj ga'nāj huin aj. ¹⁷ Sisi hua 'ngo tsínj huin ruhua dagahuin si aran' ruhua Yan'anj, nì xacaj sij cuenta sisi nuguan' a'mī nan huin nuguan' 'na' rian Yan'anj. Nì xacaj sij cuenta sisi nitaj si a'mī güenda man'anj mánj. ¹⁸ Nì tsínj a'mi güenda man'an sij, nì huin ruhua sij sisi ga'mi sa' ni ngüi xi'í man'an sij. Sanì tsínj huin ruhua sisi ga'mi sa' ni ngüi xi'í si ga'níj ga'na' sí', nì xanga' si ataj sí'. Nì nitaj si 'yaj xi'i sí' mánj. ¹⁹ Xanga' riqui Moisés si-ley Yan'anj rian án re'. Sanì nì a 'ngo ni é re' nun dagahuin ley da mánj. Nì un sin huin nì dagahui' ni é re' man'anj, ruhua á re' únj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

²⁰ Ngaa nì gataj ni sij:

—Nun nané xi'i nimán re'. Nì un tsínj huin ruhua dagahui' re', ruhua re' únj. —Daj gataj ni sij.

²¹ Nì gataj Jesús:

—Daran' ni é re' gara yan'anj ruhua nga urin si sa' nico, gui'yā. ²² Nì ga'nin' Moisés sun rian án re' sisi guta' ni é re' da'nga' ni lij sno'o. Sanì sé rian Moisés gaxi'i gui'yaj ni sij daj. Daj si da'nga' daj gui'yaj ni xi né' asj ná sno'o. Nì da'güi naránj ruhua né', nì uta' á re' da'nga' ni lij sno'o. ²³ Nì sisi a'uej ruhua á re' sisi guta' á re'

da'nga' ni lij sno'o güi naránj ruhua né' xi'í si huin ruhua á re' dagahuin a ni é re' si-ley Moisés, ngaa n̄i un sin huin n̄i a'man ruhua á re' ni'yaj á re' man'ānj xi'í si ganahuin sa' 'ngo tsínj, gui'yā güi naránj ruhua né' únj. ²⁴ Si ga'mi gaquin' ni é re' xi'í dugüi' ni é re' ngaa nun ni'i yya ni é re' daj hua si 'yaj sij. San̄i ga'mi n̄ica yya ni é re' nga xi'í si 'yaj sij aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

¿Es éste el Cristo?

²⁵ Xi'í daj n̄i gataj go'ngo ni tsínj nne xuman' Jerusalén:

—Sé tsínj nan nano' ni sij dagahui' ni sij a'.
²⁶ Niquin' sí' a'mi renga' sí' rian ni ngüi. N̄i nitaj si chran' yun'unj ni sij man'an sí' mánj. Ani ruhua ni tsínj nicaj sun sisi hué tsínj nan huin Cristo ní'. ²⁷ San̄i ni'i né' n̄i a 'nā' tsínj nan anj. N̄i ngaa ga'na' Cristo, n̄i a 'ngo ni ngüi nun guini'i n̄i a ga'na' sí' mánj. —Daj gataj ni tsínj nne Jerusalén.

²⁸ N̄i ngaa guiniquin' Jesús chruhua nuhui, n̄i ga'mi nucuj sij digyán sij rian ni ngüi. N̄i gataj sij:

—Ni'i a ni é re' man'ānj. N̄i ni'i a ni é re' n̄i a 'nāj nej. San̄i sé si 'nāj güenda man'ānj. Yan'anj si xanga' huin ga'n̄j ga'nāj. San̄i nun ni'i a ni é re' Yan'anj mánj. ²⁹ San̄i ni'inj Yan'anj. Daj si hué rian Yan'anj 'nāj. N̄i Yan'anj huin si ga'n̄j ga'nāj nej. —Daj gataj Jesús.

³⁰ Ngaa n̄i huin ruhua ni sij guida'a ni sij Jesús. San̄i n̄i a 'ngo ni sij nun guida'a sí' si achin guisij güi ga'ue guida'a ni sij sí'.

³¹ Nĭ nico ni ngüi guxuman ruhua ni'yaj Jesús. Nĭ gataj ni sij:

—Nĭ ngaa ga'na' Cristo nĭ sĭ ga'ue gui'yaj sí' si sa' nico daj nga si 'yaj tsínj nan mánj. —Gataj ni sij.

Los fariseos envían alguaciles para prender a Jesús

³² Ngaa nĭ gunun ni tsínj fariseo si ga'mi huĭ ni ngüi xi'í Jesús. Ngaa nĭ ga'nĭj ni tsínj a'nin' rian ni chrej nga ni tsínj fariseo ni tsínj policía gan'anj guĭda'a ni sí' Jesús. ³³ Ngaa nĭ gataj Jesús:

—Doj ni güi ganĕj nga á re'. Ngaa nĭ nanicaj nan'ānj rian si ga'nĭj ga'nāj. ³⁴ Nāno' ni é re' man'ānj. Sanĭ sĭ nari' a ni é re' mánj. Daj si sĭ ga'ue gahuin nucuj á re' gan'anj án re' rian gan'anj ganĕj mánj. —Daj gataj Jesús.

³⁵ Ngaa nĭ gaxĭ'i ni tsínj israelita nachínj snan'anj ni sij ni dugüi' man'an ni sij. Nĭ gataj ni sij:

—Nĭ a gan'anj tsínj nan, nĭ sĭ nari' né' sij únj. Gan'anj sij rian ni dugüi' né' ni tsínj gaxa'nĭ scanij ni ngüi griego ní'. Nĭ digyán sij si-nuguan' sij rian ni ngüi griego ní'. ³⁶ Nĭ gataj sij gunun né': “Nāno' a ni é re' man'ānj. Sanĭ sĭ nari' a ni é re' mánj. Daj si sĭ ga'ue gan'anj án re' rian gan'anj ganĕj mánj.” Nĭ un sin huin ruhuaj gata nuguan' daj, ruhua á re' únj. —Daj gataj ni sij gunun ni dugüi' ni sij.

Ríos de agua viva

³⁷ Nĭ ngaa huaj ganahuij gui'yanj nico, gui'yaj ni sij huin güi gara nico ni ngüi, nĭ ganiquin' Jesús. Nĭ gataj sij:

—Sisj hua gō'ngo a ni é re' nago'o nnee, n̄i ga'na' á re' riānj. N̄i r̄iqūij nnee gō'o a ni é re' aj. ³⁸ Tsínj xuman ruhua ni'yaj man'ānj, n̄i gara nico nuguan' sa' niman sij daj rún' 'yaj xinéj nnee chéj, n̄i da'nga' daj gahuin niman sij ngā nuguan' sa'. N̄i ga'ue ga n̄i'na' niman sij, gūiyā. —Daj gataj Jesús.

³⁹ N̄i hué daj ga'mi sij xi'í Espíritu Santo ga'na' rian ni ngüi guxuman ruhua ni'yaj sij. Daj si achin si ga'na' Espíritu Santo rian ni ngüi si achin si ganahuin naca nnee cúj sij.

División entre la gente

⁴⁰ N̄i ngaa gunun gō'ngo ni ngüi daj si-nuguan' Jesús, ngaa n̄i gataj ni sij:

—Xanga' hué tsínj nan huin tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. —Daj gataj ni sij.

⁴¹ N̄i gataj ango ni sij:

—Hué sij huin Cristo. —Gataj ni sij.

San̄i gataj ángo ni sij:

—S̄i ga'na' Cristo estado Galilea mánj. ⁴² Rian si-nuguan' Yan'anj ataj sisj Cristo gahuin da'n̄i si'n̄i rey David. N̄i xánj sij huin xuman' Belén rian gane David asij ná nej. —Daj gataj ango ni ngüi daj.

⁴³ Hué dan n̄i ga'mi guitsi ni sij xi'í Jesús. ⁴⁴ N̄i gahuin ruhua gō'ngo ni sij guida'a ni sij Jesús. San̄i n̄i a 'ngo ni sij nun guida'a ni sij mánj.

Nunca ha hablado hombre así

⁴⁵ Ngaa n̄i nanicaj ni tsínj policía ga'na' yun ni sij rian chrej a'nin' rian ni chrej ngā rian ni tsínj fariseo. N̄i nachínj snan'anj ni sí' ni policía.

⁴⁶ Ngaa n̄i:

—Nitaj aman ga'mi 'ngo tsínj daj rún' a'mi sij mánj. —Gataj ni policía.

⁴⁷ Ngaa n̄i gataj ni tsínj fariseo:

—N̄i ga'uej ruhua á re' si digya' yun'unj sij man'an ni é re' ní'. ⁴⁸ Daj si nun guxuman ruhua n̄i a 'ngo ni tsínj a'nin' nga ni tsínj fariseo n̄i'yaj ni sij sí' mánj. ⁴⁹ San̄i ni ngüi nan n̄i nun ni'i ni sij si-ley Moisés mánj. N̄i gujran' ni sij sayun, gui'yaj Yan'anj. —Daj gataj ni sij gunun ni policía.

⁵⁰ Hué dan n̄i ga'mi Nicodemo. N̄i 'ngo dugüi' ni sij huin sí'. N̄i tsínj gan'anj ni'yaj rian nne Jesús ne' n̄i huin sí'.

⁵¹ N̄i gataj sí':

—Ataj si-ley né' sisi s̄i ga'ue gahuin 'ngo tsínj castigo, gui'yaj né' ngaa achin gunun sini né' si ga'mi sí'. N̄i s̄i gahuin sí' castigo sisi achin xacaj né' cuenta un sin gui'yaj sí'. —Daj gataj Nicodemo.

⁵² Ngaa n̄i gataj ni sij:

—Tsínj 'na' estado Galilea huín re' nga sij ní'. Digui'yún re' si-nuguan' Yan'anj, n̄i xacaj re' cuenta sisi n̄i a 'ngo tsínj a'mi si-nuguan' Yan'anj nitaj 'na' estado Galilea mánj. —Daj gataj ni sij.

⁵³ Ngaa n̄i nan' da go'ngo ni sij ducúa ni sij.

8

La mujer adúltera

¹ Ngaa n̄i gahui Jesús gan'anj sij quij gu'naj Olivos.

² N̄i ngaa guerenga' ango güi, n̄i gan'anj gatu ruhua' yún sij chruhua nuhui nico. N̄i ga'na'

daran' ni ngüi rian sij. Ngaa n̄i gan'anj gane sij. N̄i digyán sij rian ni ngüi ga'na' daj. ³ Ngaa n̄i nicaj ni tsínj digyán si-ley Moisés nga ni tsínj fariseo 'ngo yun'unj xana ga'na' ni sij. N̄i gani ni sij unj dani ni sij nga Jesús. N̄i nari' ni sij yun'unj xana daj hué gue hora ngaa ga'mi unj nga 'ngo tsínj. N̄i sé nica unj huin tsínj daj. ⁴ Ngaa n̄i gataj ni sij gunun Jesús:

—Maestro, yun'unj nan 'yaj squira' nga ango sij. N̄i da'nga' daj 'yaj nungüej sij nari' ni únj. ⁵ N̄i a'nin' si-ley Moisés sun sisi ga'ui' né' yej yun'unj xana 'yaj daj. Ngaa n̄i daj gui'yaj né', ruhua man'án re' únj. ⁶ —Daj gataj ni sij xi'í si huin ruhua ni sij si ga'mi Jesús 'ngo nuguan' nun hua sa' xi'í si-ley Moisés. Ngaa n̄i ga'ue ga'mi gaquin' ni sij xi'í Jesús, ruhua ni sij.

Sani nitu Jesús, n̄i gaxi'i sij garun sij rian yo'ój nga ra'a sij. ⁷ N̄i rian nicq' huaj nachínj snan'anj ni sí' sij, n̄i naxuman Jesús. N̄i gataj sij:

—Tsínj nitaj si da'ui gaquin', n̄i hué sí' ga'ui' sini yej unj. —Daj gataj Jesús gunun ni sí'.

⁸ Ngaa n̄i ga' nitu ruhua' yún Jesús. N̄i garun sij rian yo'ój.

⁹ N̄i ngaa gunun ni tsínj daj si gataj Jesús, n̄i gahuin na'aj ni sij, gui'yaj si-nuguan' sí'. Ngaa n̄i gaxi'i ni sij gahui ni sij gan'anj go'ngo ni sij. Asij sini gan'anj ni tsínj achij. N̄i da rucu gan'anj ni tsínj hua lij daj. ¹⁰ Ngaa n̄i naxuman Jesús, n̄i gataj sij gunun yun'unj daj:

—Xica'uij, n̄i a gan'anj ni tsínj ga'mi gaquin' xi'í re' sisi gahuín re' castigo, ataj ni sij únj. —Gataj Jesús rian yun'unj xana daj.

¹¹ Ngaa n̄i gataj yun'unj x̄ana daj:

—N̄i a 'ngo tsínj nitaj si a'mi da Señor. —Daj gataj unj.

Ngaa n̄i gataj Jesús:

—N̄i s̄i gui'yaj man'ānj castigo man'án re' mánj. Güij n̄i s̄i nanicaj ruhua' yún re' gui'yáj re' gaquin' ga mánj.

Jesús, la luz del mundo

¹² Ngaa n̄i gataj ruhua' yún Jesús gunun ni sij:

—Huēj huin 'ngo yan'an xiguin chruhua xungüi nan. Tsínj nico' man'ānj, n̄i s̄i gachej sij rian hua rumi' mánj. San̄i xiguin sa' chruhua niman sij, gui'yā. N̄i gane n̄iganj sij nga Yan'anj. —Daj gataj Jesús.

¹³ Ngaa n̄i gataj ni tsínj fariseo gunun Jesús:

—A'mí re' güenda xi'í man'án re'. Xi'í daj n̄i nitaj si ní'yanj si a'mí re' mánj. —Daj gataj ni sij.

¹⁴ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—N̄unj si a'mī güenda xi'í man'ānj, san̄i x̄anga' ní'yanj nuguan' a'mī xi'ij. Daj si ni'inj n̄i a 'nāj, n̄i ni'inj n̄i a gan'ān. San̄i nun ni'i a ni é re' n̄i a 'nāj, n̄i nun ni'i a ni é re' n̄i a gan'ān nej.

¹⁵ San̄i axa' ni é re', n̄i a'mi gaquin' ni é re' rian ni ngüi daj rún' ani ruhua ni ngüi man chruhua xungüi gaquin' nan. San̄i nitaj si a'mi gaquin' man'ānj rian ni ngüi mánj. ¹⁶ N̄i sisi a'mī gaquin' rian ni ngüi, n̄i dugu'naj hua si gui'yā. Daj si sé ur̄inj huin si gui'yā daj. San̄i chrē si ga'nij ga'nāj 'ngo ani ruhuaj ngāj. ¹⁷ N̄i ataj n̄ica si-ley ni é re' sisi uyan a'mi huij testigo daj, n̄i x̄anga' si-nuguan' nungüej sí'. ¹⁸ Hué man'ānj huin testigo

xi'í man'ānj. Nĭ chrē si ga'nĭj ga'nāj huin ango testigo daj. —Daj gataj Jesús.

¹⁹ Ngaa nĭ nachínj snan'anj ni sij Jesús. Nĭ gataj ni sij:

—Nĭ a nne chréj re' únj. —Gataj ni sij.

Ngaa nĭ gataj Jesús:

—Nun ni'i a ni é re' man'ānj. Nĭ nun ni'i a ni é re' chrē nej. Nĭ sisi guini'i a ni é re' man'ānj, nĭ hué daj guini'i ni é re' chrē nej aj. —Daj gataj Jesús.

²⁰ Hué ni nuguan' nan ga'mi Jesús ngaa digyán sij rian ni ngüi man chruhua nuhui nico rian a'ui' ni sij san'anj rian Yan'anj. Sanĭ nĭ a 'ngo ni tsínj nun guida'a sí'. Daj si achin guisij güi guida'a ni sij sí'.

A donde yo voy, vosotros no podéis ir

²¹ Ngaa nĭ gataj ruhua' yún Jesús rian ni tsínj israelita:

—Gan'ān nánj. Nĭ nāno' a ni é re' man'ānj. Nĭ gahui' a ni é re' xi'í si da'ui ni é re' gaquin'. Rian gan'ān, sanĭ sĭ ga'ue gan'anj án re' mánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

²² Ngaa nĭ gataj ni tsínj israelita gunun ni dugüi' ni sij:

—Asĭ ani ruhua sij dagahui' sij man'an sij sisi ataj sij sisi sĭ ga'ue gan'anj né' rian gan'anj sij, ataj sij ní'. —Daj gataj ni sí'.

²³ Ngaa nĭ gataj Jesús gunun ni sij:

—Ni tsínj man nĭca' nan huin a ni é re'. Sanĭ man'ānj 'na' xata'. Nĭ tsínj man chruhua xungüi huin a ni é re'. Sanĭ nitaj si huĭnj chruhua xungüi nan mánj. ²⁴ Hué xi'í daj gatā gunun a ni é re'

sisj gahui' ni é re' xi'í si da'ui a ni re' gaquin'. Daj si sisj nun guxuman ruhua ni é re' sisj huēj huin Cristo, n̄j hua niān gahui' ni é re' ngaa ga gue da'ui a ni é re' gaquin'. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj israelita.

²⁵ Ngaa n̄j nachínj snan'anj ni sij Jesús. N̄j gataj ni sij:

—N̄j un tsínj huín re' únj. —Daj gataj ni sij.

N̄j gataj Jesús:

—Asij sini yan n̄j hua gatā gunun ni é re' un tsínj huínj. ²⁶ Hua nico nuguan' gatā gunun ni é re'. N̄j hua nico nuguan' natāj xi'í si-gaquin' ni é re' nej. A'mi xanga' si ga'níj ga'nāj. N̄j si natāj gunun ni ngüi man chruhua xungüi, n̄j hué nuguan' nan huin si unūnj rian si ga'níj ga'nāj. —Daj gataj Jesús.

²⁷ Sanj nun gara da'nga' ruhua ni sij sisj ga'mi Jesús xi'í chrej sij. ²⁸ Xi'í daj n̄j gataj Jesús gunun ni sij:

—Ngaa doco' a ni é re' xata' man'ānj huínj da'níj ni ngüi, n̄j guñi'i ni é re' sisj huēj huin Cristo aj. N̄j guñi'i a ni é re' sisj nitaj si 'yā güenda man'ānj. Sanj maan si a'mī urin si digyán chrē riānj. ²⁹ Nne si ga'níj ga'nāj ngāj. Nitaj si duna chrē urínj mánj. Daj si ya'yoj 'yā si aran' ruhua chrē. —Gataj Jesús.

³⁰ Ngaa ga'mi Jesús nuguan' daj, n̄j guxuman ruhua nico ni tsínj daj ni'yaj ni sij sí'.

La verdad os hará libres

³¹ Ngaa n̄j gataj Jesús gunun ni tsínj israelita guxuman ruhua ni'i sij:

—Sisj 'ngō dagahuin ni é re' si-nuguan'ānj, ngaa n̄i gahuin xānga' a ni é re' ni tsínj nico' man'ānj. ³² N̄i gūini'i ni é re' nuguan' xānga'. Ngaa n̄i gahuin ní'nij rian án re', gūi'yaj nuguan' xānga' daj. —Daj gataj Jesús.

³³ Ngaa n̄i gataj ni sij:

—Hué ni únj huin da'n̄i si'n̄i tsínj gu'naj Abraham. N̄i nitaj aman gūi'yaj sun yun ni únj mánj. Daj huin si atáj re' sisj s̄i gūi'yaj sun yun únj únj. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.

³⁴ N̄i gataj Jesús:

—Xānga' atā gunun a ni é re' sisj daran' ni ngüi 'yaj gaquin', n̄i na'ue ga'nin' ruhua ni sij si 'yaj ni sij gaquin'. N̄i 'yaj sun yun ni sij rian gaquin' daj. ³⁵ N̄i 'ngō tsínj 'yaj sun yun rian xuru'ue, n̄i na'ue gāne n̄iganj sij ducua xuru'ue mánj. San̄i tsínj huin da'n̄ij xuru'ue daj, n̄i nne n̄iganj sí' ducua chrej sí'. ³⁶ Hué dan n̄i sisj riqui da'n̄ij Yan'anj sisj gahuin ní'nij ni é re' rian gaquin', ngaa n̄i hua yya xānga' sisj sé tsínj 'yaj sun yun rian gaquin' huin a ni é re' ga mánj.

³⁷ 'N̄i ni'inj sisj ni é re' huin da'n̄i si'n̄i xí' Abraham. San̄i huin ruhua ni é re' dagahui' ni é re' man'ānj xi'í si na'uej ruhua á re' sisj gatu si-nuguan'ānj chruhua niman án re' aj. ³⁸ A'mi man'ānj sisj guini'inj rian nne chrē. San̄i 'yaj ni é re' daj rún' gataj chrej a ni é re' rian án re' aj. —Daj gataj Jesús.

Sois de vuestro padre el diablo

³⁹ Ngaa n̄i:

—Xi ni únj huin tsínj gu'naj Abraham. —Gataj ni sij.

Sanj gataj Jesús:

—Sisj huin xanga' á re' da'nj xí' Abraham, ngaa nj guj'yaj á re' daj rún' guj'yaj sí'. ⁴⁰ Sanj nunj si gatā gunun ni é re' nuguan' xanga' huin nuguan' digyán Yan'anj riānj, sanj huin ruhua ni é re' dagahui' ni é re' yūnj. Sanj sé daj guj'yaj quij Abraham mánj. ⁴¹ Uyan 'yaj ni é re' daj rún' 'yaj chrej a ni é re'. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Xi'í daj nj gataj ni sij:

—Sé ni únj huin da'nj gaquin' mánj. Sanj hua urin chrej ni únj huin Yan'anj. —Gataj ni sij.

⁴² Ngaa nj gataj Jesús:

—Sisj xanga' Yan'anj huin chrej a ni é re', nj gahuin 'i ruhua á re' nj'yaj á re' yūnj. Daj si gahui man'anj rian nne Yan'anj. Nj ga'nāj chruhua xungüi nan. Sé si ga'nāj güenda man'anj. Sanj ga'nāj xi'í si Yan'anj ga'nj ga'nāj.

⁴³ 'Na'ue gara da'nga' ruhua á re' nuguan' a'mi xi'í si na'uej ruhua á re' gunun a ni é re' nuguan' a'mi rian án re'. ⁴⁴ Chrej ni é re' huin sichre. Nj huin ruhua á re' guj'yaj á re' daj rún' huin ruhua guj'yaj chrej a ni é re'. Nj asij sini yan 'ngo huin sichre 'ngo si dagahui' níman. Nitaj aman ga nica si-nuguan' sichre mánj. Nj nitaj aman ga'mi xanga' sichre mánj. Nj ngaa a'mi yya sichre, nj si-nuguan' man'an sichre a'mi. Daj si snan'anj sichre daj. Nj chrej ni ngüi a'mi snan'anj huin sichre aj.

⁴⁵ 'Sanj rjan a'mi xanga' man'anj, nj nun xuman ruhua á re' si a'mi mánj. ⁴⁶ Nj a 'ngo ni é re' si ga'ue gataj sisi da'uīj gaquin' mánj. Nj sisi

a'mi xangāj, n̄i un sin huin n̄i na'ue guxuman ruhua á re' guñi'i a ni é re' si-nuguan'ānj únj. ⁴⁷ N̄i tsínj nico' Yan'anj, n̄i unun yya sij si-nuguan' Yan'anj. San̄i nitaj si nico' a ni é re' Yan'anj mánj. Xi'í daj na'uej ruhua á re' gunun a ni é re' si-nuguan' Yan'anj mánj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj israelita.

La preexistencia de Cristo

⁴⁸ Ngaa n̄i gataj ni sij:

—Xanga' nuguan' ga'mi ni únj sisi huín re' 'ngo tsínj samaritano. N̄i nun nanē xi'i nimán re' nej. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.

⁴⁹ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Nitaj nanē xi'i nun nimānj mánj. Nun yan'ān chrē aj. San̄i nitaj si nun yan'anj án re' yūnj mánj. ⁵⁰ Nitaj si 'yaj sūnj sisi ga'mi sa' ni ngüi xi'ij. San̄i Yan'anj huin ruhua sisi ga'mi sa' ni ngüi xi'ij aj. N̄i naḡui'yaj yya Yan'anj xi'í ni ngüi. ⁵¹ Xanga' atā gunun a ni é re' sisi tsínj gunun sa' si-nuguan'ānj, n̄i nitaj aman gahui' sij mánj. —Daj gataj Jesús.

⁵² Yu'uj daj gataj ni tsínj israelita gunun Jesús:

—Yyaj n̄i hua ni'i yya ni únj sisi nun nanē xi'i chruhua nimán re'. Daj si gahui' tsínj gu'naj Abraham nga daran' ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. N̄i atáj re': “Sisi gunun sa' 'ngo tsínj daj si-nuguan' re', n̄i si gahui' sij mánj.” Daj atáj re'. ⁵³ As̄i huin achíj re' daj nga xi ni únj Abraham, ruhuá re' ní'. Gahui' sí' n̄i hué daj gahui' ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj. N̄i un tsínj huín re', ruhuá re' únj. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.

⁵⁴ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Sis̄i gataj man'ānj sis̄i tsínj sa' huīnj, n̄i nitaj si ní'yanj si-nuguan'ānj mánj. San̄i a'mi sa' chrē xi'īj. N̄i hué man'an án re' ataj sis̄i Dan'anj ni é re' huin chrē aj. ⁵⁵ San̄i nun ni'i a ni é re' chrē mánj. San̄i man'ānj n̄i ni'īnj chrē aj. N̄i sis̄i gataj sis̄i nun ni'īnj chrē, n̄i huīnj 'ngō tsínj nne, daj rún' huin ni é re'. San̄i xānga' ni'īnj chrē. N̄i 'yā daj rún' ataj si-nuguan' chrē aj.

⁵⁶ 'Gahuin niā' ruhua xi ni é re' tsínj gu'naj Abraham xi'í si gana'uij sí' güi ga'na' man'ānj chruhua xungüi nan. N̄i guini'i sí' si ga'nāj. Ngaa n̄i gahuin niā' yya ruhua sij aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

⁵⁷ Ngaa n̄i gataj ni sij:

—Ach̄in guis̄ij re' hujj xia chi' yo'. N̄i as̄a' ga'ue gataj re' sis̄i hua guini'í re' Abraham únj. —Gataj ni sij.

⁵⁸ N̄i gataj Jesús:

—Xānga' atā gunun a ni é re' sis̄i ngaa ach̄in ga'nga Abraham, n̄i hua nnēj aj. —Daj gataj Jesús.

⁵⁹ Yu'uj daj n̄i guida'a ni sij yej ga'ui' ni sij Jesús, ruhua ni sij. San̄i guix̄ij hūj Jesús man'an sij. N̄i gahui sí' nuhui nico daj. N̄i gachin sí' scanij ni sij gan'anj sí'.

9

Jesús sana a un ciego de nacimiento

¹ N̄i ngaa gachin Jesús gan'anj sij, n̄i guini'i sij 'ngō tsínj duri. N̄i duri sí' as̄ij ga'nga sí'. ² Ngaa

n̄i nachínj snan'anj ni tsínj nico' Jesús gataj ni sí':

—Maestro, un sin huin n̄i ga'nga duri tsínj nan únj. As̄i si-gaquin' chrej sij gui'yaj ní'. As̄i si-gaquin' man'an sij gui'yaj sa'. —Daj gataj ni sij.

³ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Sé xi'í si-gaquin' sij huin mánj. N̄i sé xi'í si-gaquin' chrej sij nga nni sij huin mánj. Maan si huin ruhua Yan'anj sisi guini'i ni ngüi daj ga'ue gui'yaj sa' Yan'anj nga sij. ⁴ Ne' guni'yanjan n̄i hua nian gui'yaj né' si-sun si ga'n̄j ga'nāj chruhua xungüi nan. Daj si ngaa 'na' guini, n̄i na'ue gui'yaj sun n̄i a 'ngo né' ga mánj. ⁵ N̄i ngaa nnēj chruhua xungüi nan, n̄i daj rún' huin 'ngo yan'an xiguin huinj chruhua xungüi aj. —Daj gataj Jesús rian ni tsínj nico' sij.

⁶ N̄i ngaa guis̄j ga'mi Jesús nuguan' daj, n̄i garáj sta'nunj sij rian yo'ój. N̄i gui'yaj sij doj sige' ngā dane sta'nunj sij. N̄i garun sij rian tsínj duri daj. ⁷ Ngaa n̄i gataj Jesús gunun sí':

—Güij na'nin' re' rián re' pozo nnee gu'naj Siloé. —Daj gataj Jesús. (N̄i nuguan' Siloé huin ruhuaj gata: Nnee 'na' anéj chrej, gui'yaj ni sij.) Ngaa n̄i gan'anj na'nin' tsínj duri daj rian sij chruhua nnee daj. N̄i ngaa nanicaj sij, n̄i hua ga'ue ni'yaj sij.

⁸ N̄i hua guini'i ni ngüi huin dugüi' tsínj daj gane tsínj daj gachínj sij caridad. Ngaa n̄i nachínj snan'anj ni sij ni dugüi' ni sij. N̄i gataj ni sij:

—N̄i sé tsínj nan huin tsínj nne achínj caridad, ruhua á re' a'. —Daj gataj ni sij.

⁹ Ngaa n̄i:

—Hué sij huin. —Gataj go'ngo ni sij.

Ni gataj ango ni sij:

—Sé sij huin nunj si hué daj hua sij. —Gataj ango ni sij.

Sani gataj man'an tsínj daj:

—Huēj huin aj. —Gataj sí'.

¹⁰ Ngaa ni nachínj snan'anj ni sij sí'. Ni gataj ni sij:

—Daj gui'yáj re' ni ga'ue naxí'nij rián re' únj. —Gataj ni sij.

¹¹ Ngaa ni gataj tsínj daj:

—Tsínj gu'naj Jesús ni gui'yaj sí' sige'. Ni garun sí' riánj. Ni gataj sij gunün: “Gan'anj na'nij re' pozo nnee gu'naj Siloé.” Daj gataj sij gunün. Ngaa ni ngaa guisíj gan'anj na'nij riánj chruhua nnee daj, ngaa ni naxí'nij riánj aj. —Gataj tsínj daj gunun ni sij.

¹² Ngaa ni nachínj snan'anj ni sij sí'. Ni gataj ni sij:

—Ni a nne tsínj daj únj. —Gataj ni sij.

—Nun ni'inj ni a nne sí'. —Gataj tsínj daj.

Los fariseos interrogan al ciego sanado

¹³ Hué dan ni nicaj ni sij tsínj ga duri daj gan'anj ni sij rian ni tsínj fariseo. ¹⁴ Ni güi naránj ruhua ni ngüi israelita huin ngaa gui'yaj Jesús sige', ni ganahuin tsínj duri daj. ¹⁵ Ni nachínj snan'anj ni sí' daj gui'yaj sij nahuin rian sij. Ngaa ni gataj sij:

—Garun 'ngo tsínj daj sige' riánj. Ni gan'anj na'nij riánj. Ni yyaj ni xiguin ni'yá nánj. —Daj gataj sij.

¹⁶ Ngaa ni gataj go'ngo ni tsínj fariseo:

—Tsínj gui'yaj nan n̄i sé rian Yan'anj 'na' sij mánj. Daj si nitaj si ní'yanj sij nga güi naránj ruhua né' mánj. —Daj gataj go'ngo ni sij.

San̄i gataj ango ni sij:

—S̄i ga'ue gūi'yaj sij si sa' nico da sisi huin sij tsínj da'ui gaquin' mánj. —Daj gataj ango ni sij.

Ngaa n̄i ga'mi guitsi man'an ni sij xi'í Jesús.
¹⁷ Yu'uj daj gataj ruhua' yún ni sij rian tsínj daj:

—Daj gataj man'án re' xi'í tsínj gui'yaj naxi'n̄ij rian re' únj. —Daj gataj ni sij.

Ngaa n̄i:

—Güend̄aj n̄i hué sij huin 'ngo tsínj a'mi sinuguan' Yan'anj, ruhuāj aj. —Gataj tsínj daj xi'í Jesús.

¹⁸ San̄i nun guxuman ruhua ni tsínj israelita sisi hua yya ga duri tsínj daj, n̄i naxi'n̄ij rian sij. Yu'uj daj n̄i gaquin̄j ni sí' chrej sij nej, nni sij nej, ga'na' nungüej nic̄a sij rian ni sí'. ¹⁹ N̄i nachínj snan'anj ni sí'. N̄i gataj ni sí':

—X̄anga' da'n̄ij nungüej é re' huin tsínj nan ní'. N̄i x̄anga' ga'nga duri sij ní'. As̄a' ga'ue n̄i'yaj sa' sij, ruhua nungüej é re' únj. —Daj gataj ni sí'.

²⁰ Ngaa n̄i gataj nungüej nic̄a sij:

—N̄i'i yya únj sisi da'n̄ij únj huin sí'. N̄i ni'i yya únj sisi ga'nga duri sí' nej. ²¹ San̄i nun ni'i únj un sin gui'yaj, n̄i ni'yaj sa' sij yyaj. N̄i nun ni'i únj un tsínj gui'yaj, n̄i naxi'n̄ij rian sij. Nachínj snan'anj ni é re' sij si achij sij. N̄i ga'mi sij xi'í man'an sij. —Daj gataj nungüej nic̄a sij.

²² Hué daj ga'mi nungüej sij si xu'ui' sij ni'yaj sij ni tsínj israelita. Daj si uyan hua ga'mi ni tsínj israelita sisi gūiri ni sí' ne' chrej xe' go'ngo tsínj

man chruhua nuhui gataj sisi Jesús huin Cristo.
²³ Xi'í daj gataj chrej sij nga nni sij:

—Nachin' snan'anj ni é re' sij si hua achij sij.
 —Daj gataj nungüej sij.

²⁴ Ngaa ni naquínj ruhua' yún ni tsínj israelita tsínj gahuin duri daj. Ni gataj ni sij:

—Gataj nica yyá re' rian Yan'anj daj guirán' re'.
 Daj si ni'i ni únj sisi tsínj daj huin 'ngo tsínj da'ui gaquin'. —Daj gataj ni sij.

²⁵ Ngaa ni gataj tsínj gahuin duri daj:

—Nun ni'inj sisi da'ui sij gaquin'. Urin si ni'inj sisi durij, ni hua a'ue ni'yā ruhuāj nánj. —Daj gataj sij.

²⁶ Ngaa ni nachínj snan'anj ruhua' yún ni sij.
 Ni gataj ni sij:

—Daj gui'yaj sij, ni naxi'nij rián re', gui'yaj sij únj. —Daj gataj ni sij.

²⁷ Ni gataj sij:

—Hua gatā gunun ni é re', sanj na'ue gunun ni é re' mánj. Ni un sin huin ruhua ni é re', ni nata' ruhua' yünj gunun a ni é re', ruhua á re' únj. Ni guinico' ni é re' man'an sij, ruhua á re' ní'. —Daj gataj tsínj daj.

²⁸ Ngaa ni ga'mi quij ni sij gataj ni sij gunun tsínj daj:

—Man'án re' nico' tsínj daj, sanj nico' ni únj Moisés. ²⁹ Ni'i ni únj sisi ga'mi Yan'anj nga Moisés. Sanj nun ni'i ni únj ni a 'na' tsínj da mánj. —Daj gataj ni sij.

³⁰ Ngaa ni gataj tsínj gahuin duri daj:

—Gahuin yan'anj ruhuāj ni'yā si-nuguan' ni é re'. Daj si nun ni'i ni é re' ni a 'na' sij. Ni hué

sij gui'yaj naxi'níj riānj. ³¹ Ni'i sa' né' sisi nitaj si unun Yan'anj nuguan' achínj jni'yaj ni ngüi da'ui gaquin' rian Yan'anj mánj. Sanj sisi nun yan'anj né' rian Yan'anj, ni sisi 'yaj né' si huin ruhua Yan'anj, ni unun Yan'anj si achínj jni'yaj né' rian Yan'anj anj. ³² Nitaj aman gunun né' nuguan' sisi naxi'níj rian 'ngo tsínj ga'nga duri, gui'yaj 'ngo tsínj da mánj. ³³ Ni a 'ngo rasun sa' si ga'ue gui'yaj tsínj daj sisi sé rian Yan'anj 'na' sij mánj. —Daj gataj tsínj ga duri daj.

³⁴ Ngaa ni gataj ni sij:

—Asij ga'ngá re', ni da'uí re' gaquin' anj. Ngaa ni huin ruhuá re' digyán re' rian ni únj ní'. —Daj gataj ni sij.

Ngaa ni guiri ni sij sí' chruhua nuhui.

Ceguera espiritual

³⁵ Ngaa ni gunun Jesús nuguan' sisi guiri ni sij tsínj daj chruhua nuhui. Ni ngaa nacaj dugüi' sij nga sí', ni nachínj snan'anj sij sí'. Ni gataj sij:

—Xuman ruhuá re' ni'yáj re' da'níj Yan'anj ní'. —Daj gataj Jesús.

³⁶ Ngaa ni gataj sí':

—Señor, gataj re' un tsínj huin da'níj Yan'anj, ngaa ni guxuman ruhuāj ni'yā man'an sí'. —Daj gataj tsínj daj.

³⁷ Ngaa ni gataj Jesús:

—Hua guini'í re' sí' si huēj huin sí' a'mī nga re' aj. —Daj gataj Jesús.

³⁸ Ngaa ni gataj tsínj daj:

—Xuman ruhuāj ni'ínj so', Señor. —Daj gataj sij ni ganiquin' ráj dācoj sij rian Jesús.

³⁹ Ngaa ni gataj Jesús:

—Ga'na' man'ānj chruhua xungüi nan sisi nāgui'yaj yyāj si-gaquin' ni ngüi. Nī xi'í ni tsínj nun ni'i, nī gui'yā sisi guini'i ni sij. Daj si xacaj ni sij cuenta sisi nun ni'i ni sij. Nī xi'í ni tsínj ataj sisi ni'i ni sij, sanī gui'yā sisi garánj rian ni sij. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

⁴⁰ Nī ngaa gunun go'ngo ni tsínj fariseo niquin' yu'uj daj si gataj Jesús, nī nachínj snan'anj ni sij sí'. Nī gataj ni sij:

—Daj rún' hua tsínj aránj rian hua ni únj, ruhuá re' ní'. —Gataj ni sij.

⁴¹ Ngaa nī gataj Jesús:

—Sisi nun ni'i a ni é re', nī nitaj gaquin' da'ui a ni é re' mánj. Sanī rian ataj ni é re' yyaj sisi ni'i ni é re', xi'í daj 'ngo da'ui ni é re' gaquin'. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj fariseo.

10

Parábola del redil

¹ Ngaa síj ni gataj Jesús:

—Xānga' atā gunun a ni é re': Sisi un tsínj ahui ne' chrej rucu xingá man xachij atúj sij chruhua xingá, nī hué sij huin tsínj tu. Daj si na'uej ruhua sij gatu sij ne' rian xingá rian atúj né'. ² Sanī tsínj atúj rian xingá, nī hué sij huin tsínj dan xachij. Nī dugumi sij. ³ Nī na'níj tsínj dugumi rian xingá gatu tsínj dan daj. Nī a'mi sij si-xugüi go'ngo xuj. Nī nani'i ni xuj si-nāne sij. Nī guiri sij xú' chruhua xingá. ⁴ Nī ngaa gahui ni xachij daj, nī táj dian tsínj dugumi daj. Nī nico' ni xuj rucú sij. Daj si hua ni'i ni xuj si-nāne sij aj. ⁵ Sanī síj guinico' ni xucu ango tsínj daj. Maan si gunánj

xuj rian sí'. Daj si nun ni'i xuj si-nane ango tsínj da mánj. —Daj gataj Jesús.

⁶ Nì daj rún' hua 'ngo cuento hua nuguan' ga'mi Jesús rian ni sij. Sanì nun gara da'nga' ruhua ni sij si gataj sí'.

Jesús, el buen pastor

⁷ Ngaa nì gataj ruhua' yún Jesús:

—Xanga' atā gunun a ni é re' sisi daj rún' huin rian xingá rian atúj ni xachij, nì hué daj huin man'ānj. ⁸ Daran' ni tsínj ga'na' ngaa achin ga'na' man'ānj, nì huin ni sij tsínj tū. Sanì nun gunun ni xuj si ga'mi ni sí'. ⁹ Daj rún' huin rian xingá huin man'ānj. Tsínj 'na' riānj, nì gatu sij chruhua xingá, nì ganani sij, guì'yā. Nì gahuin sij daj rún' huin xachij ngaa ahui natu xuj chruhua xingá nari' xuj xā xuj.

¹⁰ 'Sanì maan si huin ruhua tsínj tū daj guì'yaj tū sí', nì dagahui' sí' nej, nì dere' sí' ni xachij daj, huin ruhua sí'. Sanì ga'nāj xi'í si huin ruhuāj ga nì'na' ni xachij. Nì ga nì'na' xanga' ni xuj, ruhuāj aj.

¹¹ 'Huēj huin tsínj dugumi sa' ni xachij. Nì gahuīj xi'í ni dānj. ¹² Tsínj huin moso, sanì sé tsínj dan xachij huin sij mánj. Tsínj 'yaj gana san'anj huin sij aj. Nì ngaa guini'i sij 'ngo xá'yanj huee, nì dunáj sij ni xachij. Nì gunánj sij gan'anj sij. Ngaa nì guida'a xá'yanj xachij daj. Nì gaxa'nì daran' ni xachij, guì'yaj xá'yanj da aj. ¹³ Nì unánj tsínj moso daj si nitaj si nahuij ruhua sij ni'yaj sij ni xachij mánj. Maan si tsínj 'yaj gana san'anj huin sij aj.

14 'Huēj huin tsínj dugumi sa' xachij. Nĭ ni'ĭnj ni dānj. Nĭ ni'i ni dānj man'ānj nej. 15 Nĭ ni'i chrē man'ānj. Nĭ ni'ĭnj chrē nej. Nĭ daj rún' hua man'ānj ngā chrē, nĭ da'nga' daj hua ni dānj ngāj. Nĭ gahuĭj xi'í ni dānj xachij nej. 16 Nĭ nĭcā ango ni dānj xachij. Nĭ sé si nūn xuj chruhua xingá nan mánj. Nĭ hua niān guñicā ango ni xú' daj ga'nāj. Ngaa nĭ gunun ni xú' si-nuguan'ānj. Nĭ guĭman gahuĭn chre' ni xú' ngā ni xucu mán asij sini. Ngaa nĭ man'ānj dugumi daran' ni xachij daj.

17 'Nĭ ga'uej ruhuāj gahuĭj. Nĭ gāna'nĭ ruhua' yūnj. Nĭ xi'í si ga'uej ruhuāj gahuĭj xi'í ni dānj, nĭ xi'í daj 'ĭ ruhua chrē ni'ya man'ānj. 18 Nitaj si guĭ'yaj ango ni sij sisi gahuĭj. Sanĭ gahuĭj güenda man'ānj. Hua sun riānj gatā sisi gahuĭj. Nĭ hua sun riānj gatā sisi gāna'nĭj ruhua' yūnj nej aj. Nan huin sun ga'nin' chrē riānj anj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

19 Nĭ ngaa gunun ni tsínj israelita ni nuguan' daj, nĭ ga'mi guitsi ruhua' yún ni sij. 20 Nĭ gataj da'aj ni sij:

—Nūn nanē xi'i niman sij. Nĭ sinúnj sij nej. Ngaa nĭ un sin nĭ unun a ni é re' si ataj sij únj. —Daj gataj ni sij.

21 Sanĭ gataj ango da'aj ni sij:

—Nitaj si a'mi 'ngo tsínj nūn nanē xi'i niman nuguan' hua nan mánj. Nĭ sĭ ga'ue naxi'ni rian tsínj đuri, guĭ'yaj 'ngo nanē xi'i mánj. —Daj gataj ni sij.

Los judíos rechazan a Jesús

22 Nĭ xuman' Jerusalén, nĭ gui'yaj ni sij gui'yanj xi'í si nasĭj yo' ngaa naga'ui' ni sij nuhui nico rian Yan'anj. Nĭ ni yahui nuhuij huin. 23 Nĭ achéj Jesús chruhua nuhui chruhua 'ngo corredo gu'naj Salomón. 24 Ngaa nĭ ganicaĭ ni tsínj israelita xi'nĭj Jesús. Nĭ nachínj snan'anj ni sij sí'. Nĭ gataj ni sij:

—Nĭ aman guĭsij güi gahuin yya ruhua únj nĭ'yaj únj man'án re' únj. Sisĭ hué re' huin Cristo, nĭ 'ngo yun gataj yyá re' gunun únj. —Daj gataj ni sij.

25 Ngaa nĭ gataj Jesús:

—Hua gatā gunun a ni é re', sanĭ nun guxuman ruhua á re' mánj. Nĭ si sa' nico 'yā xi'í chrē digyán yya rian án re' daj tsínj huĭnj anj. 26 Sanĭ nun guxuman ruhua á re' nĭ'yaj á re' man'ānj. Daj si sé dānj xachij huin ni é re' mánj. Nĭ hua gatā gunun a ni é re' nuguan' nan. 27 Nĭ unun ni dānj xachij si-nanēj. Nĭ ni'inj ni xuj. Nĭ nico' ni xuj rucūj. 28 Nĭ a'uĭj si guĭman nĭganj ni xuj nga Yan'anj. Nĭ nitaj aman gahui' ni xuj. Nĭ nitaj a 'ngo ni tsínj ga'ue ga'ne ni xuj ra'āj mánj. 29 Riqui chrē ni xuj riānj. Nĭ huin achij chrē daj nga daran' anj. Yu'uj daj nĭ a 'ngo ni tsínj sĭ gahuin nucuaj ga'ne ni xuj ra'a chrē mánj. 30 Rún' hua urin tsínj hua man'ānj nga chrē nánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

31 Ngaa nĭ guida'a ruhua' yún ni tsínj israelita yej ga'ui' ni sij Jesús, ruhua ni sij.

32 Sanĭ gataj Jesús:

—Guisĭj gui'yā nico si sa' guini'i a ni é re'. Nĭ gahuin nucuāj gui'yā daj, gui'yaj chrē. Nĭ xi'í un

si sa' daj huin ruhua á re' ga'ui' a ni é re' yej man'anj únj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

³³ Nì gataj ni sij:

—Sé xi'í 'ngo si sa' nico gui'yáj re' ga'ui' ni únj yéj re' mánj. Sanì ga'ui' únj yej man'án re' xi'í si a'mí re' 'ngo nuguan' quij xi'í Yan'anj. Nì maan si 'ngo tsínj huín re'. Nì 'yáj re' sisi huin man'án re' Yan'anj. —Daj gataj ni sij.

³⁴ Ngaa nì gataj Jesús:

—Hua nìca si-dućuanj nicaj á re'. Nì nuguan' ga'mi man'an Yan'anj huin nuguan' daj. Nì gataj Yan'anj: “Gataj man'anj sisi huin ni é re' yan'anj.” Hué daj gataj Yan'anj gunun ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. ³⁵ Hué dan nì sisi man'an Yan'anj gataj sisi ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj huin yan'anj, (nì ni'i yya né' sisi nuguan' xanga' huin si-nuguan' Yan'anj), ³⁶ ngaa nì sisi gahuin ninij, gui'yaj Yan'anj, nì sisi ga'níj Yan'anj ga'nāj chruhua xungüi, ngaa nì asa' ga'ue gataj á re' sisi a'mi quí xi'í Yan'anj ngaa gatā gunun a ni é re' sisi da'níj Yan'anj huínj únj. ³⁷ Nì sisi nitaj si 'yaj sūnj si-sun chrē, ngaa nì sī guxuman ruhua á re' nì'yaj á re' man'anj mánj. ³⁸ Sanì sisi yya 'yaj sūnj si-sun chrē, ngaa nì nūnj si nun xūman ruhua á re' nì'yaj ni é re' man'anj, sanì hua xi'í guxuman ruhua á re' si sa' nico gui'yā aj. Da' sīj, ngaa nì xācaj á re' cuenta, nì guini'i a ni é re' sisi nne chrē ngāj, nì nnēj nga chrē nej. —Daj gataj Jesús.

³⁹ Ngaa nì gahuin ruhua ruhua' yún ni sij guida'a ni sij Jesús. Sanì guinani sí' rian ni sij.

⁴⁰ Ngaa n̄i gahui Jesús gan'anj ruhua' yún sij anéj chrej xinéj nnee gu'naj Jordán. N̄i gunáj sij yu'uj daj rian duguata' nnee sini Juan ni ngüi.
⁴¹ N̄i ga'na' nico ni ngüi rian Jesús. N̄i gataj ni sij:

—Xanga' ni nun gu'yaj Juan si sa' nico. San̄i gahuin yya daran' si gataj sij xi'í Jesús. —Gataj ni sij.

⁴² N̄i nico ni ngüi guxuman ruhua ni'yaj Jesús yu'uj daj.

11

Muerte de Lázaro

¹ Hué dan n̄i hua 'ngo tsínj a'nan' gu'naj sí' Lázaro. N̄i nne sí' xuman' Betania huin xánj yun'unj gu'naj María nga xugüij ún' Marta. ² (N̄i xica'uij Lázaro huin María. Hué ún' huin si gayanj nnee quin' daj dacój Jesús. N̄i naco dacój sí', gu'yaj ún' nga hueé chra ún'.) ³ Ngaa n̄i ga'n̄ij nungüej xica'uij Lázaro 'ngo nuguan' rian Jesús, gataj nungüej unj:

—Axa' tsínj 'i ruhua re', san̄i a'nan' sij, Señor. —Daj gataj nuguan' ga'n̄ij nungüej unj rian Jesús.

⁴ N̄i ngaa gunun Jesús nuguan' daj, n̄i gataj sí':
 —Sé si gahui' sij, gu'yaj xi'i da mánj. San̄i guiran' sij sisi ga'mi sa' ni ngüi xi'ij huinj da'n̄ij Yan'anj nej. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nata' nuguan' daj rian sij.

⁵ N̄i 'i ruhua Jesús ni'yaj sí' Marta nga María nga xica'uij nungüej ún' Lázaro. ⁶ San̄i gunáj sí' yahuij güi rian nne sí' ngaa gunun sí' sisi a'nan'

Lázaro. ⁷ Ngaa síj nĭ gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij:

—Gan'anj ruhua' yún né' estado Judea aj.
—Daj gataj Jesús.

⁸ Nĭ gataj ni tsínj nico' Jesús:

—Rabí, cuanj nĭ gahuin ruhua ni tsínj israelita man yu'uj daj ga'ui' ni sij yej man'an re'. Nĭ un sin huin nĭ huin ruhua' re' gan'anj ruhua' yún re' yu'uj daj únj. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.

⁹ Ngaa nĭ gataj Jesús:

—Sé si xanga' sisi xuhuij hora nicaj güi a'. Nĭ sisi chéj né' ne' guni'yanj, nĭ si natuj né' manj. Daj si xiguin yan'an xata' aj. ¹⁰ Sanĭ sisi chéj né' ne' nĭ, nĭ natuj né' xi'í si nitaj yan'an xiguin manj. —Daj gataj Jesús.

¹¹ Ngaa guisij ga'mi Jesús daj, nĭ gataj ruhua' yún sij:

—Atoj Lázaro tsínj nicaj dugüi' nga né'. Gan'an gan'anj jnanun ruhua'j sij. —Daj gataj Jesús.

¹² Yu'uj daj gataj ni tsínj nico' Jesús:

—Señor, sisi atoj sij, nĭ ganahuin sa' sij aj.
—Daj gataj ni sij.

¹³ Nĭ da'nga' daj gataj Jesús si hua ni'i sí' si Lázaro hua gahui'. Sanĭ gani ruhua ni tsínj nico' Jesús sisi yya atoj Lázaro, gataj Jesús, ruhua ni sij. ¹⁴ Ngaa nĭ ga'mi nĭca Jesús rian ni sij. Nĭ gataj sí':

—Hua gahui' Lázaro aj. ¹⁵ Nĭ huin niā' ruhua'j sisi nun ganēj yu'uj daj ngaa gahui' sí'. Xi'í si gahui' sí', nĭ guxuman doj ruhua á re' nĭ'yaj á re' man'anj. Sanĭ gan'anj né' rian ngaj sij aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

16 Ngaa n̄i gataj tsínj gu'naj Tomás, huin tsínj gu'naj Dídimó nej gunun ango ni tsínj nico' Jesús:

—Gan'anj né' n̄i gahui' nūguan'an né' ngā sij.
—Daj gataj Tomás.

Jesús, la resurrección y la vida

17 N̄i ngaa guis̄j Jesús yu'uj daj, n̄i gataj ni ngüi gunun sij sisi guis̄j gan'anj güi gachin' ni sij níman daj. 18 N̄i n̄ichrun' 'ngō si hua'nij kilómetro du'ua xuman' Betania ngaj xuman' Jerusalén. 19 N̄i gan'anj n̄i'yaj nico ni ngüi israelita rian nne Marta ngā María sisi nahuin niā' ruhua nūngüej xugüi'ij unj. Daj si nani ruhua nūngüej unj xi'í xica'uij unj gahui'.

20 N̄i ngaa gunun Marta sisi 'nā' guis̄j Jesús, n̄i gahui unj nahuin ra'a unj Jesús. San̄i gunāj María chruhua hue'. 21 Ngaa n̄i gataj Marta gunun Jesús:

—Señor, sisi nun gané re' cuanj, n̄i si gahui' xica'ui sa mánj. 22 San̄i ni'inj yyaj sisi daran' si achínj jni'yáj re' rian Yan'anj, n̄i r̄iqui Yan'anj anj. —Daj gataj Marta.

23 Ngaa n̄i:

—Gana'nij xica'uíj re' aj. —Gataj Jesús.

24 N̄i:

—Ni'inj sisi gana'nij sij ngaa gana'nij ni níman güi ganahuij xungüi aj. —Gataj Marta gunun Jesús.

25 Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Huēj gui'yaj si gana'nij ni níman. N̄i ga n̄i'na' n̄iganj ni sij ngā Yan'anj, gui'yā. N̄i n̄un̄j si hua gahui' 'ngō tsínj xuman ruhua ni'yaj

man'ānj, sanī gāna'nij sij, guī'yā aj. ²⁶ Nī daran' ni ngūi hua nī'na' mán, nī nitaj aman gahui' niman ni sij sisi xuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij man'ānj. Xuman ruhuá re' nuguan' nan ní'. —Daj gataj Jesús gunun Marta.

²⁷ Ngaa nī gataj Marta:

—Xuman ruhuāj sisi hué re' huin Cristo da'níj Yan'anj. Nī ga'ná' re' chruhua xungūi nan, Señor. —Daj gataj Marta.

Jesús llora ante la tumba de Lázaro

²⁸ Ngaa guisíj ga'mi unj nuguan' nan, nī gan'anj gaquinj unj xugūi'ij unj, María. Nī gataj huī unj gunun María:

—Niquin' Maestro aquínj sij man'án re' aj. —Daj gataj Marta gunun María.

²⁹ Nī ngaa gunun María nuguan' daj, nī naxuman yoo unj gan'anj nī'yaj unj rian niquin' Jesús. ³⁰ Sanī nun gūin gahuin gatúj Jesús xuman' daj. Hua gue niquin' sij rian nari' Marta sij.

³¹ Ngaa nī ni ngūi israelita man chruhua hue', nī ngūi a'mi ngā María xi'í niman gahui', nī guini'i ni sij sisi naxuman yoo ún' gan'anj ún'. Nī gani ruhua ni sij sisi gan'anj ún' gāco ún', ruhua ni sij. Nī guinico' ni sij rucu ún' gan'anj ni sij.

³² Nī ngaa guisíj María rian niquin' Jesús, nī guini'i ún' man'an sí'. Ngaa ni ganiquin' ráj dācoj ún' rian sí'. Nī gataj ún':

—Señor, sisi nun gané re' nan cuanj, nī sī gahui' xica'uī sa mánj. —Gataj María gunun Jesús.

³³ Nĩ ngaa guini'i Jesús sisi aco María nga ni ngüi israelita ga'na' nga ún', nĩ ducu ganani ruhua sí'. ³⁴ Ngaa nĩ gataj sí':

—Nĩ a gachin' ni é re' únj. —Daj gataj Jesús.

Ngaa nĩ:

—Gũn' nĩ'yáj re', Señor. —Gataj ni sij.

³⁵ Ngaa nĩ gaco Jesús aj. ³⁶ Yu'uj daj gataj ni ngüi israelita:

—Nĩ'yaj á re' si ducu 'i ruhua sij ni'yaj sij tsínj gahui' daj. —Daj gataj ni sij.

³⁷ Sanĩ gataj go'ngo ni sij:

—Hué tsínj nan gui'yaj naxí'nij rian 'ngo tsínj duri. Nĩ sisi hué daj nucuj sij, nĩ un sin huin nĩ ga'nin' ruhua sij sisi gahui' Lázaro únj. —Daj gataj ni sij.

Resurrección de Lázaro

³⁸ Ngaa nĩ ducu ganani ruhua Jesús. Nĩ gahuin nĩchrun' sij rian gachin' ni sij Lázaro huin 'ngo huej. Nĩ hua ránj 'ngo yej xachij rian yu'uj.

³⁹ Ngaa nĩ:

—Guxun a ni é re' yej aj. —Gataj Jesús.

Ngaa nĩ gataj Marta xica'uij tsínj gahui' daj gunun Jesús:

—Señor, sanĩ ga guin' ri'yuj sij si guisíj gan'anj güi ngaj sij aj. —Daj gataj Marta.

⁴⁰ Ngaa nĩ gataj Jesús gunun unj:

—Hua gatā gunún re' sisi guxuman ruhuá re' nĩ'yaj re' man'anj, ngaa nĩ guini'í re' sisi nucuj gui'yaj Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús.

⁴¹ Ngaa nĩ guxun ni sij yej rian gachin' ni sij níman. Nĩ guini'yaj Jesús xata', nĩ gataj sí':

—Tata chré', guruhuá re' si gunún re' si-nuguan'ānj. ⁴² Ni'īnj sisi niganj unún re' nuguan' a'mī. Sanj a'mī nuguan' nan sisi gunun ni ngüi mán yu'uj nan ngāj sisi guxuman ruhua ni sij si hué re' huin si ga'nīj ga'nāj chruhua xungüi nan. —Daj gataj Jesús gunun Yan'anj.

⁴³ Ngaa guisíj gataj Jesús nuguan' daj, ni nucuaj gaguáj sij. Ni gataj sij:

—Lázaro, gahui sō' ga'na' sō' aj. —Daj gataj Jesús gaguáj sij.

⁴⁴ Ngaa ni gahui tsínj gahui' daj. Ni anumi ra'a sij ngā dacój sij atsij da gahui sij. Ni hua ránj rian sij 'ngō paño. Ngaa ni gataj Jesús:

—Nāchi a ni é re' atsij, ni ga'ue gan'anj sij aj. —Daj gataj Jesús.

El complot para matar a Jesús

⁴⁵ Ni guini'i ni ngüi israelita ni ngüi ga'na' nga María si gui'yaj Jesús. Xi'í daj guxuman ruhua nico ni sij guini'i ni sij Jesús. ⁴⁶ Sanj gan'anj nāta' ango da'aj ni sij rian ni tsínj fariseo si gui'yaj Jesús. ⁴⁷ Ngaa ni nahuin yu' ni tsínj fariseo ngā ni chrej a'nin' rian ni chrej, gui'yaj ni sij 'ngō junta. Ni gataj ni sij:

—Ni un sin gui'yaj né' ruhua á re' únj. Daj si tsínj daj 'yaj nico si sa' digyán sij rian ni ngüi aj. ⁴⁸ Sisi ga'nin' ruhua né', ni guxuman ruhua daran' ni ngüi guini'yaj ni sij sí'. Hué dan ni ga'na' ni tsínj nicaj sun ni tsínj romano, ni duguane ni sij si-nuhui né'. Ni jnahui ni sij xánj né' nej. —Daj gataj ni sij gunun ni dugüi' ni sij.

49 Sanĭ ga'mi 'ngo dugüi' ni sij huin tsínj gu'naj Caifás, huin sí' chrej huin rian nin' yo' daj. Ni gataj sí':

—Nun ni'i a ni é re' mánj. 50 Ni nitaj si acaj ni é re' cuenta sisi sa' gahui' urin tsínj daj xi'í ni ngüi. Ngaa ni sé daran' né' ni tsínj israelita ganahuij mánj. —Daj gataj Caifás gunun ni sij.

51 Sanĭ nun gataj Caifás nuguan' daj güenda man'an sij. Sanĭ rian huin sí' chrej huin rian nin' yo' daj, ni ga'mi sí' si-nuguan' Yan'anj sisi gahui' Jesús xi'í ni ngüi israelita. 52 Ni sé xi'í urin ni ngüi israelita huin gahui' Jesús mánj. Sanĭ gahui' sij sisi nahuin chre' daran' ni ngüi huin da'níj Yan'anj huin ni ngüi gaxa'ni chruhua xungüi, gui'yaj sij.

53 Ngaa ni asij güi daj, ni daga'mi dugüi' ni sij sisi dagahui' ni sij Jesús. 54 Hué dan ni nun gache renga' Jesús scanij ni ngüi israelita ga mánj. Sanĭ gahui sij estado Judea gan'anj sij 'ngo yu'uj ngaj nichrun' quij gui'yanj naco 'ngo xuman' gu'naj Efraín. Ni yu'uj daj gunáj sij nga ni tsínj nico' sij.

55 Ngaa ni gahuin nichrun' gui'yanj pascua gui'yaj ni tsínj israelita. Ni gahui ni ngüi mán go'ngo ni xuman' gan'anj ni sij xuman' Jerusalén. Daj si huin ruhua ni sij nagui'yaj sa' ni sij man'an ni sij rian Yan'anj daj rún' ataj si-ley Moisés ngaa achin gahuin gui'yanj pascua. 56 Ni achéj ni sij nano' ni sij Jesús. Ni nachínj snan'anj ni sij ni dugüi' ni sij mán ni sij chruhua nuhui. Ni gataj ni sij:

—Daj ani ruhua ni é re' únj. Ga'na' sij gui'yanj nan ní', asi si ga'na' sij sa'. —Daj gataj ni sij.

⁵⁷ Nĭ hua ga'nin' ni tsĭnj fariseo ngā ni chrej a'nin' sun rian ni ngüi. Nĭ gataj snan'anj ni sij rian ni sí' sisĭ guĭni'i ni sí' nĭ a nne Jesús, nĭ gan'anj naṭa' ni sí' rian ni sij. Ngaa ni ga'ue guĭda'a ni sij Jesús, ruhua ni sij.

12

Jesús es ungido en Betania

¹ Nĭ ngaa achin yatan' güi gahuin gui'yanj pascua, nĭ gan'anj Jesús xuman' Betania rian nne Lázaro tsĭnj ganá'nij scanij ni níman, gui'yaj Jesús. ² Nĭ gahuin sti'nĭ Jesús, gui'yaj ni sij. Nĭ anicaj Marta si xa ni sij. Nĭ nne Lázaro rian mesa xa sij ngā Jesús. ³ Ngaa nĭ nicaj María 'ngo gaga' nĭn gasiti guin' daj gu'naj-á' nardo ga'na' ún' rian nne Jesús. Nĭ du'ue nĭn' ruhua-á'. Nĭ garij ún' dacój Jesús. Ngaa nĭ naru'ui ún' ngā hueé chra' ún'. Nĭ ga guin' daj chruhua hue', gui'yaj gasiti daj.

⁴ Ngaa nĭ nne Judas da'nĭj Simón huin sí' 'ngo tsĭnj nico' Jesús. Nĭ tsĭnj naga'ui' Jesús rian ni tsĭnj nicaj sun huin sí'. ⁵ Nĭ gataj sí':

—Nĭ un sin huin nĭ nun gane' gasiti nan sisĭ guĭri' né' huā'nij ciento denario san'anj chra'cuij né' ni ngüi niqúi únj. —Daj gataj Judas.

⁶ Sanĭ nitaj si nahuij ruhua Judas ni'yaj sij ni ngüi niqúi mánj. Maan si dugumi sij bolsa nĭn si-san'anj daran' ni sij. Nĭ guĭda'a sij si-san'anj ni sí' gutin' sij. Daj si huin sij 'ngo tsĭnj tu. ⁷ Ngaa nĭ gataj Jesús gunun Judas:

—Ga'nin' ruhuá re' si hué daj 'yaj ún' ngā gasiti nan xi'í güi gachin' ni sij yĭnj. ⁸ Nĭ ya'yoj nne ni

ngüi niq̄ui scanij ni é r̄e'. San̄i sé si ḡane n̄iganj man'ānj nga á r̄e' mánj. —Daj gataj Jesús.

El complot contra Lázaro

⁹ Ngaa n̄i gunun nico ni ngüi israelita sisi nne Jesús xuman' Betania. Ngaa n̄i gan'anj ni sij xuman' daj. N̄i sé urin Jesús gan'anj ni'yaj ni sij. San̄i gan'anj ni'yaj ni sij Lázaro huin tsínj ganá'nij scanij ni niman, gui'yaj Jesús. ¹⁰ San̄i uyan daga'mi dugüi' ni chrej a'nin' sisi dagahui' ni sij Lázaro nej. ¹¹ Daj si xi'í Lázaro huin sisi gahuin n̄ini nico ni ngüi israelita sisi guxuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij Jesús.

La entrada triunfal en Jerusalén

¹² Ngaa n̄i ango güi n̄i gunun daran' ni ngüi ga'na' rian gahuin gui'yanj pascua sisi 'na' Jesús chrej ḡatu sí' xuman' Jerusalén. ¹³ Ngaa n̄i ga'nin' ni sij ra'a yun. N̄i gahui ni sij du'ua xuman' gan'anj n̄acaj ni sij Jesús. N̄i gaguáj ni sij. N̄i gataj ni sij:

—Ga sa' hueé rian tsínj 'na' rian si-xugüi Señor. Sa' hueé huin si-rey ni tsínj israelita. —Daj gataj ni sij gaguáj ni sij.

¹⁴ Ngaa n̄i nari' Jesús 'ngo urruj. N̄i guitáj sij xú'. Daj si hué daj gataj rian si-nuguan' Yan'anj:

¹⁵ Sī guxu'ui' ni é r̄e' huin ín r̄e' ni ngüi man xuman' Sión.

Daj sij 'na' si-rey ni é r̄e' táj sij 'ngo urruj da'níj urruj x̄ana.

Hué daj gataj si-nuguan' Yan'anj.

¹⁶ Asij sini n̄i nun gara da'nga' ruhua ni tsínj nico' Jesús xi'í si guiran' sí'. San̄i ngaa guisíj ganahuin 'ueé Jesús, gui'yaj Yan'anj, n̄i nanun

ruhua ni sij sisi hua garun ni sí' nuguan' nan xi'í Jesús. Nì nanun ruhua ni sij sisi da'nga' daj gui'yaj ni ngüi nga Jesús.

¹⁷ Nì ni ngüi guini'i ngaa gaquínj Jesús Lázaro sisi gahui sí' chruhua yu'uj, nì nata' ni sij rian dugüi' ni sij si guini'i ni sij ngaa ganá'nij Lázaro scanij ni niman, gui'yaj Jesús. ¹⁸ Xi'í si gunun ni ngüi sisi gui'yaj Jesús si sa' nico daj, nì gan'anj nācaj ni sij Jesús. ¹⁹ Sanj gataj ni tsínj fariseo gunun ni dugüi' ni sij:

—Nì'yaj á re'. Nì sị guiri' né' yyaj ga mánj si daran' ni ngüi huaj nga sij. —Daj gataj ni sij.

²⁰ Nì gan'anj go'ngo ni tsínj griego xuman' Jerusalén rian gunun gui'yanj daj. Nì ga'mi sa' ni sij rian Yan'anj, ruhua ni sij. ²¹ Nì gahuin nìchrun' ni sij rian tsínj gu'naj Felipe huin sí' 'ngo tsínj 'na' xuman' Betania 'ngo xuman' ngaj estado Galilea. Nì gachínj jni'yaj ni sij rian sí'. Nì gataj ni sij:

—Señor, ruhua ni únj guini'i únj Jesús. —Daj gataj ni sij.

²² Ngaa nì gan'anj Felipe gataj sí' nuguan' daj rian tsínj gu'naj Andrés. Ngaa nì gan'anj nungüej sí' gan'anj nāta' sí' rian Jesús. ²³ Ngaa nì gataj Jesús:

—Yyaj guisj güi sisi ganahuin 'ueé da'nij ni ngüi huin man'ānj. ²⁴ Xānga' atā rian án re' sisi daj rún' hua çan trigo huin né'. Nì sisi sị guinij 'ngo çan trigo riqui yo'ój gahui'-í', nì rún' hua çan daj hué daj hua-á' guna-á'. Sanj sisi gahui'-í', nì xira'-á', nì ayu nico çan chra-á'.

²⁵ Hué dan nì tsínj nā'uej ruhua gahui' ngāj, nì

ga ni'ya sij. Sanj tsínj ga'uej ruhua gahui' xi'ij chruhua xungüi nan, ni gane niganj niman sij aj. ²⁶ Ni tsínj huin ruhua gui'yaj sun riānj, ni hua niān guinico' sij man'ānj. Ni rian ganēj, ni hué yu'uj daj gane tsínj 'yaj sun riānj nej. Ni guinun yan'anj chrē tsínj 'yaj sun riānj.

²⁷ 'Yyaj ni ducu nani ruhuāj. Ni un sin huin gatā gunun Yan'anj únj. Gatā gunun Yan'anj sisi nācaj Yan'anj man'ānj rian sayun, ruhua á re' ní'. Sé daj gatā gunun Yan'anj mánj. Daj si xi'í si guiran'ānj sayun ga'nāj chruhua xungüi. —Daj gataj Jesús gunun nungüej tsínj daj.

²⁸ Ngaa ni gataj Jesús gunun Yan'anj:

—Gui'yáj re' sisi ga'mi sa' 'ueé ni ngüi xi'í si-xugüi re' huin re' chrē. —Daj gataj Jesús.

Ngaa ni gunun ni ngüi mán nga Jesús si ga'mi Yan'anj xata'. Ni gataj Yan'anj:

—Hua nahuin 'ueé si-xugüij. —Daj gataj Yan'anj gunun Jesús.

²⁹ Ni gataj ni ngüi mán nga Jesús sisi gaguáj du'ui gunun ni sij. Sanj gataj ango da'aj ni sij sisi ga'mi 'ngo ángel rian Jesús. ³⁰ Ngaa ni gataj Jesús gunun ni sij:

—Sé xi'ij huin si ga'mi Yan'anj nuguan' nan mánj. Sanj ga'mi Yan'anj sisi gara da'nga' ruhua á re' aj. ³¹ Yyaj ni nāgui'yaj yya Yan'anj nga si-gaquin' ni ngüi man chruhua xungüi. Ni yyaj ni guiri anēj Yan'anj sichre huin achij chruhua xungüi nan. ³² Sanj ngaa godoco' ni sij man'ānj xata' rian rugutsi, ngaa ni ga'na' daran' ni ngüi riānj, gui'yā. —Daj gataj Jesús gunun ni ngüi.

³³ Nì xi'í nuguan' daj digyán Jesús rian ni ngüi daj gahui' sí' guinico' sí' rian rugutsi.

³⁴ Ngaa nì gataj ni ngüi gunun Jesús:

—Gataj rian si-ley Yan'anj sisi gane niganj Cristo. Ngaa nì un sin huin nì ataj man'án re' sisi doco' ni sij da'níj ni ngüi xata' únj. Nì un tsínj huin da'níj ni ngüi, ruhua á re' únj. —Daj gataj ni sij.

³⁵ Xi'í daj gataj Jesús:

—Doj güi ga si guixiguin yan'an scanij ni é re'. Ngaa nì gache ni é re' rian xiguin hua. Ngaa nì si gachej ni é re' rian rumi' mánj. Daj si tsínj achéj rian rumi', nì nun ni'i sij nì a achéj sij mánj. ³⁶ Nì ngaa xiguin yan'an rian án re', nì guxuman ruhua á re' nì'yaj á re' yan'an daj. Ngaa nì guixiguin rian gachej a ni é re', gui'yaj yan'an daj. —Daj gataj Jesús.

Incredulidad de los judíos

Nì ngaa guisíj gataj Jesús ni nuguan' daj, nì gan'anj guixij huì sij rian ni ngüi. ³⁷ Nì nunj si gui'yaj Jesús nico si sa' guini'i ni ngüi daj, sanj nun guxuman ruhua ni sij guini'yaj ni sij sí'.

³⁸ Daj si hua niñan gahuin yya si-nuguan' Isaías tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. Nì gataj sí':

Señor, un sin huin nì doj ni ngüi guxuman ruhua nuguan' nata' ni únj gunun ni sij únj.

Nì un sin huin nì na'ue gara da'nga' ruhua ni sij daj nucuj Señor únj.

Daj gataj Isaías. ³⁹ Nì xi'í ango nuguan' gataj Isaías, nì na'ue guxuman ruhua ni tsínj israelita ni'yaj ni sij Jesús. Nì gataj Isaías:

⁴⁰ Nĭ garánj rian ni ngüi xi'í si na'uej ruhua ni sij gunun ni sij.

Ngaa nĭ sĭ ga'ue guĭni'i ni sij mánj.

Nĭ nun ga'ue gatu si-nuguan'ánj niman ni sij mánj.

Nĭ na'ue nanicaj ruhua ni sij.

Ngaa nĭ sĭ ga'ue nahuin sa' niman ni sij, guĭ'yā mánj.

Daj gataj Yan'anj garun tsínj gu'naj Isaías asij ná.

⁴¹ Hué daj ga'mi Isaías xi'í si guĭni'i sij si hua sa' 'ueé Jesús. Yu'uj daj ga'mi sij xi'í sí'.

⁴² Sanĭ guxuman ruhua nico ni tsínj israelita ni tsínj huin achij guĭni'i ni sij Jesús. Sanĭ nun ga'mi renga' ni sij sisi guxuman ruhua ni sij rian ni ngüi xi'í si xu'ui' ni sij ni'yaj ni sij ni tsínj fariseo. Daj si sisi gunun ni sí', nĭ guĭri ni sí' ni sij chruhua nuhui, ruhua ni sij. ⁴³ Daj si garan' ruhua ni sij si ga'mi sa' ni ngüi xi'í ni sij daj nga si ga'mi sa' Yan'anj xi'í ni sij aj.

Las palabras de Jesús juzgarán a los hombres

⁴⁴ Ngaa nĭ ga'mi nucuj Jesús. Nĭ gataj sij:

—Tsínj guxuman ruhua ni'yaj man'ánj, nĭ sé urĭnj guxuman ruhua sij. Sanĭ hué daj guxuman ruhua sij ni'yaj sij chrē huin si ga'nĭj ga'nāj chruhua xungüi nan. ⁴⁵ Tsínj ni'i man'ánj, nĭ hué daj ni'i sij si ga'nĭj ga'nāj chruhua xungüi nan nej. ⁴⁶ Huēj huin yan'an ga'na' xiguĭn chruhua xungüi. Ngaa nĭ daran' ni ngüi guxuman ruhua ni'yaj man'ánj, nĭ sĭ gachej ni sij rian rumi' mánj.

⁴⁷ 'Nĭ hua 'ngō tsínj unun si-nuguan'ánj. Sanĭ na'uej ruhua sij dagahuin sij si atā gunun sij. Ngaa nĭ sĕj huin tsínj guta' gaquin' rian tsínj

da mánj. Daj si sé si ga'nāj gūta' gaquin' rian ni ngüi man chruhua xungüi mánj. Sanj ga'nāj sisi ganacā ni sij aj. ⁴⁸ Tsínj danicaj man'ānj, ni na'uej ruhua sij gunun sij si-nuguan'ānj, ni a hua si gui'yaj castigo sij. Daj si xi'í si nun gunun sij nuguan' ga'mī gunun sij, ni gahuin castigo sij güi nāgui'yaj yya Yan'anj si-gaquin' ni ngüi. ⁴⁹ Ni sé si a'mī güenda man'ānj. Hué chrē si ga'nij ga'nāj chruhua xungüi nan huin si ga'nin' sun riānj daj ga'mī. ⁵⁰ Ni ni'ñj sisi si-nuguan' chrē 'yaj sisi gane niganj ni ngüi. Ngaa ni daj rún' ga'nin' chrē sun riānj, ni hué daj a'mī nej. —Daj gataj Jesús.

13

Jesús lava los pies a sus discípulos

¹ Hué dan ni ngaa achin guisij güi gahuin gui'yanj pascua, ni hué ni'i Jesús sisi hua guisij hora gahui sij chruhua xungüi nan nan' sij rian nne chrej sij. Ni niganj 'i ruhua sij ni'yaj sij ni tsínj guinicaj dugüi' nga sij chruhua xungüi nan. Ni hué daj gui'yaj sij da güi nan' sij xata'. ² Ni xa sti'ni Jesús nga ni tsínj nicaj dugüi' nga sij. Ni hua diga'mi sichre niman Judas da'nij Simón Iscariote sisi naga'ui' sí' Jesús ra'a ni tsínj nicaj sun dagahui' ni sí'. ³ Ni ni'i Jesús sisi ga'ui' chrej sij daran' sun rian sij. Ni ni'i sij sisi ga'na' man'an sij rian Yan'anj. Ni ni'i Jesús sisi guinan' sij rian Yan'anj nej. ⁴ Hué dan ni ngaa guisij xa sti'ni ni sij, ni naxuman Jesús rian mesa. Ni guiri sij si-gató sij. Ni numij sij 'ngo atsij toalla gatin sij. ⁵ Ngaa ni gara sij nnee chruhua guruj yo'ój. Ni gaxi'i sij na'nin' sij dacój ni tsínj nico' sij. Ni

naru'ui sij nga toalla anumi gatin sij daj. ⁶ Sañi nga huaj sij na'nin' sij dacój Simón Pedro, ni gataj sí':

—Señor, ni gana'nin' man'án re' dacō, ruhuá re' ní'. —Daj gataj Pedro.

⁷ Ngaa ni:

—Yyaj ni nun ni'í re' si 'yā. Sañi ne' ruču ni gara da'nga' ruhuá re' aj. —Daj gataj Jesús.

⁸ Ngaa ni:

—Nitaj aman na'nin' re' dacō mánj. —Gataj Pedro.

Ngaa ni gataj Jesús:

—Sisj si na'nij dacój re', ni si ga'ue gahuin re' tsínj guñicaj dugüi' ngāj mánj. —Daj gataj Jesús.

⁹ Ngaa ni:

—Sé urin dacō na'nin' re', sañi na'nin' re' ra'āj nga chrāj nej. —Daj gataj Pedro.

¹⁰ Ngaa ni gataj Jesús:

—Ni sisj da guisj gane né', ni urin dacój né' huin si na'nin' né' mánj. Daj si hua sa' né'. Ni hua sa' niman án re'. Sañi sé si hua sa' niman daran' ni é re' mánj. —Daj gataj Jesús.

¹¹ Ni hua ni'i Jesús un tsínj huin si naga'ui' sij ra'a ni tsínj nicaj sun. Xi'í daj gataj Jesús: “Nun hua sa' niman daran' ni é re'.” Daj gataj Jesús.

¹² Ngaa guisj na'nin' Jesús dacój ni tsínj nico' sij, ni nanun sij si-gató sij. Ni gan'anj gane ruhua' yún sij rian mesa. Ni gataj sij gunun ni sí':

—Ni'i a ni é re' un xi'í gui'yā daj nga ni é re' ní'. ¹³ Dugu'naj ni é re' Maestro man'ānj. Ni ataj ni é re' sisj Señor huñj. Ni dugu'naj a'mi a ni é re' xanga' aj. ¹⁴ Ngaa ni huñj Maestro nga Señor rian án re'. Sañi na'nij dacój ni é re'. Ni xi'í daj

hua niñan si na'nin' a ni é re' dacój dugüi' ni é re' aj. ¹⁵ Ni hué daj huin 'ngo da'nga' digyānj rian án re' sisi guj'yaj ni é re' daj rún' gui'yā. ¹⁶ Xanga' atā gunun a ni é re' sisi nitaj si huin achij 'ngo moso rian si-xuru'ue sij. Ni nitaj si huin achij tsínj gan'anj sun rian tsínj ga'nj gan'anj sij. ¹⁷ Ni hua gunun a ni é re' ni nuguan' nan. Ngaa ni sisi guj'yaj á re' ni nuguan' nan, ni gahuin 'ueé rian án re' aj. ¹⁸ Nitaj si a'mī xi'í daran' ni é re' mánj. Daj si ni'inj un si huin ganacuīj. Sanj hua niñan gahuin yya daj rún' gataj rian si-nuguan' Yan'anj: "Tsínj xa chrachrúnj ngāj, ni nanicaj sij gunun' sij ngāj." Hué daj gataj rian si-nuguan' Yan'anj.

¹⁹ 'Asij yyaj atā gunun a ni é re' ngaa achin gahuin nuguan' daj. Ngaa ni guxuman ruhua á re' sisi huéj huin Cristo ngaa gujini'i a ni é re' si guiran'ānj. ²⁰ Xanga' atā rian án re' sisi tsínj nahuin ra'a 'ngo tsínj ga'nī gan'anj, ni nahuin ra'a sij man'ānj nej. Ni tsínj nahuin ra'a man'ānj, ni nahuin ra'a sij si ga'nj ga'nāj aj. —Daj gataj Jesús.

Jesús anuncia la traición de Judas

²¹ Ngaa guisj gataj Jesús nuguan' daj, ni nin' ruhua ganani ruhua sij. Ni gataj sij gunun ni sí:

—Xanga' atā gunun a ni é re' sisi 'ngo ni é re' huin si naga'ui' man'ānj ra'a ni tsínj ga'na' guida'a yūnj. —Daj gataj Jesús.

²² Ngaa ni gaxi'i ni tsínj nico' sij ni'yaj ni sí' rian go'ngo dugüi' ni sí'. Daj si nun ri' ruhua ni sij un tsínj xi'i ga'mi Jesús. ²³ Ni 'i ruhua Jesús ni'yaj sij 'ngo tsínj nico' sij. Ni nne tsínj daj xi'nj Jesús. ²⁴ Ngaa ni digyán ra'a Simón

Pedro tsínj daj sisi nāchin' snan'anj sí' un tsínj rian a'mi Jesús. ²⁵ Ngaa nī ngaj sí' rian xi'yanj Jesús nachin' snan'anj sí' Jesús. Nī gataj sí':

—Señor, un tsínj huin únj. —Daj gataj sí'.

²⁶ Ngaa nī gataj Jesús:

—Jni'yā doj chrachrúnj ga'uuj. Nī hué tsínj rian ga'uuj daj, hué sij huin nánj. —Daj gataj Jesús.

Hué dan nī jni'yaj Jesús doj chrachrúnj. Nī ga'ui' sij rian tsínj gu'naj Judas da'nīj Simón Iscariote. ²⁷ Nī ngaa guisíj guida'a Judas chrachrúnj daj, nī gatúj sichre Satanás chruhua niman sij. Ngaa nī:

—Rá'yanj gui'yáj re' si huin ruhuá re' gui'yáj re' nánj. —Gataj Jesús gunun Judas.

²⁸ Sanj ni a 'ngo ni tsínj nne rian mesa daj nun guini'i un sin gataj Jesús nuguan' daj rian Judas. ²⁹ Nī Judas huin tsínj nicaj si-san'anj ni sij. Ngaa nī gani ruhua go'ngo ni sij sisi huin ruhua Jesús sisi guiran Judas ni rasun guiri' ni sij rian gahuin gui'yanj, asi ga'ui' sí' doj rian ni ngüi niqúi.

³⁰ Ngaa guisíj guida'a Judas chrachrúnj daj, nī gahui sij xe' hua nī gan'anj sij. ³¹ Ngaa guisíj gan'anj Judas, nī gataj Jesús gunun ango ni sí':

—Yyaj nī guini'i ni ngüi sisi sa' nīn' ruhua ganahuinj huinj da'nīj ni ngüi. Nī xi'í daj guini'i ni ngüi sisi sa' nīn' ruhua huin Yan'anj. ³² Nī sisi guini'i ni ngüi sisi sa' nīn' ruhua huin Yan'anj, gui'yā, nī hué daj guini'i ni ngüi sisi sa' nīn' ruhua huin man'ānj, gui'yaj rá'yanj Yan'anj nej. ³³ Rún' huin da'nī huin a ni é re' riānj. Nī yyaj nī doj ganēj nga á re'. Nī nāno' a ni é re' yūnj. Nī daj rún' gatā gunun ni tsínj israelita, nī da'nga'

daj atā rian án re' yyaj sisi sị ga'ue gan'anj án re' rian gan'ān mánj. ³⁴ Nị a'nij sun rian án re' huin 'ngō nuguan' nāca sisi gahuin 'i ruhua á re' nị'yaj á re' dugüi' a ni é re'. Nị daj rún' 'i ruhuāj ni'yā ni é re', nị da'nga' daj gui'yaj a ni é re' nga dugüi' a ni é re' aj. ³⁵ Sisi 'i ruhua ni dugüi' ni man'an án re', ngaa nị guini'i daran' ni ngüi sisi hué ni é re' huin ni tsínj nico' man'ānj. —Daj gataj Jesús.

Jesús anuncia la negación de Pedro

³⁶ Ngaa nị nachínj snan'anj Simón Pedro Jesús. Nị gataj sij:

—Señor, nị a gan'anj re' únj. —Gataj Pedro.

Ngaa nị:

—Rian gan'ān nị sị gahuin nucuáj re' gan'anj re' ngāj mánj. Sanị da rucu nị ga'ue guinico' re' man'ānj. —Daj gataj Jesús.

³⁷ Ngaa nị gataj Pedro:

—Señor, un sin huin nị sị gahuin nucuā guinicōj acuan' so' únj. Hua nịca ruhuāj gahuīj xi'í re' aj. —Gataj Pedro gunun Jesús.

³⁸ Ngaa nị gataj Jesús:

—Hua nịca xānga' ruhuá re' gahui' re' xi'ij ní'. Xānga' atā gunun re': Asij nun gaguaj do'loj du'ua xú', nị gataj re' huā'nij sisi nun ni'í re' man'ānj. —Daj gataj Jesús gunun Pedro.

14

Jesús, el camino al Padre

¹ Ngaa nị gataj Jesús gunun ni sij:

—Sị guiriun ruhua á re' mánj. Guxuman ruhua á re' nị'yaj á re' Yan'anj, nị hué daj

guxuman ruhua á re' n̄i'yaj á re' man'ānj nej.
² Ducuā chrē n̄i hua n̄in' ruhua rian gane a ni é re'. Sisi sé daj huin, n̄i s̄i gataj snan'ān gunun a ni é re' sisi gan'ān gūi'yaj xugūij rian gūiman án re' mánj. ³ Ngaa gūisij gan'ān gūi'yaj xugūij rian gūiman án re', n̄i ga'na' yūnj. N̄i nicā gan'ān ni é re' sisi gane nuguan'an né'. ⁴ N̄i ni'i ni é re' ni a gan'ān. N̄i ni'i ni é re' chrej nej. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

⁵ Ngaa n̄i gataj tsínj gu'naj Tomás.

—Señor, nun ni'i ni únj n̄i a gan'anj re'. Ngaa n̄i asa' ga'ue gūini'i ni únj chrej gan'anj re' únj. —Gataj Tomás gunun Jesús.

⁶ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Huēj huin chrej daj. N̄i huēj huin nuguan' xanga' nej. N̄i huēj 'yaj si hua n̄i'na' n̄iganj ni ngūi. Sisi s̄i ga'uej ruhua 'ngo tsínj daj gūinico' sij man'ānj, n̄i nitaj aman gūisij sij rian nne chrē mánj. ⁷ Sisi ni'i ni é re' man'ānj, n̄i hué daj ni'i ni é re' chrē nej. Asij yyaj n̄i ni'i ni é re' chrē. —Daj gataj Jesús.

⁸ Ngaa n̄i gataj tsínj gu'naj Felipe:

—Señor, d̄igyán re' chrej né' gūini'i únj. Ngaa n̄i gahuin yya ruhua únj. —Gataj Felipe.

⁹ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Felipe, un sin huin n̄i nun ni'í re' yūnj, n̄i hua ná nicaj dugūi' nuguan'an né' únj. Tsínj ni'i man'ānj, n̄i ni'i sij chrē nej. Asa' ga'ue gataj re' si d̄igyānj chrē, n̄i nne chrē nimānj ní'. ¹⁰ Nun ni'í re' sisi nnēj niman chrē, n̄i nne chrē nimānj ní'. N̄i huin ruhuj gata sisi urin únj huin anj. N̄i ni nuguan' a'mī gunun ni é re' sé si a'mī güenda

man'ānj. Sanj chrē nne ngāj huin si 'yaj sun daran' sun 'yaj sūnj. ¹¹ Guxuman ruhua á re' sisi nněj niman chrē, nī nne chrē nimānj nej. Nī sisi nitaj, nī guxuman ruhua ni é re' nī'yaj á re' man'ānj xi'í sun 'yaj sūnj anj. ¹² Atā xānga' rian án re': Tsínj xuman ruhua ni'yaj man'ānj, nī gā'ue guī'yaj sun sij daj rún' 'yaj sun man'ānj. Nī gā'ue guī'yaj sij si sá' doj daj ngā man'ānj xi'í si nān'ānj rian chrē. ¹³ Nī guī'yā daran' si achínj jni'yaj ni é re' rian chrē xi'í si nico' ni é re' man'ānj. Hué dan nī gā'mi sá' ni ngüi xi'í Yan'anj, guī'yā huīnj da'nīj Yan'anj. ¹⁴ Nī guī'yā daran' si achínj jni'yaj ni é re' riānj xi'í si nico' ni é re' man'ānj.

¹⁵ 'Sisi xānga' 'i ruhua á re' ni'yaj á re' yūnj, ngaa nī dagahuin a ni é re' ni nuguan' a'nīj sun rian án re' aj. ¹⁶ Nī gāchinj jni'yā sisi gā'nij chrē ango si chraçuij a ni é re'. Nī huej huin Espíritu Santo. Nī nīganj gāne Espíritu Santo ngā á re' aj. ¹⁷ Nī nīnanj nuguan' xānga' dīgyán Espíritu Santo rian ni ngüi man chruhua xungüi gaquin' nan. Nī sī gahuin nucuj ni sij nahuin ra'a ni sij Espíritu Santo si na'ue guīni'i ni sij sí'. Sanj ni'i ni é re' sí' xi'í si nne Espíritu Santo ngā ni é re'. Nī gāne sí' niman ni é re' nej. ¹⁸ Nitaj si dunā urin ni é re' mánj. Nānicaj ruhua' yūnj gā'nāj rian án re'. ¹⁹ Doj achin nī sī guīni'i ni ngüi man chruhua xungüi gaquin' nan man'ānj mánj. Sanj guīni'i a ni é re' yūnj anj. Nī gā nī'na' nīganj án re' xi'í si hua nī'na' nīganj man'ānj. ²⁰ Nī guīni'i a ni é re' man'ānj. Nī xācaj a ni é re' cuenta sisi nněj niman chrē. Nī nne a ni é

re' niman man'ānj. Nī nnēj niman ni é re' nej.
²¹ Tsínj nahuin ra'a si-nuguan'ānj, nī dagahuin
 sij nej, nī hué tsínj daj huin si digyán yya riānj
 sisi 'i ruhua sij ni'yaj sij man'ānj. Nī gahuin 'i
 ruhua chrē ni'ya tsínj 'i ruhua ni'yaj man'ānj.
 Nī huē daj ga 'i ruhuāj ni'yā tsínj daj. Nī digyānj
 man'ānj guini'i sij. —Daj gataj Jesús gunun ni
 tsínj nico' sij.

²² Ngaa nī nachínj snan'anj Judas man'an
 Jesús. (Nī sé Judas Iscariote huin sí'.) Nī gataj
 sí':

—Señor, un sin huin digyán re' man'án re' rian
 ni únj, nī na'ue digyán re' man'án re' rian ni ngüi
 man chruhua xungüi únj. —Daj gataj Judas.

²³ Ngaa nī gataj Jesús gunun sí':

—Tsínj 'i ruhua ni'yaj man'ānj, nī dagahuin
 sij si-nuguan'ānj. Ngaa nī gahuin 'i ruhua chrē
 ni'ya tsínj daj. Nī ga'na' nungüej chrej únj gane
 únj nga sij. ²⁴ Nī tsínj nitaj si 'i ruhua ni'yaj
 man'ānj, nī nun dagahuin sij si-nuguan'ānj. Nī
 nuguan' a'mī unun ni é re', nī sé si-nuguan'ānj
 huin mánj. Sanj si-nuguan' chrē si ga'níj ga'nāj
 huin nuguan' a'mī aj.

²⁵ 'Nī ga'nij chrē ga'na' Espíritu Santo rian
 án re'. Nī ga'mi sí' daj rún' a'mi man'ānj. Nī
 chraçuij sí' ni é re' nej. Nī digyán sí' daran' ni
 nuguan' rian án re'. Nī guiyaj sí' si gananun
 ruhua á re' daran' ni nuguan' ga'mī gunun a ni
 é re' nej. ²⁶ Nī ga'nij chrē ga'na' Espíritu Santo
 rian án re'. Nī ga'mi sí' daj rún' a'mi man'ānj.
 Nī chraçuij sí' ni é re' nej. Nī digyán sí' daran'
 ni nuguan' rian án re'. Nī guiyaj sí' si ganunun

ruhua á re' daran' ni nuguan' ga'mī gunun a ni é re' nej.

²⁷ Hué dan nī ga din'inj ruhua á re', guj'yā. Nī riquīj sisi daj rún' hua din'inj ruhua man'ānj, nī da'nga' daj ga din'inj chruhua ni é re' nej. Sanī sé si riquīj daj rún' 'yaj ni ngūi man chruhua xungūi gaquin' nan mánj. Sī guiriun ruhua á re', nī sī guxu'ui' ni é re' mánj. ²⁸ Hua gunun a ni é re' nuguan' ga'mī sisi gan'ān, nī nānicaj ruhua' yūnj ga'nāj rian án re'. Nī sisi 'i ruhua á re' ni'yaj á re' man'ānj, ngaa nī gahuin niā' ruhua ni é re' gunun a ni é re' nuguan' gatā sisi nan'ānj rian nne chrē. Daj si huin achij chrē doj daj nga man'ānj.

²⁹ Nī gatā nuguan' nan rian án re' daj guiran'ānj ngaa achin gahuin. Ngaa nī ngaa guisij guiran'ānj daj, nī ga'ue guxuman ruhua á re' ni'yaj á re' man'ānj. ³⁰ Sī ga'mī nicōj nga nī é re' ga mánj. Daj si 'nā' sichre, tsínj huin achij chruhua xungūi nan. Sanī nitaj si nicaj-á' fuerza riānj mánj. ³¹ Sanī hua niān si guj'yā daj rún' ga'nin' chrē sun riānj. Ngaa nī guini'i ni ngūi man chruhua xungūi sisi 'i ruhuāj ni'yā chrē. Naxuman án re', nī gan'anj né' ango yu'uj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

15

Jesús, la vid verdadera

¹ Ngaa nī gataj ruhua' yún Jesús:

—Daj rún' hua 'ngo ya'a mmanj siu coj uva xanga', nī da'nga' daj huin man'ānj. Nī hué chrē huin si dugumi coj uva daj. ² Nī sisi nitaj si ayu

uva chra 'ngo ya'a ra'a coj daj, ni ga'nin' chrē ya'a daj sisi gayu nico uva chra-á'. ³ Yyaj ni hua sa' ni é re', gui'yaj nuguan' ga'mī rian án re'. ⁴ Niganj guñicaj dugüi' ni é re' ngāj. Ngaa ni guñicaj dugüi'ij nga ni é re'. Ni sisi nitaj si ñicaj dugüi' 'ngo ya'a ra'a coj uva daj nga ya'a mmanj siu, ni si ga'ue gayu uva chraj mánj. Ni hué ducuánj daj, ni na'ue gui'yaj á re' si-sun man'anj sisi nitaj si ñicaj dugüi' ni é re' ngāj.

⁵ 'Huēj huin ya'a mmanj siu coj uva daj. Ni huin ni é re' ya'a gatin ahui xiráj ya'a mmanj daj. Tsínj 'ngo ñicaj dugüi' ngāj, ni ga'uej ruhua sij sisi ñicaj dugüi'ij nga sij, ni gui'yaj sun sa' sij disūnj. Daj si sisi nitaj si chracuij man'anj, ni si gahuin nucuj á re' gui'yaj sun sa' á re' mánj. ⁶ Tsínj na'uej ruhua guñicaj dugüi' ngāj, ni guiran' sij daj rún' ran' ni ra'a coj ngaa nacoj aj. Ni nachránj ni sij ni ra'a coj daj guere'ej ni sij ne' chrej xe'. Ni gari yan'an ni sij. Hué daj guiran' tsínj na'uej ruhua guñicaj dugüi' ngāj.

⁷ Ni sisi guñicaj dugüi' ni é re' ngāj, ni ga gue dagahuin ni é re' si-nuguan'anj, ngaa ni ga'ue gachinj jni'yaj á re' si aran' ruhua á re' riānj. Ngaa ni riquij rian án re'. ⁸ Ni sisi 'yaj sun sa' á re' si-sūnj, ni a'mi sa' ni ngüi xi'í chrē. Ngaa ni gahuin ni é re' ni tsínj nico' xanga' man'anj. ⁹ Ni daj rún' 'i ruhua chrē ni'ya man'anj, ni da'nga' daj 'i ruhuāj ni'yā ni é re'. ¹⁰ Ni sisi dagahuin ni é re' ni nuguan' a'nij sun rian án re', ngaa ni niganj nigui'ij ni é re' sisi 'i ruhuāj ni'yā ni é re'. Daj si hué daj dagahuinj ni nuguan' a'nin' chrē sun riānj. Ni niganj nigui'ij sisi 'i ruhua chrē

ni'ya man'ānj.

¹¹ 'Nuguan' nan a'mī nga ni é re' sisi daj rún' huin niā' ruhuāj, nī da'nga' daj gahuin niā' ruhua ni é re'. Nī huin ruhuāj sisi hua yya gahuin niā' ruhua ni é re' aj. ¹² A'nīj sun nan rian án re': Gā 'i ruhua á re' guini'yaj á re' ni dugüi' a ni é re' daj rún' 'i ruhuāj ni'yā á re'. ¹³ Nī sisi gunucuj 'ngo tsínj daj gahui' sij xi'í 'ngo tsínj nicaj dugüi' nga sij, nī 'i yya ruhua sij ni'yaj sij aj. Nī 'i ruhua sij ni'yaj sij ni dugüi' sij daj nga si 'i ruhua ango ni ngüi. ¹⁴ Nī huin ni é re' ni tsínj nicaj dugüi' ngāj sisi dagahuin ni é re' si a'nīj sun rian ni é re'. ¹⁵ Ngaa nī sī gatā sisi huin ni é re' ni tsínj 'yaj sun riānj gā mánj. Daj si nun ni'i 'ngo tsínj 'yaj sun un sin 'yaj tsínj huin achij rian sij. Sanī gatā sisi huin ni é re' ni tsínj nicaj dugüi' ngāj. Daj si hua digyānj rian ni é re' ni nuguan' gataj chrē riānj. ¹⁶ Sé ni é re' nacui man'ānj. Sanī nāanj man'ānj huin si nacui ni é re'. Nī garasūnj sisi gan'anj ni é re', gui'yaj sa' ni é re' si-sūnj. Nī sī guere' si-sun ni é re' mánj. Ngaa nī rīqui chrē rian án re' daran' si achínj jni'yaj á re' xi'í si huin a ni é re' tsínj nico' man'ānj. ¹⁷ Hué nuguan' nan huin si a'nīj sun rian án re': Gā 'i ruhua á re' nga ni dugüi' ni é re' aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

El mundo os aborrecerá

¹⁸ Ngaa nī gataj ruhua' yún Jesús:

—Nī sisi nun huin xān' ruhua ni ngüi man chruhua xungüi gaquin' nan ni'yaj ni sij ni é re', ngaa nī xācaj á re' cuenta sisi hué daj guiyaj sini ni sij nga man'ānj nej. ¹⁹ Sisi xācaj ni é

re' ducuánj ni ngüi man chruhua xungüi gaquin' nan, ni gahuin niá' ruhua ni sij ni'yaj ni sij ni é re'. Sanj huēj huin si nacui ni é re' scanij ni sij sisi duna á re' ducuánj daj. Xi'í daj ni nun huin xan' ruhua ni sij ni'yaj ni sij a ni é re'.

²⁰ 'Gananun ruhua ni é re' nuguan' gatā gunun ni é re': "Tsínj 'yaj sun rian xuru'ue, ni nitaj huin achij sij daj rún' achij si-xuru'ue sij mánj." Daj gatā gunun ni é re'. Ni sisi chran' yun'unj ni ngüi man'ānj, ni hué daj guj'yaj ni sij chran' yun'unj ni sij ni é re' nej. Ni xi'í si nun gunun ni sij si-nuguan'ānj, ni hué daj si gunun ni sij si-nuguan' ni é re' mánj. ²¹ Ni daran' nan guj'yaj ni sij nga ni é re' xi'í si nico' ni é re' man'ānj. Daj si nun ni'i ni sij si ga'nj ga'nāj. ²² Ni sisi nitaj si ga'nāj ga'mī nuguan' sa' gunun ni sij, ni nitaj gaquin' da'ui ni sij mánj. Sanj yyaj ni si ga'ue gataj ni sij sisi nitaj gaquin' da'ui ni sij mánj. ²³ Daj si tsínj nun huin xan' ruhua sij ni'yaj sij man'ānj, ni da'nga' daj nun huin xan' ruhua sij ni'yaj sij chrē nej. ²⁴ Ni huēj gui'yā si sa' nico scanij ni sij. Ni nitaj aman guini'i ni sij daj rún' gui'yā scanij ni sij. Ni sisi nun guini'i ni sij si sa' nico gui'yā, ngaa ni nitaj gaquin' da'ui ni sij mánj. Ni nunj si guini'i ni sij si gui'yā, sanj nun huin xan' ruhua ni sij ni'yaj ni sij nungüej chrej únj. ²⁵ Ni da'nga' daj guj'yaj ni sij sisi gahuin yya daj rún' gataj rian si-lej Moisés, huin nuguan' aya ni sij: "Nitaj nunj gui'yā, sanj nun huin xan' ruhua ni sij ni'yaj ni sij man'ānj." Daj gataj si-lej Moisés.

²⁶ 'Ni ga'nī ga'na' si chracuij ni é re' huin Espíritu Santo tsínj a'mi nuguan' xanga'. Ni

Espíritu Santo daj 'nə' rian chrē. Nī huej huin si ga'mi sa' ngə á re' xi'ij. ²⁷ Nī ga'mi sa' ni é re' xi'ij nej. Daj si asij sini nicaj dugüi' ni é re' ngəj.

16

¹ Nī hué nuguan' nan a'mī ngə ni é re' sisi sī ga'nin' ruhua ni é re' guñico' a ni é re' man'anj mánj. ² Nī guñiri ni sij ni é re' chruhua nuhui nico. Nī ga'na' 'ngə güi ngaa gani ruhua ni sij sisi 'yaj ni sij si-sun Yan'anj ngaa dagahui' ni sij ni é re'. ³ Nī da'nga' daj guj'yaj ni sij si nun ni'i ni sij nungüej chrej únj. ⁴ Nī hué daj atā nuguan' nan rian án re' sisi ngaa guñisij güi daj, nī gananun ruhua á re' ngə nuguan' hua gataj yyāj gunun a ni é re'. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

La obra del Espíritu Santo

Ngaa nī gataj ruhua' yún Jesús:

—Asij sini nī nun gatā nuguan' nan gunun ni é re' xi'í si gachē ngə ni é re' aj. ⁵ Sanj yyaj nī nan'anj rian si ga'nij ga'nāj. Nī nī a 'ngə ni é re' nitaj si nachínj snan'anj nī a gan'ān mánj. ⁶ Sanj nani ruhua á re' xi'í nuguan' gatā gunun a ni é re' aj. ⁷ Sanj ataj xəngāj rian án re': Sa' huin rian ni é re' xi'í si gan'ān. Nī sisi sī gan'ān nī sī ga'nə' Espíritu Santo rian án re' mánj. Sanj sisi gan'ān nī ga'nī ga'na' sí' rian án re' aj. ⁸ Nī ngaa ga'na' sí', nī xəcaj ni ngüi man chruhua xungüi cuenta sisi da'ui ni sij gaquin', guj'yaj sí'. Nī xəcaj ni sij cuenta sisi achin xəcaj ni sij chrej nica gache ni sij. Nī xəcaj ni sij cuenta sisi guj'yaj Yan'anj castigo ni sij. Daj guj'yaj Espíritu Santo ngaa ga'na' sí'. ⁹ Nī xəcaj cuenta ni ngüi daj hua

si-gaquin' ni sij xi'í si nun xuman ruhua ni sij nı'yaj ni sij man'anj, guı'yaj Espıritu Santo. ¹⁰ Nı xacaj cuenta ni ngüı daj hua 'ngo chrej nıca xi'í si gan'an rian nne chrē, guı'yaj Espıritu Santo nej. Nı sı guini'i ni é re' man'anj ga mánj. ¹¹ Nı xi'í si hua gahuin castigo sichre, guı'yaj Yan'anj, nı xacaj cuenta ni ngüı daj gahuin castigo ni sij, guı'yaj Espıritu Santo. Daj si hué sichre huin si a'nin' chruhua xungüı nan.

¹² 'Hua nico doj nuguan' huin ruhuāj gatā gunun a ni é re', sanı sı gunucuj á re' gunun a ni é re' nuguan' daj acuan' mánj. ¹³ Sanı ngaa ga'na' Espıritu Santo, nı dıgyan-án' daran' nuguan' xanga' rian ni é re'. Daj si urin nuguan' xanga' a'mi-ı'. Nı sı ga'mi Espıritu Santo güenda man'an sı'. Sanı ga'mi sı' daran' nuguan' gataj Yan'anj gunun sı'. Nı dıgyán sı' daj gahuin ni güı ga'na' guıni'i ni é re'. ¹⁴ Nı ga'mi sa' Espıritu Santo xi'ıj. Nı xi'í si nicaj sı' si-nuguan'anj, nı dıgyán sı' nuguan' daj rian án re'. ¹⁵ Nicaj man'anj daran' si-'yaj chrē. Nı xi'í daj gatā gunun a ni é re' sısj guınicaj Espıritu Santo sı'yā dıgyán sı' rian a ni é re'. —Daj gataj Jesús gunun ni tsınj nico' sij.

La tristeza se convertirá en gozo

¹⁶ Ngaa nı gataj ruhua' yún Jesús:

—Gachin doj nı sı guini'i a ni é re' man'anj mánj. Sanı ngaa gachin doj ruhua' yún, nı guıni'i ruhua' yún ni é re' man'anj. Daj si nan'anj rian chrē. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

¹⁷ Yu'uj daj nı nachınj snan'anj go'ngo ni tsınj nico' Jesús ni dugüı' ni sij. Nı gataj ni sij:

—N̄i ɯn sin huin ruhuaj gata nuguan' a'mi sij rian né' únj. Ataj sij: “Ḡachin DOJ, n̄i s̄i guini'i né' sij. N̄i ngaa ḡachin DOJ ruhua' yún, n̄i guini'i ruhua' yún né' sij xi'í si n̄an' sij rian chrej sij”, ataj sij. —Daj gataj ni sij.

¹⁸ Ngaa ni nachínj snan'anj ruhua' yún ni sij ni dugüi' ni sij:

—N̄i ɯn sin huin ruhuaj gata nuguan': “Ḡachin DOJ”, únj. Na'ue gunun né' si ataj sij mánj. —Daj gataj ni tsínj nico' Jesús.

¹⁹ N̄i guini'i Jesús sisi huin ruhua ni sij n̄achinj snan'anj ni sij sí'. Yu'uj daj gataj Jesús:

—Hua gatā gunun a ni é re' sisi ḡachin DOJ, n̄i s̄i guini'i ni é re' man'ānj. San̄i ngaa ḡachin DOJ ruhua' yún, n̄i guini'i ruhua' yún ni é re' man'ānj ní'. ²⁰ X̄anga' atā gunun a ni é re' sisi ḡaco ni é re'. N̄i ducu ḡanani ruhua ni é re' nej. San̄i ḡahuin nīa' ruhua ni ngüi man chruhua xungüi gaquin' nan. N̄i nunj si ducu ḡanani ruhua á re', san̄i n̄ahuin nīa' ruhua' yún ni é re' aj. ²¹ Ngaa achin DOJ ḡa'nga da'níj 'ngo yun'unj x̄ana, n̄i ducu a'nin' riqui unj. San̄i ngaa guisíj ga'nga da'níj unj, n̄i guini'yun ruhua unj sayun guiran' unj. Daj si huin nīa' ruhua unj sisi ga'nga 'ngo tsin' chruhua xungüi, gui'yaj unj. ²² N̄i hué ducúanj daj nani ruhua ni é re' acuan'. San̄i ḡa'na' yünj guini'inj ni é re'. Ngaa n̄i ḡahuin nīa' ruhua niman ni é re'. N̄i nitaj 'ngo tsínj ḡa'ne si huin nīa' ruhua ni é re' mánj. ²³ N̄i güi daj n̄i nitaj si huaj si n̄achinj snan'anj ni é re' man'ānj ḡa mánj. X̄anga' atā gunun a ni é re' sisi riqui chr̄e rian án re' daran' si ḡachinj jni'yaj ni

é re' nuguan' rian Yan'anj nga si-xugüj. Gachinj jni'yaj á re', n̄i guiri' ni é re'. Ngaa n̄i gahuin niá' xanga' ruhua á re' aj. ²⁴ Da acuan' n̄i nitaj si gachinj jni'yaj ni é re' nuguan' rian Yan'anj nga si-xugüj. Gachinj jni'yaj ni é re', n̄i guiri' ni é re'. Ngaa n̄i gahuin niá' xanga' ruhua á re' aj. —Gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

Yo he vencido al mundo

²⁵ Ngaa n̄i gataj ruhua' yún Jesús:

—Acuan' n̄i a'mi rucūj gunun a ni é re' xi'í ni nuguan' nan. San̄i ga'na' 'ngo güi ngaa si ga'mi rucūj gunun a ni é re' mánj. San̄i ga'mi n̄ica yyāj xi'í chrē gunun a ni é re' aj. ²⁶ N̄i güi daj n̄i gachinj jni'yaj á re' nuguan' rian Yan'anj nga si-xugüj. N̄i nitaj si huaj sisi gachinj jni'yā rian chrē xi'í ni é re' mánj. ²⁷ Daj si 'i ruhua man'an chrē ni'ya ni é re' xi'í si 'i ruhua ni é re' ni'yaj ni é re' man'ānj. N̄i xuman ruhua ni é re' sisi 'nāj rian Yan'anj anj. ²⁸ Gahuī rian chrē sisi ga'nāj chruhua xungüi nan. Ngaa n̄i gahuī ruhua' yūnj chruhua xungüi nan n̄an'ānj rian chrē. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

²⁹ Ngaa n̄i gataj ni tsínj nico' Jesús:

—Yyaj n̄i a'mi n̄ica man'án re' rian únj. N̄i nitaj si a'mi rucu re' rian únj mánj. ³⁰ Yyaj n̄i ni'i ni únj sisi ni'í re' daran' nuguan'. N̄i nitaj si ruhuaj sisi n̄achin' snan'anj ni ngüi man'án re'. Daj si hua ni'í re' daj ani ruhua ni sij. Xi'í daj n̄i xuman ruhua ni únj sisi 'na' re' rian Yan'anj anj. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.

³¹ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Xuman ruhua ni é re' yyaj ní'. ³² Hua 'na' guisij güi. Ni hué hua guisij güi daj. Ni gaxa'ni daran' ni é re'. Ni nini yu'uj gunánj go'ngo ni é re' gan'anj án re'. Ni dunaj á re' urinj. Sanj sé si gunaj urinj mánj. Daj si niquin' chrē ngāj aj. ³³ Ni nuguan' nan ga'mī rian án re' sisj gahuin din'inj ruhua á re' xi'í si nicaj dugüi' ni é re' ngāj. Ni guiran' ni é re' sayun chruhua xungüi gaquin' nan. Sanj gahuin yya ruhua á re' si hua gui'yaj ganāj rian xungüi gaquin' nan anj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

17

Jesús ora por sus discípulos

¹ Ngaa guisij ga'mi Jesús nuguan' daj, ni ni'yaj sij xata'. Ni gataj sij:

—Tata chré', yyaj guisij hora daj. Ngaa ni nahuin 'uēj, gui'yáj re' huinj da'níj re'. Hué dan ni ga'mi sa' ni ngüi xi'í re', gui'yā. ² Hué re' riqui sisj guinicaj sūnj rian daran' ni ngüi xi'í si huin ruhua re' si ga ni'na' niganj daran' ni ngüi riquí re' riānj. ³ Tsínj ga ni'na' niganj huin tsínj ni'i man'án re' nga man'ānj. Ni urín re' huin Yan'anj xanga'. Ni yūnj huin Jesucristo tsínj ga'níj re' ga'nāj chruhua xungüi nan. ⁴ Ni ga'mi sa' ni ngüi man chruhua xungüi nan xi'í re' xi'í si ganahuij gui'yaj sūnj si riquí re' riānj. ⁵ Tata chré', yyaj ni riqui re' si nahuin 'uēj rián re' daj rún' gahuinj nga re' asij ngaa achin gahuin xungüi nan.

⁶ Ni hua digyānj rian ni tsínj ganacuí re' scanij ni ngüi sisj daj hua man'án re'. Ni gahuin ni sij nga man'án re'. Ni riquí re' ni sij riānj. Ni

dagahuin sa' ni sij si-nuguan' re'. ⁷ Yyaj ni ni'i ni sij sisi daran' si riquí re' riānj 'na' rian man'án re' aj. ⁸ Daj si ni nuguan' riquí re' riānj, ni digyānj rian ni sij. Ni garáj xina ni sij. Ni xacaj cuenta ni sij sisi 'na' yyāj rián re'. Ni guxuman ruhua ni sij sisi ga'nīj re' ga'nāj chruhua xungüi.

⁹ 'Ni achínj jni'yā rián re' xi'í ni sij. Nitaj si achínj jni'yā rián re' xi'í ni ngüi man chruhua xungüi gaquin' nan mánj. Sani achínj jni'yā rián re' xi'í ni tsínj riquí re' riānj. Daj si huin ni sij nga re'. ¹⁰ Daran' ni tsínj huin ngāj huin nga re' nej. Ni daran' ni tsínj huin nga re', ni hué ni sij huin ngāj nej. Ni a'mi sa' ni ngüi xi'ij, 'yaj ni sij. ¹¹ Yyaj ni si ganēj chruhua xungüi nan ga mánj. Sani gūna ni sij chruhua xungüi. Ni nucuīj rian nné re' ganēj. Tata chré' sa' nin' huín re'. Ngaa ni dugumi sa' re' ni tsínj riquí re' riānj nga si-fuerza man'án re'. Ni hué daj dugumi re' ni sij sisi uyan gahuin ni sij daj rún' huín re' nga man'ānj. ¹² Ngaa ganēj nga ni sij chruhua xungüi nan, ni dugumī ni sij nga si-fuerza man'án re'. Ni dugumī ni tsínj riquí re' riānj. Ni a 'ngo ni sij nun ga ni'ya mánj. Maan si ga ni'ya urin tsínj xi'i daj sisi gahuin yya daj rún' atáj re' rian si-nuguan' re'.

¹³ 'Yyaj ni nacuīj rian nné re'. Sani a'mi ni nuguan' nan ngaa nnēj chruhua xungüi sisi nin' ruhua gahuin nia' ruhua ni sij daj rún' huin nia' ruhuāj. ¹⁴ Ni hua digyānj si-nuguan' re' rian ni sij. Sani nun huin xan' ruhua ni tsínj man chruhua xungüi ni'yaj ni sí' ni sij. Daj si sé ni tsínj man chruhua xungüi nan huin ni sij. Ni sé daj huin man'ānj nej.

15 'Sé si achínj jni'yā rián re' sisi guiri re' ni sij chruhua xungüi nan mánj. Maan si huin ruhuāj si dugumi re' ni sij rian ni nuguan' xi'i. 16 Nitaj si huin ni sij nga ni tsínj man chruhua xungüi gaquin' nan. Ni da'nga' daj nitaj si huinj nga ni tsínj man chruhua xungüi nan mánj. 17 Gui'yaj nini re' ni sij sisi gahuin sa' ni sij nga si-nuguan' re' huin nuguan' xanga'. 18 Ni daj rún' ga'níj re' ga'nāj scanij ni ngüi man chruhua xungüi, ni da'nga' daj a'nī ni sij gan'anj ni sij scanij ni ngüi da nej. 19 Ni gahuin nini man'ānj gui'yaj súnj si-sún re' xi'í ni sij sisi gahuin nini ni sij rian gaquin', gui'yaj nuguan' xanga'.

20 'Ni sé si achínj jni'yā rián re' xi'í urin ni sij. Sanj achínj jni'yā rián re' xi'í ni ngüi guxuman ruhua ni'yaj man'ānj xi'í nuguan' nata' ni sij gunun ni sí'. 21 Tata chré', achínj jni'yā rián re' sisi uyan guñicaj dugüi' nin' daran' ni sij. Ni huin ruhuāj sisi gahuin ni sij nga nungüe' daj rún' huin urínj nga re', ni daj rún' huin urín re' ngāj. Ni 'ngo guñicaj dugüi' ni sij sisi guxuman ruhua ni tsínj man chruhua xungüi sisi ga'níj re' ga'nāj. 22 Ni daj rún' gahuin sa' 'uēj, gui'yáj re', ni hué daj gahuin sa' 'ueé ni sij gui'yā xi'í si uyan gahuin ni sij daj rún' hua nungüe'. 23 Ni daj rún' nné re' nimānj, ni da'nga' daj ganēj niman ni sij, ruhuāj aj. Ngaa ni guisij ni sij gahuin urin ni sij. Ngaa ni xacaj cuenta ni tsínj man chruhua xungüi sisi ga'níj re' ga'nāj. Ni xacaj cuenta ni sí' sisi 'i ruhuá re' ni'yáj re' ni tsínj riquí re' riānj, daj rún' 'i ruhuá re' ni'yáj re' man'ānj.

24 'Tata chré', huin ruhuāj sisi gane ni tsínj

riquí re' riānj ngāj rian ganēj. Ngaa nī guṇi'i ni sij daj hua sa' man'ānj, gui'yáj re'. Daj si hua 'i ruhuá re' ni'yáj re' man'ānj asij achin gui'yáj re' xungüi nan. ²⁵ Nīca yya 'yáj re' huín re' chrē. Nī nun ni'i ni ngüi man chruhua xungüi gaquin' nan man'án re'. Sanī ni'inj man'án re'. Nī ni'i ni tsínj nan sisi hué re' ga'nīj ga'nāj. ²⁶ Nī digyānj rian ni sij daj hua man'án re'. Nī da'nga' daj digyānj doj rian ni sij. Ngaa nī daj rún' 'i ruhuá re' ni'yáj re' man'ānj, nī hué daj ga 'i ruhua ni sij guṇi'i ni sij ni dugüi' ni sij, gui'yáj re'. Nī gane man'ānj niman ni sij, ruhuāj aj. —Daj gataj Jesús gunun Yan'anj.

18

Arresto de Jesús

¹ Ngaa nī guisíj ga'mi Jesús ni nuguan' daj, nī gahui sij ngā ni tsínj nico' sij gan'anj ni sij anéj chrej xinéj gu'naj Cedrón rian man 'ngo nnaa chrun. Nī gatúj sij ngā ni sí'. ² Nī tsínj gu'naj Judas, huín tsínj naga'ui' Jesús rian ni tsínj nicaj sun, nī guini'i sí' yu'uj daj. Daj si síj ga'i huan'anj Jesús yu'uj daj nahuín chre' sij ngā ni tsínj nico' sij. ³ Ngaa nī nicaj Judas 'ngo xi'nin' snado ngā go'ngo policía dugumi nuhui ga'na' ni sí' rian nne Jesús. Nī ga'nīj ni chrej a'nin' ngā ni tsínj fariseo ga'na' ni sí'. Nī nicaj ni sí' espada ngā candil nej, ca' nej, ga'na' ni sí'. ⁴ Sanī rian hua ni'i Jesús daran' si guṇan' sij, nī gahui sij nachínj snan'anj sij ni sí'. Nī gataj sij:

—Nī un tsínj nano' a ni é re' únj. —Daj gataj Jesús.

⁵ Ngaa n̄i:

—Jesús nazareno nano' ni únj. —Gataj ni sí'.

Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Huēj huin Jesús. —Gataj Jesús.

N̄i niq̄uin' Judas nḡa ni sí' yu'uj daj. N̄i huin sij tsínj naga'ui' Jesús rian ni tsínj nicaj sun. ⁶ N̄i ngaa gataj Jesús sisi hué sij huin tsínj nano' ni sí', n̄i guxun rūcu ni sí' ni man'an ni sí'. N̄i ganatúj ni sí' rian yo'ój. ⁷ Ngaa n̄i nachínj snan'anj rūhua' yún Jesús ni sí'. N̄i gataj sij:

—N̄i un tsínj nano' a ni é re' únj. —Gataj Jesús.

Ngaa ni:

—Jesús nazareno nano' ni únj. —Gataj ni sí'.

⁸ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Hua gatā gunun a ni é re' sisi huēj huin tsínj daj. N̄i sisi nano' ni é re' man'ānj, ngaa n̄i d̄una á re' sisi gan'anj ni tsínj nan. —Daj gataj Jesús.

⁹ N̄i da'nga' daj ga'mi Jesús sisi gāhuin yya daj rún' hua ga'mi sij rian Yan'anj: “Nun ga ni'ya n̄i a 'ngo ni tsínj riquí re' riānj.” Daj ga'mi Jesús gunun Yan'anj.

¹⁰ N̄i nicaj Simón Pedro 'ngo espada. N̄i ga'nin' sij tsínj 'yaj sun rian chrej a'nin'. N̄i güēj n̄in' chraquij sí', gui'yaj sij huin sí' 'ngo tsínj gu'naj Malco. ¹¹ Ngaa n̄i gataj Jesús gunun Pedro:

—Na'nij re' si-espada re' chruhua pena. Sisi riqui chrē si gūiran'ānj sayun nan, n̄i hua niān sisi hué daj gūiran'ānj. —Daj gataj Jesús gunun Pedro.

Jesús ante el sumo sacerdote

¹² Ngaa n̄i guida'a ni snado nej, tsínj a'nin' rian ni snado nej, ni policía niq̄uin' rian ni tsínj

israelita man'an Jesús. N̄i numíj ni sij sí'. ¹³ N̄i asij sini nicaj ni sij Jesús gan'anj ni sij ducuá tsínj gu'naj Anás. Daj si huin sí' chre chej Caifás. N̄i Caifás huin chrej a'nin' yo' daj. ¹⁴ N̄i hué Caifás daj huin tsínj gataj snan'anj rian ni tsínj israelita sisi sa' huin si gahui' urin tsínj daj xi'í daran' ni ngüi israelita.

Pedro en el patio de Anás

¹⁵ Ngaa n̄i nico' Simón Pedro nga ango tsínj nico' Jesús huaj nungüej sij nga Jesús. N̄i hua ni'i chrej a'nin' ango tsínj nico' Jesús daj. Xi'í daj n̄i gatúj sí' rian hua ta rian hue' daj nga Jesús. ¹⁶ San̄i gunáj Pedro ne' chrej xe' niquin' sij rian hue'. Ngaa n̄i gahui ango tsínj nico' Jesús daj tsínj ni'i chrej a'nin' gan'anj ga'mi sij nga yun'unj dugumi rian hue'. N̄i gatúj Pedro, gui'yaj sí'. ¹⁷ Ngaa n̄i nachínj snan'anj yun'unj dugumi rian hue' daj Pedro. N̄i gataj ún':

—Sé re' huin 'ngo tsínj nico' tsínj da a'. —Daj gataj ún' gunun Pedro.

Ngaa n̄i:

—Sēj huin mánj. —Gataj Pedro.

¹⁸ N̄i niquin' ni tsínj 'yaj sun nga ni policía dugumi nuhui ne' naran' ni sij yan'an. Daj si nuhuij. N̄i man ni sij nahuin guin ni sij xi'níj yan'an daj. N̄i niquin' Pedro nga ni sij nahuin guin sí' nga ni sij nej.

Anás interroga a Jesús

¹⁹ Ngaa n̄i gaxi'i chrej a'nin' daj nachínj snan'anj sí' Jesús xi'í ni tsínj nico' sij nga xi'í

nuguan' digyán sij rian ni ngüi nej. ²⁰ Ngaa n̄i gataj Jesús:

—Ga'mi rengāj rian daran' ni ngüi. N̄i n̄iganj digyānj rian ni ngüi chruhua si-nuhui ni é re' nga chruhua nuhui nico rian naran' ni tsínj israelita nej. N̄i nitaj si garij huīj nuguan' ga'mī mánj. ²¹ N̄i ʷn sin huin n̄i nachínj snan'ánj re' yūnj únj. N̄achin' snan'ánj re' ni ngüi gunun si-nuguan'ānj. Hué ni sij ni'i yya ʷn nuguan' ga'mī rian ni sij. —Daj gataj Jesús.

²² N̄i ngaa gataj Jesús daj, n̄i ra'ui ra'a 'ngo policia dugumi nuhui rian Jesús. N̄i gataj sí':

—N̄i hué daj ga'mi re' rian chrej a'nin' ní'. —Gataj sí' ga'mi huee sí' rian Jesús.

²³ Ngaa n̄i:

—Sis̄i ga'mī 'ngo nuguan' quij, n̄i gataj re' ʷn nuguan' quij huin ga'mī aj. San̄i sis̄i ga'mī nuguan' sa', n̄i ʷn sin huin n̄i ra'ui ra'á re' riānj únj. —Daj gataj Jesús gunun tsínj daj.

²⁴ N̄i anumi Jesús ga'n̄ij Anás gan'anj sí' rian Caifás huin sí' chrej a'nin'.

Pedro niega a Jesús

²⁵ N̄i niquin' Pedro nahuin guin sí' scanij ni sij xi'n̄ij yan'ān. Ngaa n̄i gataj ni sij gunun Pedro:

—Sé re' huin 'ngo tsínj nico' tsínj da a'. —Gataj ni sij.

Ngaa n̄i:

—Sēj huin mánj. —Gataj Pedro.

²⁶ Ngaa n̄i nachínj snan'anj 'ngo tsínj 'yaj sun rian chrej huin achij n̄in' Pedro. N̄i huin sí' dugüi' tsínj ga'nin' Pedro chraquij. N̄i gataj sí':

—Sé re' huin si guini'ĩnj nga Jesús riqui ni chrun da nej a'. —Daj gataj sí'.

²⁷ Ni:

—Sěj huin mánj. —Gataj ruhua' yún Pedro.

Ni 'ngõ hora gaguáj do'loj du'ua xú'.

Jesús ante Pilato

²⁸ Ngaa ni nicaj ni sij Jesús gahui ni sij ducua Caifás. Ni gan'anj ni sij ducuasun. Ni nigan' acuan' huin ni nun ga'ue gatu ni tsínj israelita chruhua ducuasun. Daj si nitaj chrej riqui si-ley ni sij sisi gatu ni sij güi huin gui'yanj. Ni sisi hué daj gui'yaj ni sij, ni si ga'ue xa sti'ni ni sij gui'yanj pascua xi'í si gahuin xi'i ni sij rian Yan'anj, gui'yaj ducuasun daj, ataj si-ley ni sij.

²⁹ Yu'uj daj ni gahui Pilato ga'mi sí' nga ni tsínj daj. Ni gataj sí':

—Ni un gaquin' da'ui tsínj nan, ni a'mi gaquin' ni é re' xi'í sij únj. —Daj gataj Pilato.

³⁰ Ngaa ni:

—Sisi nitaj gaquin' da'ui sij, ni si nariqui ni únj rián re' mánj. —Daj gataj ni tsínj israelita.

³¹ Ngaa ni gataj Pilato:

—Nicaj ni é re' sij gan'anj ni é re'. Ni nagui'yaj yya ni é re' nga sij daj rún' ataj si-ley ni é re' aj. —Gataj Pilato.

Ngaa ni gataj ni sij:

—Sani ni únj ni tsínj israelita, ni nitaj chrej hua sisi dagahui' ni únj a 'ngõ ni ngüi mánj. —Daj gataj ni sij.

³² Ni hué daj gataj ni sij sisi gahuin yya daj rún' gataj Jesús sisi daj gahui' sij.

³³ Ngaa n̄ natúj ruhua' yún Pilato chruhua ducuasun. Ngaa n̄ gaquínj sij ga'na' Jesús. N̄ nachínj snan'anj sij sí'. N̄:

—Hué re' huin rey rian ni ngüi israelita ní'.
—Daj gataj Pilato.

³⁴ Ngaa n̄ gataj Jesús:

—N̄ hué daj atáj re' güenda man'án re' ní'. As̄i hua ango tsínj nata' rián re' xi'ij sa'. —Daj gataj Jesús.

³⁵ Ngaa n̄ gataj Pilato:

—As̄i huēj huin 'ngo tsínj israelita, ruhua re' ní'. N̄ dugüi' man'án re' nga ni chrej a'nin' hué ni sij nariqui man'án re' riánj. N̄ un gaquin' da'uí re' únj. —Daj gataj Pilato.

³⁶ Ngaa n̄ gataj Jesús:

—Sé rian xungüi gaquin' nan huin rian nicaj s̄un̄j mánj. Sis̄i hué daj huin n̄ gunun' ni tsínj nico' man'ánj xi'ij. Ngaa n̄ si naga'ui' ni sij man'ánj rian ni tsínj israelita mánj. San̄i sé rian xungüi gaquin' nan huin rian nicaj s̄un̄j mánj.
—Daj gataj Jesús.

³⁷ Ngaa n̄:

—Hué re' huin 'ngo rey ní'. —Gataj Pilato.

N̄:

—Hué man'án re' ataj sis̄i huin̄j 'ngo rey aj. Xi'í nan ga'ngā chruhua xungüi. N̄ xi'í nan ga'nāj sis̄i ga'mī nuguan' xanga' gunun ni ngüi. N̄ daran' ni ngüi ruhua gunun nuguan' xanga', n̄ unun ni sij nuguan' xanga' a'mī. —Daj gataj Jesús gunun Pilato.

³⁸ Ngaa n̄:

—N̄ un sin huin nuguan' xanga' ruhua re' únj.
—Gataj Pilato.

Ngaa n̄i gahui ruhua' yún sij ga'mi sij nga ni tsínj israelita. N̄i gataj sij:

—N̄i a 'ngo gaquin' na'ue nari'ij xi'í tsínj da mánj. ³⁹ San̄i hué 'ngo ducúan̄j ni é re' huin sisi go'ngo gui'yanj pascua, n̄i guir̄ij 'ngo tsínj nun ducuağa'. Ngaa n̄i huin ruhua ni é re' sisi guir̄ij tsínj nan tsínj huin si-rey ni tsínj israelita ní'. —Daj gataj Pilato.

⁴⁰ Ngaa n̄i gaguáj ruhua' yún ni sij. N̄i gataj ni sij:

—S̄i guir̄i re' tsínj nan mánj. San̄i sa' huin sisi na'nij naj ra'á re' Barrabás ga'an̄j sí'. —Daj gataj ni sij gaguáj ni sij rian Pilato.

N̄i Barrabás huin 'ngo tsínj tu.

19

¹ Hué dan n̄i ga'nin' Pilato sun sisi ga'ui' ni sij nne' xiráj Jesús. ² Ngaa n̄i run'un ni snado 'ngo ya'a tanj, gui'yaj ni sij 'ngo corona ga'n̄ij ni sij chra Jesús. N̄i ga'n̄ij ni sij 'ngo atsij rian rumi' mare xá Jesús gunun sí'. ³ Ngaa n̄i gataj ni sij gunun Jesús:

—Hua 'ueé nin' si-rey ni tsínj israelita. —Daj gaguáj ni sij ga'mi ducu ni sij ni'yaj ni sij Jesús.

N̄i gara'ui ra'a ni sij rian Jesús nej.

⁴ Ngaa n̄i gahui ruhua' yún Pilato ne' chrej xe'. N̄i gataj sij gunun ni tsínj israelita:

—N̄i'yaj á re'. Yyaj n̄i nicā sij 'nāj rian án re'. Ngaa n̄i ga'ue xacaj á re' cuenta sisi nitaj gaquin' da'ui sij nari'ij mánj. —Daj gataj Pilato.

⁵ Ngaa n̄i gahui Jesús xe'. N̄i nun chra sí' corona tanj. N̄i nun sí' atsij rian rumi' mare daj. N̄i gataj Pilato:

—Hué tsínj nan niquin' rian án re' aj. —Gataj Pilato.

⁶ Nì ngaa guini'i ni chrej a'nin' ngā ni policia dugumi nuhui, nì gaguáj ni sij. Nì:

—Doco' re' sij rian rugutsj. Doco' re' sij rian rugutsj aj. —Daj gaguáj ni sij.

Ngaa nì gataj Pilato:

—Nìcaj á re' gan'anj án re', nì doco' a ni é re' rian rugutsj sij. Güendāj, sanì na'ue nari'ij un gaquin' da'ui sij mánj. —Daj gataj Pilato.

⁷ Ngaa nì gataj ni tsínj israelita:

—Nìcaj ni únj 'ngō ley. Nì ataj si-ley ni únj sisi hua nian gahui' sij. Daj si ataj sij sisi huin sij da'níj Yan'anj.

⁸ Nì ngaa gunun Pilato nuguan' daj, nì nāanj guxu'ui' nìn' ruhua sij. ⁹ Ngaa nì gatúj ruhua' yún sij chruhua ducuasun. Nì nachínj snan'anj sij Jesús. Nì:

—Nì a 'nā' re' únj. —Gataj Pilato.

Sanì a 'ngō nuguan' nun danicaj Jesús mánj.

¹⁰ Ngaa nì gataj Pilato:

—Nì sī ga'mí re' ngāj ga a'. Nun ni'í re' sisi nicaj sūnj sisi ga'ue docōj rian rugutsj sō' ga a'. Nì ga'ue ga ní'nij rián sō', guì'yā nej ga a'. —Daj gataj Pilato.

¹¹ Ngaa nì gataj Jesús:

—Sisi nun riqui Yan'anj sun guñicaj re', nì sī gunucuáj re' guñicaj re' sun riánj mánj. Xi'í daj nì tsínj nariqui man'ānj rián re', nì da'ui sij nico gaquin' daj ngā man'án re' aj. —Daj gataj Jesús.

¹² Ngaa nì asij hora daj, nì nano' Pilato daj guì'yaj sij, nì nā'ni ra'a sij Jesús. Sanì gaguáj ni tsínj israelita. Nì gataj ni sij:

—Sis̄i n̄a'nij ra'á r̄e' ts̄ínj nan, n̄i nitaj si nicaj dugüi' r̄e' nḡa rey gu'naj César mánj. Daran' ni ts̄ínj 'yaj rey man'an, n̄i unun' ni sij nḡa César. —Daj gaguáj ni sij.

¹³ N̄i ngaa gunun Pilato nuguan' daj, n̄i guiri sij Jesús x̄e'. N̄i gan'anj ḡane sij rian mesa rian nagui'yaj yya sij ni gaquin'. N̄i yu'uj daj gu'naj Gabata snan'anj hebreo. N̄i nuguan' daj huin ruhuaj gata 'nḡo yu'uj ngaj yej niá'. ¹⁴ N̄i ruhua guis̄ij ga x̄uhuij güi ngaa gui'yaj xugüi ni ngüi israelita xi'í gui'yanj pascua. Ngaa n̄i gataj Pilato gunun ni ts̄ínj israelita:

—Hué si-rey ni é r̄e' niquin' rian án r̄e' nan. —Daj gataj Pilato.

¹⁵ San̄i gaguáj ni sij. N̄i:

—N̄icaj r̄e' sij ḡan'anj r̄e' d̄oco' r̄e' rian ruguts̄i aj. —Daj gataj ni sij.

Ngaa n̄i nachínj snan'anj Pilato ni sij, n̄i gataj sí':

—As̄i huin ruhua á r̄e' sis̄i d̄oc̄ōj si-rey ni é r̄e' rian ruguts̄i, ruhua á r̄e' ní'. —Daj gataj Pilato.

Ngaa n̄i:

—Urin rey gu'naj César huin rian ni únj. Nitaj ango mánj. —Daj gataj ni chrej a'nin' gunun Pilato.

¹⁶ Ngaa n̄i naga'ui' Pilato Jesús ra'a ni sij sis̄i n̄icaj ni sij Jesús ḡan'anj d̄oco' ni sij sí' rian ruguts̄i. Hué dan n̄i nicaj ni sij Jesús gan'anj ni sij.

Crucifixión y muerte de Jesús

¹⁷ Ngaa n̄i gata man'an Jesús si-ruguts̄i sij gan'anj sij chr̄a dacan gu'naj chr̄a cúj níman.

Ni snan'anj hebreo gu'naj Gólgota. ¹⁸ Ni hué yu'uj daj gari ni sij gaquj Jesús doco' ni sij rian rugutsi sí'. Ni doco' ni sij yahuij tsínj daj rian yahuij rugutsi. Ni nico' Jesús dani nungüej sí'. ¹⁹ Ngaa ni ga'nin' Pilato sun sisi garun ni sij 'ngo ruguechra' chra rugutsi guinun letra. Ni gataj letra daj: "Jesús Nazareno huin sí' Rey rian ni ngüi israelita." Daj gataj letra daj. ²⁰ Ni nico ni tsínj israelita gaya letra daj si nichrun' du'ua xuman' Jerusalén huin doco' ni sij Jesús rian rugutsi. Ni hua nica garun Pilato letra daj snan'anj hebreo nga snan'anj latín nej, snan'anj griego nej.

²¹ Xi'í daj ni gataj ni chrej a'nin' rian Pilato:

—Si garún re' sisi si-rey ni ngüi israelita huin sij manj. Maan si garun re' sisi ataj man'an sij sisi hué sij huin si-rey ni ngüi israelita aj. —Daj gataj ni sij.

²² Ni:

—Si hua garünj ni hué daj gaj. —Gataj Pilato gunun ni sí'.

²³ Ngaa guisij doco' ni snado Jesús rian rugutsi, ni nacaj ni sij si-gan' Jesús. Ni gura' da'aj ni sij gan'anj mando si-gan' sí'. Ni nacaj go'ngo ni snado daj da'aj atsijs go'ngo sij. Ni nacaj ni sij atsijs manta gunun Jesús. Ni sé atsijs nanuhua ni sij huin-ín'. Sanj atsijs anánj ni sij huin. ²⁴ Xi'í daj ni gataj ni dugüi' ni snado:

—Sanj si gutsi' né' manj. Sanj ducu né' sisi daj hua né' gui'yaj gana ncaj atsijs nan. —Daj gataj ni sij.

Ni hué daj gataj ni sij sisi gahuin yya daj rún' gataj si-nuguan' Yan'anj:

Nura' da'aj ni sij si-gan'ānj.
 Nī ducu ni sij sisi n̄caj ni sij mantāj.
 Hué daj gataj si-nuguan' Yan'anj.

Nī da'nga' daj gui'yaj ni snado daj.

²⁵ Nī niquin' n̄ichrun' nni Jesús rian rugutsi
 nga xugüij unj nej, María nica Cleofas nej, María
 Magdalena nej. ²⁶ Nī ngaa guini'i Jesús sisi
 niquin' nuguan'an nni sij nga tsínj nico' sij huin
 sí' tsínj 'i ruhua sij, ngaa n̄i gataj sij gunun nni
 sij:

—Nnānj, tsínj niquin' daj gahuin da'níj re' aj.
 —Daj gataj Jesús.

²⁷ Ngaa n̄i gataj Jesús gunun tsínj nico' sij daj:

—Yun'unj xana nan gahuin nní re' aj. —Daj
 gataj Jesús.

Nī asij hora daj n̄i nahuin ra'a tsínj daj nni
 Jesús sisi gane ún' ducua sí' dugumi sí'.

²⁸ Nī ngaa guisij gataj Jesús nuguan' daj, n̄i
 guini'i sij sisi gahuin yya daran' si gataj si-
 nuguan' Yan'anj xi'í sij. Ngaa n̄i gataj sij:

—Nago'ōj nnee aj. —Daj gataj Jesús.

²⁹ Nī nne 'ngō siu n̄un nnee vino yu yu'uj daj.
 Nī jniyaj ni sij vino daj chr̄a si rún' hua gachij
 daj. Nī guta' ni sij gachij daj chr̄a 'ngō riu. Ngaa
 n̄i duguin' ni sij du'ua Jesús. ³⁰ Nī ngaa guisij
 go'o Jesús vino yu daj, n̄i gataj sí':

—Ganahuij sun gui'yā. —Daj gataj Jesús.

Hué dan n̄i guinico' n̄ij Jesús chr̄a sij, n̄i gahui'
 sij.

El costado de Jesús traspasado

³¹ Nī huin di'n̄i güi ngaa gahuin gui'yanj pas-
 cua. Nī na'uej ni tsínj israelita sisi guinico' anin'

hua'nij níman rian rugutsi güi naránj ruhua ni sij. (Daj si güi gue huin ngaa naránj ruhua ni sij daj.) Hué daj ni gachínj jni'yaj ni sij rian Pilato sisi ga'nij sí' ni snado gan'anj duguaran' ni sí' da'mañ anin' hua'nij tsínj nico' rian ni rugutsi daj. Ni nicaj ni sí' ni níman daj gan'anj ni sí' ango yu'uj, ruhua ni sij. ³² Ngaa ni gan'anj ni snado duguaran' ni sij da'mañ 'ngo tsínj daj. Ni hué daj gui'yaj ni sij nga ango tsínj nico' nuguan'an nga Jesús. ³³ Sanj ngaa ga'na' ni sij rian nico' Jesús, ni guini'i ni sij sisi hua gahui' sí'. Yu'uj daj ni nun duguaran' ni sij da'mañ sí' ga mánj. ³⁴ Sanj xa'uij 'ngo snado lanza gatín Jesús. Ni 'ngo hora gahui tun hua nnee gatín sí'.

³⁵ Ni tsínj nata' nuguan' nan, ni hué sij guini'i daran' si gahuin. Ni xanga' si-nuguan' sij. Ni nata' sij nuguan' nan sisi guxuman ruhua ni é re' guini'i ni é re' Jesús.

³⁶ Ni hué daj gahuin sisi gahuin yya daj rún' gataj si-nuguan' Yan'anj: “Ni a 'ngo cúj Jesús nun garan' mánj.” Daj gataj si-nuguan' Yan'anj.

³⁷ Ni gataj ango si-nuguan' Yan'anj: “Guini'yaj ni sij tsínj xa'uij ni sij lanza.” Daj gataj ango si-nuguan' Yan'anj xi'í Jesús.

Jesús es sepultado

³⁸ Hué dan ni da' síj ni ga'na' 'ngo tsínj gu'naj José. Ni nne sij 'ngo yu'uj gu'naj Arimatea. Ni guinico' huij sij Jesús. Daj si xu'ui' sij ni'yaj sij ni tsínj israelita. Ngaa ni gachínj jni'yaj sij rian Pilato sisi ga'uej sí' guinicaj sij níman gan'anj sij. Ngaa ni garáj xina Pilato. Hué dan ni ga'na' sij ni nicaj sij níman Jesús gan'anj sij. ³⁹ Ni hué

daj ga'na' tsínj gu'naj Nicodemo tsínj ga'mi nga Jesús ne' n̄i asij ná. N̄i nicaj sí' ga'na' sí' 'ngo si huij xia kilo si nachej dugüi' mirra nga aloé huin si quin' daj. ⁴⁰ Hué dan n̄i guida'a n̄ungüej sij níman Jesús. N̄i dutáj n̄ungüej sij atsij manta sa' sí'. N̄i garij n̄ungüej sij gono'o guin' daj riqui manta Jesús. Daj si hué daj huin ducuánj nicaj ni tsínj israelita ngaa achin' ni sij níman. ⁴¹ N̄i r̄ian doco' ni sij Jesús rian rugutsi, n̄i ngaj 'ngo nnaa chrun. N̄i dani nnaa chrun daj táj 'ngo yu'uj huej. N̄i hua gaya' ni sij yu'uj huej daj sisi gachin' ni sij níman. Sani a 'ngo níman nun gachin' ni sij yu'uj da mánj. ⁴² Hué dan n̄i xi'í si 'yaj xugüi ni tsínj israelita sisi gahuin gui'yanj pascua, n̄i xi'í si nichrun' táj yu'uj daj, n̄i gan'anj gachin' n̄ungüej sij Jesús.

20

La resurrección

¹ N̄i ngaa ruhua guerenga' n̄igan' acuan' güi gudungu ngaa hua r̄umi', n̄i gan'anj n̄i'yaj María Magdalena rian gachin' Jesús. N̄i guini'i unj sisi nitaj yej hua ránj rian yu'uj daj. ² Yu'uj daj gunánj unj gan'anj unj rian nne Simón Pedro nga ango tsínj nico' Jesús huin sí' tsínj 'i ruhua Jesús. Ngaa n̄i gataj unj:

—Guiri ni sij Señor riqui yu'uj huej gan'anj ni sij. Sani nun ni'i únj n̄i a gan'anj nicaj ni sij mánj.
—Daj gataj María.

³ Ngaa n̄i gahui Pedro nga ango tsínj nico' Jesús gan'anj n̄i'yaj n̄ungüej sij rian yu'uj daj. ⁴ N̄i gunánj n̄ungüej sij. Sani gunánj yoq̄ doj ango

tsínj daj daj nga Pedro. Nì guisíj sini sij rian yu'uj da guisíj Pedro. ⁵ Nì ga' nìtu sij ni'yaj sij chruhua yu'uj daj. Nì guini'i sij rian ngaj atsij. Sanì nun gatu sij mánj. ⁶ Nì nico' Simón Pedro guisíj sí' rucu sij. Nì gatúj sí' guini'yaj sí'. Nì guini'i sí' ni atsij ngaj nej. ⁷ Nì hué daj guini'i Pedro atsij gani'yanj chr̄a Jesús. Sanì nitaj si ngaj nūguan'an-án' ngā ango atsij guini'i sij daj. Sanì ngaj nini atsij daj narumi-í' ngaj-á' aj. ⁸ Ngaa nì gatúj ango tsínj nico' Jesús tsínj guisíj sini daj. Nì guini'yaj sí', nì guxuman ruhua sí' sisi ganá'nij Jesús. ⁹ Daj si achin gara da'nga' ruhua nūngüej sij si ataj si-nūguan' Yan'anj sisi hua nian gāna'nij Jesús scanij ni níman. ¹⁰ Ngaa nì nanicaj nūngüej sij nan' sij rian ni dugüi' sij.

Jesús se aparece a María Magdalena

¹¹ Nì niquin' María aco unj du'ua yu'uj daj. Nì aco María ga' nìtu unj ni'yaj unj chruhua yu'uj rian gachin' Jesús. ¹² Nì guini'i unj huij ángel nūn atsij gatsi nne rian gachin' Jesús. Nì 'ngō ángel nne rian guingaj chr̄a Jesús. Nì ango-ó' nne rian guingaj dacój sí'. ¹³ Ngaa nì nachínj snan'anj nūngüej ángel María. Nì gataj nūngüej sij:

—Xica'uí', un sin huin nì acó rē' únj. —Daj gataj nūngüej sij.

Ngaa nì gataj María:

—Nica'j ni sij Señor nico' man'ānj gan'anj ni sij. Sanì nun ni'ínj nì a gan'anj nica'j ni sij mánj. —Daj gataj María gunun nūngüej ángel daj.

14 Nĭ ngaa gataj unj nuguan' daj, nĭ nanicaj unj ni'yaj unj. Nĭ guini'i unj Jesús niquin' sí' rian unj. Sanĭ nun nanĭ'i unj sij.

15 Ngaa nĭ gataj Jesús:

—Xica'uĭj, un sin huin nĭ acó re' únj. Nĭ un tsínj nanó' re' únj. —Daj gataj Jesús.

Nĭ gani ruhua unj sisĭ tsínj dugumi nnaa chrun huin sij. Yu'uj daj gataj unj:

—Señor, sisĭ hué re' nicaj gan'anj sij, ngaa nĭ gataj re' sisĭ nĭ a gan'anj nicáj re' sij. Ngaa nĭ gan'anj nacā sij. —Daj gataj María.

16 Ngaa nĭ:

—María. —Gataj Jesús.

Ngaa nĭ nanicaj unj gataj unj snan'anj hebreo:

—Raboni. —Gataj María.

(Nĭ Raboni huin ruhuj gata Maestro).

17 Ngaa nĭ gataj Jesús:

—Sĭ guida'á re' man'anj si achin gahui nan'anj rian chrē. Sanĭ güij nata' re' gunun ni jnān sisĭ nan'anj rian nne chrē huin chrē ni é re' nej. Dan'ān huin nĭ Dan'anj ni é re' huin nej. —Daj gataj Jesús gunun María.

18 Ngaa nĭ nan' María Magdalena nata' unj rian ni tsínj nico' Jesús sisĭ guini'i unj Señor. Nĭ hué daj nata' unj si gataj sí' gunun unj nej.

Jesús se aparece a los discípulos

19 Nĭ ngaa guinĭ güi gudungu daj, nĭ naránj ni tsínj nico' Jesús rian hue' mán ni sij. Daj si xu'ui' ni sij ni'yaj ni sij ni tsínj israelita. Ngaa nĭ gurugüi' Jesús ganiquin' sí' scanij ni sij. Nĭ gataj sí':

—Gahuin din'inj ruhua á re'. —Daj gataj Jesús.

²⁰ Ngaa guisíj ga'mi Jesús nuguan' daj, n̄i digyán sij ra'a sij ngā gat̄in sij rian ni sí'. N̄i gahuin niā' ruhua ni sí' ni'yaj sí' Señor.

²¹ Ngaa n̄i gataj ruhua' yún Jesús:

—Gahuin din'inj ruhua ni é re'. Daj rún' ga'n̄ij chrē ga'nāj, n̄i da'nga' daj a'n̄i gan'anj ni é re' chruhua xungüi nej. —Daj gataj Jesús.

²² Guisíj ga'mi Jesús daj, n̄i ga'yanj sij rian ni sí'. N̄i gataj sij:

—Nahuin ra'a á re' Espíritu Santo nánj. ²³ Sisi guñicaj á re' niman nico xi'í gaquin' 'yaj ni ngüi, ngaa n̄i guñicaj Yan'anj niman nico xi'í gaquin' daj. San̄i sisi s̄i guñicaj ni é re' niman nico xi'í gaquin' 'yaj ni ngüi, ngaa n̄i s̄i guñicaj Yan'anj niman nico nej mánj. —Daj gataj Jesús.

Incredulidad de Tomás

²⁴ N̄i 'ngo ni xuhuij dugüi' ni tsínj nico' Jesús huin tsínj gu'naj Tomás gu'naj sí' Dídimó nej. N̄i nitaj Tomás nne ngaa gurugüi' Jesús rian ango ni tsínj daj. ²⁵ Ngaa n̄i gataj ango ni tsínj nico' Jesús gunun Tomás:

—Guini'i ni únj, Señor. —Daj gataj ni sij.

San̄i:

—N̄i sisi s̄i guini'inj rian guiran' xi'i ra'a sij gui'yaj gaquíj, n̄i sisi s̄i diguī chrā ra'āj rian guiran' xi'i daj ngā gat̄in sij, n̄i s̄i guxuman ruhuāj sisi ganá'nij sij mánj. —Daj gataj Tomás gunun ni sij.

²⁶ N̄i ngaa gachin ango t̄unj güi, n̄i naran' ruhua' yún ni tsínj nico' Jesús chruhua hue'. N̄i nne Tomás ngā ni sij. N̄i n̄unj si hua ránj rian

hue', sanj narugüi' Jesús ganiquin' sí' scanij ni sij. Ni:

—Gahuin din'inj ruhua á re'. —Gataj Jesús.

²⁷ Ngaa nj gataj Jesús gunun Tomás:

—Diguíj re' chra ra'á re' chruhua ra'āj nan. Ni nj'yaj re' daj hua ra'āj nánj. Ni jnućuá re' ra'á re', ni diguíj re' ra'á re' gatīnj. Ngaa nj gahuin yya ruhuá re' sisi ganá'nij man'ānj. Ni guxuman ruhuá re' nj'yaj re' man'ānj. —Daj gataj Jesús gunun Tomás.

²⁸ Ngaa nj:

—Huín re' Señor nicōj aj. Ni Dan'ān huín re' nej. —Gataj Tomás gunun Jesús.

²⁹ Ngaa nj gataj Jesús:

—Xuman ruhuá re' ni'yáj re' man'ānj xi'í si guini'í re' yūnj ní'. Hua 'ueé rian ni ngüi guxuman ruhua ni'i man'ānj ngaa achin guini'i ni sij yūnj. —Daj gataj Jesús gunun Tomás.

El propósito del libro

³⁰ Ni gui'yaj Jesús ga'i ango si sa' nico guini'i ni tsínj nico' sij. Sanj nitaj si hua nica ni nuguan' daj rian libro nan mánj. ³¹ Sanj ni nuguan' nan hua nica rian libro nan sisi guxuman ruhua ni é re' sisi Jesús huin Cristo da'níj Yan'anj. Ni xi'í si xuman ruhua á re' ni'yaj á re' sij, ni ga nj'na' njganj niman án re', gui'yaj sij.

21

Jesús se aparece a siete de sus discípulos

¹ Ngaa nj gachin doj nj gurugüi' ruhua' yún Jesús rian ni tsínj nico' sij ngaa nne ni sij du'ua laguna xachij gu'naj Tiberias. Ni nan huin si

gui'yaj Jesús ngaa gurugüi' sij rian ni sí': ² Nĭ nne nüguan'an Simón Pedro ngā Tomás tsínj gu'naj Gemelo nej, Natanael tsínj 'nā' xuman' Caná huin xuman' ngaj estado Galilea nej, nungüej da'níj Zebedeo nej, yahuij tsínj nico' Jesús nej.

³ Ngaa nĭ:

—Gan'anj guida'ā xucuj. —Daj gataj Pedro.

Nĭ:

—Hué daj gan'anj ni únj ngā re' nej. —Daj gataj ni tsínj nne ngā sij.

Hué dan nĭ gan'anj ni tsínj daj. Nĭ gahui ni sij 'ngō riō achéj rian nnee. Sani nĭ a 'ngō xucuj nun guida'a ni sij yan' daj.

⁴ Nĭ ngaa ruhua guixiguin, nĭ niquin' Jesús du'ua laguna daj. Sani nun nani'i ni tsínj nico' Jesús man'an sí'. ⁵ Ngaa nĭ nachínj snan'anj Jesús ni sij. Nĭ gataj sí':

—Hua si xa á re' ní'. —Gataj Jesús.

—Nitaj mánj. —Gataj ni sij.

⁶ Ngaa nĭ gataj Jesús:

—Dunij a ni é re' nnánj ne' chrej ra'a sã' riō, nĭ guida'a á re' xuj aj. —Daj gataj Jesús.

Ngaa nĭ gui'yaj ni sij daj rún' gataj Jesús. Hué dan nĭ nun gahuin nucuj ni sij guiri ni sij nnánj chruhua nnee xi'í si ducu gara xuj chruhua nnánj. ⁷ Ngaa nĭ hua 'ngō tsínj nico' Jesús huin sí' tsínj 'i ruhua ni'i Jesús. Nĭ gataj sí' gunun Pedro:

—Hué sij huin Señor. —Daj gataj sí'.

Nĭ ngaa gunun Pedro sisi Señor huin, nĭ 'ngō hora ganun sij si-gan' sij. (Daj si hua guiri sij si-gan' sij.) Nĭ güéj sij man'an sij chruhua nnee.

⁸ Nĭ guisíj ango ni tsínj nico' Jesús du'ua laguna daj ngā riō. Nĭ anucuj ni sij nnánj gara xucuj

daj. Daj si achin ango ciento metro guisij ni sij du'ua nnee daj. ⁹ Ni ngaa nanij ni sij chruhua rio, ni guini'i ni sij anun yan'an. Ni taj 'ngo xucuj rian yan'an. Ni man chrachrunj nej. ¹⁰ Ngaa ni gataj Jesús gunun ni sij:

—Nicañ á re' doj xucuj guida'a ni é re' ga'na' á re'. —Daj gataj Jesús.

¹¹ Ngaa ni gahui Simón Pedro. Ni ganucuj sij nnánj gara xucuj xxi guisij sij rian yo'ój. Ni nun 'ngo ciento táj huñj xia xa'nij xucuj chruhua nnánj daj. Ni nunj si nico xuj nun, sanj nun xi'nij manj.

¹² Ngaa ni:

—Gahua' anin' é re' raruhua anin' é re'. —Daj gataj Jesús.

Ni a 'ngo ni tsínj nico' Jesús nun guisij ruhua nachinj snan'anj sí' un tsínj huin sí'. Daj si hua ni'i ni sij sisj Señor huin sí'. ¹³ Ngaa ni gahuin nichrun' Jesús guida'a sij chrachrunj daj ga'ui' sij rian ni sí'. Ni hué daj gui'yaj sij nga xucuj nej.

¹⁴ Ni hué nan guisij hua'nij gurugüi' Jesús rian ni tsínj nico' sij ngaa guisij ganá'nij sij scanij ni niman.

Apacienta mis ovejas

¹⁵ Ngaa guisij ganahuij raruhua ni sij, ni nachinj snan'anj Jesús Simón Pedro. Ni gataj sij:

—Simón, da'nij Jonás. Ni 'i ruhua re' ni'yaj re' doj man'anj daj nga ni tsínj nan ga ní'. —Daj gataj Jesús.

Ngaa ni:

—Xanga' ni'í re' sisi 'i ruhuāj ni'yā man'án re' Señor. —Daj gataj Pedro.

Ngaa ni:

—Ga'ui' re' si xa ni dānj xachij 'nij. —Gataj Jesús.

¹⁶ Ngaa ni nachínj snan'anj ruhua' yún Jesús Pedro. Ni gataj sij:

—Simón, da'níj Jonás. Ni 'i ruhuá re' ni'yáj re' man'ānj ní'. —Daj gataj Jesús.

—Xanga' ni'í re' sisi 'i ruhuāj ni'yā man'án re' Señor. —Gataj Pedro.

Ngaa ni:

—Dugumi re' ni dānj xachij. —Gataj Jesús.

¹⁷ Ngaa ni síj hua'nij nachínj snan'anj Jesús Pedro. Ni gataj sij:

—Simón, da'níj Jonás. Ni 'i ruhuá re' ni'yáj re' man'ānj ní'. —Daj gataj Jesús.

Ngaa ni ganani ruhua Pedro. Daj si síj hua'nij nachínj snan'anj Jesús sij daj. Ngaa ni gataj Pedro:

—Ni'í re' daran'anj Señor. Ni ni'í re' sisi 'i ruhuāj ni'yā man'án re'. —Daj gataj Pedro.

Ngaa ni:

—Ga'ui' re' si xa ni dānj xachij. ¹⁸ Xanga' atā gunun re' sisi ngaa hua lí re', ni ninún re' si-gán' re' gan'ánj re' ni a garan' ruhuá re' gan'ánj re'. Saní ngaa gachij re' ni jnucuáj re' nungüej ra'á re'. Ni na'nij ango sij si-gán' re' xá re'. Ni nıcaj sij man'án re' gan'anj sij rian na'uej ruhuá re' gan'anj re'. —Daj gataj Jesús gunun Pedro.

¹⁹ Ni nga ni nuguan' daj ni digyán Jesús rian Pedro daj guıran' sí' gahui' sí'. Ni digyán sij daj

ga'mi sa' ni ngüi xi'í Yan'anj ngaa guini'i ni sij daj gahui' Pedro. Ngaa ni gataj Jesús gunun Pedro:

—Guinicó' re' yünj anj. —Daj gataj Jesús.

El discípulo amado

²⁰ Ngaa ni nanicaj Pedro. Ni guini'i sij nico' ango tsínj nico' Jesús huin sí' tsínj 'i ruhua ni'yaj Jesús. Ni hué tsínj daj huin tsínj nne xi'níj Jesús ngaa xa sti'ni ni sij ngaa riqui. Ni tsínj daj huin tsínj nachínj snan'anj Jesús un tsínj huin si naga'ui' Jesús rian ni tsínj nicaj sun. ²¹ Ni ngaa guini'i Pedro tsínj nico' daj, ni nachínj snan'anj sij Jesús. Ni gataj sij:

—Señor, daj guiran' tsínj nan únj. —Daj gataj Pedro.

²² Ngaa ni gataj Jesús:

—Sisi huin ruhuāj sisi gūna sij da nanicaj ruhua' yünj ga'nāj, ni un sin gui'yáj re' únj. Guinicó' man'án re' man'ānj. —Daj gataj Jesús gunun Pedro.

²³ Ngaa ni gaxa'ni nuguan' nan scanij ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Jesús. Ni gani ruhua ni sij sisi si gahui' tsínj nico' Jesús daj. Sani nun gataj Jesús sisi si gahui' tsínj da mánj. Maan si gataj sij nuguan' nan: “Sisi huin ruhuāj sisi gūna sij da nanicaj ruhua' yünj, ni un sin gui'yáj re' únj.” Hué daj ga'mi Jesús.

²⁴ Ni huēj huin tsínj nico' Jesús daj. Ni huēj huin tsínj natāj ni nuguan' nan rian ni ngüi. Ni arünj nuguan' nan rian yanj nej. Ni ni'i né' sisi xanga' si-nuguan'ānj. ²⁵ Ni hua ga'i ango ni rasun gui'yaj Jesús nej. Ni sisi garun ni sij go'ngo ni rasun gui'yaj Jesús rian yanj, ngaa ni si ga'ue

gunucuj ni ngüi nara sa' ni sij ni libro sisi nun
garun ni sij manj.

**Si-nuguan' Yan'anj Xanga'
Triqui, San Martín Itunyoso: Si-nuguan' Yan'anj
Xanga' (New Testament)**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: San Martín Itunyoso Triqui

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jul 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

4be4034f-f0b9-59fa-84d1-c8a64bdef6d4